

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

นรพนต บุญคง

นางสาวพรพนต บุญคง
ผู้วิจัย

สมชาย ใจดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์,
Ph.D. (Tropical Medicine)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ดร. สุภาพ

รองศาสตราจารย์จรรยาพร สุภาพ,
พ.บ., อ.ว. (เวชศาสตร์ครอบครัว)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

สมชาย ใจดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์,
สค.ค. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

สมชาย ใจดี

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,
พ.บ., ว.ว. (ออร์โธปิดิกส์)
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

สมชาย ใจดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์โชคชัย ห่มั่นแสงทรัพย์,
พ.บ., ว.ว. (กุมารเวชศาสตร์)
ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

พจนานุกรม บัญชี

นางสาวพรชนัดต์ บุญคง

ผู้วิจัย

Signature

รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ แสงฉาย,

M.P.H (Social Medicine)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Signature

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์,

Ph.D. (Tropical Medicine)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Signature

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์,

สค.ค. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Signature

รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล,

M.D., อ.ว. (ระบาดวิทยา), D.M. (HRM)

คณบดี

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Signature

รองศาสตราจารย์จรรยาพร สุภาพ,

พ.บ., อ.ว. (เวชศาสตร์ครอบครัว)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Signature

ศาสตราจารย์บรรจง มไหสวริยะ,

พ.บ., ว.ว. (ออร์โธปิดิกส์)

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์หลายท่านที่กรุณาช่วยเหลือ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ พญ.จรรยาพร สุภาพ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์ ที่ได้เสียสละเวลาให้ความรู้คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจสอบความบกพร่องต่าง ๆ ที่มีให้ได้นำไปปรับแก้จนสมบูรณ์ ด้วยความเอาใจใส่ เมตตา ห่วงใย และคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ แสงฉาย ที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่าเพื่อเป็นประธานกรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อาภาพร เผ่าวัฒนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช กิตติพิชัย และอาจารย์ นพ.ศุภชัย ปิติกุลตั้ง ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเนื้อหาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ภาควิชาอนามัยครอบครัว ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และคอยช่วยเหลือ ตลอดจนมหาวิทยาลัย มหิดล ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ที่มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณครอบครัวที่แสนอบอุ่นที่เข้าใจ คอยเติมพลังชีวิต ขอขอบคุณสำหรับมิตรภาพทั้งดงามของพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่ช่วยเหลือและส่งกำลังใจให้เสมอมา ขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ที่มีส่วนร่วมช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จลุล่วงด้วยดี สำหรับคุณประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บิดา มารดา คณาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จนี้

พรชนัดต์ บุญคง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
FACTORS INFLUENCING SEXUAL RISK BEHAVIOR AMONG FEMALE STUDENTS AT
VOCATIONAL SCHOOL, IN BANGKOK

พรชนัดต์ บุญคง 5236195 PHPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์, Ph.D.(TROPICAL MEDICINE),
จรรยาพร สุภาพ, พ.บ., อ.ว.(เวชศาสตร์ครอบครัว), กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์, ศก.ค.(สังคมศาสตร์การแพทย์และ
สาธารณสุข)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนหญิง อายุระหว่าง 15-18 ปี ที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1-3 สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 368 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติไครย์และ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้การทดสอบไคสแควร์ และใช้การวิเคราะห์แบบพหุคูณลอจิสติก (Multiple Logistic Regression)

ผลการศึกษา พบว่านักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับต่ำร้อยละ 76.6 มีเพียงร้อยละ 23.4 ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับสูง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$) กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของกลุ่มศึกษา มีดังนี้คือ ระดับชั้นเรียน ระดับผลการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว และการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อนำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เข้าสมการวิเคราะห์แบบพหุคูณลอจิสติก เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้แก่ ระดับชั้นเรียน Adjusted OR=8.085 (95%CI=3.270-19.989) ระดับผลการเรียน Adjusted OR=4.646 (95%CI=1.896-11.386) การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ Adjusted OR=1.176 (95%CI=1.066-1.297)

ข้อเสนอแนะการศึกษานี้ ควรมีการจัดการให้ความรู้ที่จะป้องกันตนเองจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในส่วนของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง ด้านสังคมควรมีการส่งเสริมการสร้างเสริมการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่มีคุณภาพและถูกต้องแก่นักเรียน

คำสำคัญ: พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ / นักเรียนวัยรุ่นหญิง / อาชีวศึกษา

FACTORS INFLUENCING SEXUAL RISK BEHAVIOR AMONG FEMALE STUDENTS AT VOCATIONAL SCHOOL, IN BANGKOK

PHONCHANET BUNKHONG 5236195 PHPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN FAMILY HEALTH

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PIMSURANG THEACHABOONSERMSAK, Ph.D.(TROPICAL MEDICINE), JARUEYPORN SUPARP, M.D., DIP THAI BOARD (FAMILY MEDICINE), KANITTHA CHAMROONSAWASDI, Ph.D. (MEDICAL SOCIAL SCIENCE AND PUBLIC HEALTH)

ABSTRACT

The purpose of this study was to identify factors influencing sexual risk behaviors among female students at vocational schools in Bangkok. A total of 368 female adolescents between 15-18 years old were selected by using a multiple stage sampling. Data were collected through self-administered questionnaires. Data were analyzed by descriptive statistics, including percentages, mean, standard deviation, and Multiple Logistic regression.

The results revealed that 76.6% of the sample report having lower sexual risk behaviors 23.4% having higher sexual risk behaviors. The factors with statistical significance ($p\text{-value} < 0.05$) associated with sexual risk behaviors consisted of class, GPA, family relationship, and accessibility of sexual risk behaviors. When the significantly associated variables were analyzed by Multiple Logistic regression analysis, the results showed the factors that predict sexual risk behavior are class (Adjusted OR=8.085 (95%CI=3.270-19.989)), GPA (Adjusted OR=4.646 (95%CI=1.896-11.386)), Accessibility on Sexual risk behaviors (Adjusted OR=1.176 (95%CI=1.066-1.297))

Finding from this study recommends that among students with higher sexual risk behaviors, School should promote a preventive sexual risk behaviors program. In addition, a Society should be created for promotion of media campaigns for the prevention of sexual risk behaviors.

KEY WORDS: SEXUAL RISK BEHAVIOR / FEMALE ADOLESCENT / VOCATIONAL STUDY

186 pages

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่น.....	11
2.2 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น.....	17
2.3 แนวคิดที่อธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมสุขภาพ ใช้รูปแบบเชิงนิเวศวิทยา (Social Ecological Model).....	23
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น...	25
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	46
3.2 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	46
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
3.4 วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ส่วนที่ 1 ปัจจัยลักษณะสังคมประชากร.....	66
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน.....	70
ส่วนที่ 3 ปัจจัยระดับบุคคล.....	73
ส่วนที่ 4 ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล.....	76
ส่วนที่ 5 ปัจจัยระดับสถาบัน.....	84
ส่วนที่ 6 ปัจจัยระดับชุมชน.....	87
ส่วนที่ 7 ปัจจัยระดับสังคม.....	89
ส่วนที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน หญิงโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests).....	92
ส่วนที่ 9 ปัจจัยคาดทำนายโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง ระดับอาชีวศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์แบบถดถอยพหุลอจิสติก (Multiple logistic regression analysis).....	100
บทที่ 5 อภิปรายผลการศึกษา.....	104
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	121
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาไทย.....	126
บทสรุปแบบสมบูรณภาษาอังกฤษ.....	140
รายการอ้างอิง.....	153
ภาคผนวก.....	165
ประวัติผู้วิจัย.....	186

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้จำแนกตามโรงเรียน.....	51
3.2 จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้จำแนกตามสัดส่วนที่จะเก็บข้อมูลในแต่ละชั้นเรียน...	52
4.1 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามลักษณะสังคมประชากร.....	67
4.2 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	71
4.3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	71
4.4 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์.....	72
4.5 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศรายชื่อ.....	74
4.6 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ..	76
4.7 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสัมพันธภาพในครอบครัวรายชื่อ.....	77
4.8 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับสัมพันธภาพในครอบครัว.....	78
4.9 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่รายชื่อ	79
4.10 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่	80
4.11 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวรายชื่อ....	81
4.12 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวรายชื่อ.....	82
4.13 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนรายชื่อ.....	83
4.14 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน.....	84
4.15 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนรายชื่อ..	85
4.16 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน	86
4.17 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการมีเครือข่ายทางสังคมรายชื่อ.....	87
4.18 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับเครือข่ายทางสังคม.....	89
4.19 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการสื่อสารณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศรายชื่อ.....	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.20 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศ.....	91
4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะสังคมประชากรและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	93
4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	95
4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับระหว่างบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	96
4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสถาบันและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	97
4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับชุมชนและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	98
4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสังคมและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ.....	98
4.27 สรุปการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา.....	99
4.28 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	101
4.29 ปัจจัยคาดทำนายโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา	103

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศตามแนวคิดรูปแบบเชิงนิเวศวิทยา ของพฤติกรรมสุขภาพ (Ecological Model of Health Behavior).....	25

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมตามมามากมาย ทั้งการหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารจากทุกที่ผ่านทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้เกิดการลอกเลียนแบบทางวัฒนธรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต แนวคิดและพฤติกรรมของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ความคิด วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลอง ต้องการความอิสระจากบิดามารดา และให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน จึงมีโอกาสดูถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้

วัยรุ่นนับเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศไทย จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติในการสำรวจปี พ.ศ.2551 พบว่าวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี มีจำนวน 9,556,896 คน คิดเป็นร้อยละ 15.08 ของประชากรทั้งประเทศ (1) ซึ่งถือเป็นกลุ่มคนสำคัญที่จะเป็นกำลังของประเทศในอนาคตจึงจำเป็นต้องพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมด้านสุขภาพที่ดี ตลอดจนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ปัจจุบันเด็กเริ่มมีพัฒนาการที่รวดเร็วมาก โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงพบว่าอายุที่เริ่มมีระดูลดลงเรื่อย ๆ จากการศึกษาในปี พ.ศ.2540 พบว่า อายุที่เริ่มมีระดูลดลงเหลือ 12.3 ปี (2) เมื่อเข้าสู่วัยมีระดูร่างกายพร้อมผลิตฮอร์โมนเพศ ทำให้เกิดความรู้สึกทางเพศและจากการที่ยังไม่มีพร้อมของวุฒิภาวะทางความคิด อารมณ์ และการตัดสินใจ อาจส่งผลให้วัยรุ่นเกิดการสับสนในการปฏิบัติตัว มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม และสืบเนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศ ที่ถูกกระทำทางเพศได้ง่ายไม่กล้าที่จะปฏิเสธหรือต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ทำให้อาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ง่ายกว่าเพศชาย ประกอบกับสถาบันครอบครัวมีบทบาทที่อ่อนด้อยลง พ่อแม่ไม่มีเวลาให้การอบรมสั่งสอนและสอดส่องความประพฤติ รวมทั้งการใช้เวลาว่างกับลูกน้อยลงเยาวชนจึงมีเสรีภาพนอกบ้านมากขึ้นแต่กลับได้รับการอบรมสั่งสอนและแนะนำจากผู้ใหญ่น้อยลง ความอยากรู้อยากเห็นและแรงขับทางเพศตามธรรมชาติทำให้เยาวชนหาข้อมูลทางเพศมาเพิ่มประสบการณ์ให้กับตนเอง เช่น หนังสือโป๊ วิดีทัศน์ ภาพยนตร์ และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ที่แสดงภาพการประกอบกิจกรรมทางเพศ โดยขาดการแนะนำที่ถูกต้อง (3)

ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย การมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคน การใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ ผลที่ได้รับจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยเฉพาะการติดเชื้อเอชไอวีและการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (4) มีการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นประเทศสหรัฐอเมริกาในเด็กระดับมัธยมปลายใน พ.ศ.2552 (5) พบว่าร้อยละ 46 เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 39 ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้ายและร้อยละ 34 มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนมากกว่าหนึ่งคน จากการสำรวจของคูเร็กซ์ พ.ศ.2550 (6) พบว่าวัยรุ่นในประเทศไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 19 ปี ในส่วนของประเทศไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 18 ปี มีคู่นอนเฉลี่ยถึง 10 คน ไม่มีการป้องกันขณะมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 51 เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 11 และมีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ร้อยละ 10 สอดคล้องกับการสำรวจของสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ.2549 (7) พบว่าวัยรุ่นอายุ 18-19 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครเคยมีเพศสัมพันธ์แล้วถึงร้อยละ 67.0 ในเพศชายและ 44.0 ในเพศหญิงโดยอายุเฉลี่ยการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 15.5 ปี ในผู้ชายและ 16.5 ปี ในกลุ่มผู้หญิงจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่เร็วขึ้นและเป็นพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย จากการรายงานการสำรวจสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัดประจำปี พ.ศ.2549 ถึง พ.ศ. 2550 (8) พบว่าเด็กที่ยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์ในระดับอาชีวศึกษา/อุดมศึกษา โดยภาพรวมระดับประเทศคิดเป็นร้อยละ 28.6 ในปี พ.ศ.2552 ถึง พ.ศ.2553 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 37 (9)

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ด้าน อาทิเช่น การศึกษาของ ลัชนา ฉายศรี (10) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ค่าใช้จ่ายรายเดือน บุคคลที่พักอาศัยด้วย ค่านิยมทางเพศ การรับรู้บทบาททางเพศ พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียน การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ สัมพันธภาพในครอบครัว การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของกลุ่มเพื่อน แหล่งบริการทางเพศ แหล่งมั่วสุมยาเสพติด สถานบันเทิงเรีงรมย์ สอดคล้องกับการศึกษาของอังคณา เพชรภาพ (11) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ตอนบน พบว่าปัจจัยเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์คือ การคู่อักระตุ้นทางเพศ การไปเที่ยวสถานเรีงรมย์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติด การมีคู่อรักและการอยู่ลำพังสองต่อสองกับเพื่อนต่างเพศ จากการศึกษาในต่างประเทศของ Markam และคณะ (12) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่คาดทำนายพฤติกรรมทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่

การสื่อสารเรื่องเพศ การได้รับการกำกับดูแลจากพ่อแม่ ความสนิทสนมกับเพื่อนสนิทในผู้หญิง การติดต่อกับทางโรงเรียน มีความสัมพันธ์ในการที่จะยืดระยะเวลาการมีเพศสัมพันธ์หรือป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศได้ ซึ่งสามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเด็กวัยรุ่นนั้นว่า มีทั้งปัจจัยระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับสังคม

สำหรับผลกระทบจากการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในปัจจุบันได้แก่ปัญหาการตั้งครรภ์โดยที่มารดาอายุต่ำกว่า 20 ปีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.5 ในปี พ.ศ.2546 เป็นร้อยละ 14.8 ในปี พ.ศ. 2550 โดยที่มีอัตราเพิ่มขึ้นในทุกพื้นที่โดยเฉพาะในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร (13) และจากสถิติขององค์การอนามัยโลกปี พ.ศ.2549 (14) ซึ่งว่าเกือบครึ่งหนึ่งของผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่จำนวน 4.9 ล้านคน ในแต่ละปี เป็นเยาวชนในกลุ่มอายุ 15-24 ปี โดยอัตราอุบัติการณ์ของการติดเชื้อดังกล่าวในเยาวชนหญิงมากกว่าเยาวชนชาย จากรายงานสถานการณ์โรคของกองการโรค กระทรวงสาธารณสุขพบว่ากลุ่มอายุ 15-24 ปี ป่วยเป็นกามโรคสูงสุดถึงร้อยละ 30 ในปี พ.ศ.2547 และพบว่าอัตราการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นในกลุ่มนักเรียน นักศึกษามีการติดเชื้อเพิ่มขึ้นอีกเป็น 3 เท่าตัว (15)

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์รวมเศรษฐกิจและสังคมในทุก ๆ ด้าน ทำให้ผู้คนต่างหลั่งไหลเข้ามาทำงานและแสวงหาโอกาสให้กับตัวเองในเมืองใหญ่ ก่อให้เกิดสถานที่ทำกิจกรรมของวัยรุ่นและวัยทำงานหลาย ๆ รูปแบบ เช่น ห้างสรรพสินค้า สวนสาธารณะ สถานเริงรมย์รวมทั้งแหล่งอบายมุขต่าง ๆ มากมาย จากการรายงานสถานการณ์และแนวโน้มที่มีผลกระทบต่อสุขภาพะเด็กไทย (16) พบว่ามีพื้นที่เสี่ยงเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่จัดกิจกรรมหรือลานกีฬาในแต่ละอำเภอมีมากกว่าเป็น 2.6 เท่าตัว ซึ่งแหล่งบริการเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว ทำให้เป็นการเพิ่มช่องทางในการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ มีการศึกษาการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในประชากร 6 กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2550 (17) พบว่าในกลุ่มนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษามีแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่อริหรือแฟนลดลง ส่วนการมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมถึงการใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้งลดลงในเพศหญิงและมีเพิ่มมากขึ้นในนักเรียนชาย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นหญิงกลุ่มอาชีวศึกษาจัดเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกลุ่มหนึ่ง ซึ่งทุกฝ่ายควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญา และหาหนทางที่จะช่วยในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและถูกวิธีก็คือ การศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่

เหมาะสมตามข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วและข้อมูลที่ได้สามารถนำไปเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานทางด้านสาธารณสุข เพื่อหาวิธีการในการลดหรือป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเฉพาะกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

คำถามในการวิจัย

1. สัดส่วนการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนเท่าใด
2. ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสัดส่วนการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร (อายุ ผลการเรียนรู้ ระดับชั้น ค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว) การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
7. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลและคาดการณ์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร (อายุ ผลการเรียนรู้ ระดับชั้น ค่าใช้จ่าย รายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว) การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
4. ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
5. ปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
6. ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ปัจจัยระดับสถาบัน ปัจจัยระดับชุมชน และปัจจัยระดับสังคม สามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระมี 5 กลุ่มปัจจัย

1.1 ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร (อายุ ผลการเรียนรู้ ระดับชั้น ค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัว) และการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

1.2 ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว และอิทธิพลกลุ่มเพื่อน

1.3 ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

1.4 ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม

1.5 ปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา พ.ศ.2553

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. **นักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา** หมายถึง นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. **อายุ** หมายถึง จำนวนอายุคิดเป็นปีเต็มในวันที่นักเรียนตอบแบบสอบถาม

3. **ผลการเรียน** หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้จากทุกรายวิชาในภาคการศึกษาที่ผ่านมา โดยแบ่งเป็นช่วงคะแนน คือ

คะแนนเฉลี่ย ต่ำกว่า 2.00

คะแนนเฉลี่ย 2.01-2.99

คะแนนเฉลี่ย 3.00-4.00

4. เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน หมายถึง การรับรู้เงินที่ได้รับของนักเรียนจากผู้ปกครองและรวมจากแหล่งอื่น ๆ ในแต่ละเดือน โดยให้นักเรียนพิจารณาว่าเงินที่ได้รับนั้นเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนหรือไม่ แบ่งเป็น เพียงพอ/เหลือเก็บ เพียงพอ/ไม่เหลือเก็บ และไม่เพียงพอ

5. อาชีพเสริมระหว่างเรียน หมายถึง การทำงานนอกเวลาเรียนเพื่อเป็นการหารายได้ระหว่างเรียนเพิ่มเติมของนักเรียน แบ่งออกเป็น มีอาชีพเสริม และไม่มีอาชีพเสริม

6. บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย หมายถึง ผู้ที่นักเรียนอยู่ด้วยในปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น อยู่ตามลำพัง คนเดียว อยู่กับบิดามารดา อยู่กับบิดา อยู่กับมารดา อยู่กับพี่น้องร่วมบิดามารดา หรืออยู่กับญาติ

7. ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดา แบ่งตามระบบการศึกษา ได้แก่ ไม่ได้เรียนหนังสือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

8. ระดับการศึกษามารดา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของ มารดา แบ่งตามระบบการศึกษา ได้แก่ ไม่ได้เรียนหนังสือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

9. สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง สถานะของการอยู่ร่วมกันของบิดาและมารดาของนักเรียนแบ่งออกเป็น บิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง บิดามารดาสมรสใหม่ บิดาเสียชีวิต มารดาเสียชีวิต และบิดามารดาเสียชีวิตทั้งคู่

10. รายได้ของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับในแต่ละเดือนจากการประกอบอาชีพของบิดามารดา ซึ่งยังไม่ได้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ

11. การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองที่เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย การมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา ซึ่งแบ่งคะแนนรวมออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ

12. สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะทางพฤติกรรมภายในครอบครัวประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน มีความรักความห่วงใย มีการดูแลเอาใจใส่ต่อกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งแบ่งคะแนนรวมออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ

13. การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ถึงการที่พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่ดูแลนักเรียน โดยมีการรับทราบข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนรวมถึงกิจกรรมทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้านของนักเรียนว่าอยู่ที่ไหน ทำอะไรอยู่กับใคร ซึ่งแบ่งคะแนนรวมออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ

14. การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่ามีบิดาหรือมารดาที่มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องเพศกับนักเรียน ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์หรือการคุมกำเนิด การมีคู่อรัก การไปมาหาสู่กับเพื่อนต่างเพศ การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ และการปฏิบัติเมื่อมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ซึ่งแบ่งคะแนนรวมออกเป็น 2 ระดับ คือ มาก และน้อย

15. อิทธิพลกลุ่มเพื่อน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนที่สามารถโน้มน้าวหรือชักจูงให้กระทำพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน ซึ่งแบ่งคะแนนรวมออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ

16. การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อบทบาทของตนเองในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคคลหรือโรงเรียน ซึ่งแบ่งคะแนนรวมออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

17. การมีเครือข่ายทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ของจำนวนสมาชิกในสังคม ที่เกิดโดยธรรมชาติหรือเกิดจากการจัดตั้งขึ้น ซึ่งแบ่งคะแนนรวมออกเป็น 2 ระดับ คือ มาก และน้อย

18. การเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การที่นักเรียนได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศผ่านทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งแบ่งคะแนนรวมออกเป็น 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง และน้อย

19. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การปฏิบัติที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาของนักเรียน ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย การมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งแบ่งระดับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับต่ำ คือ ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ หรือเคยมีเพศสัมพันธ์แต่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง และมีคู่นอนเพียงคนเดียว

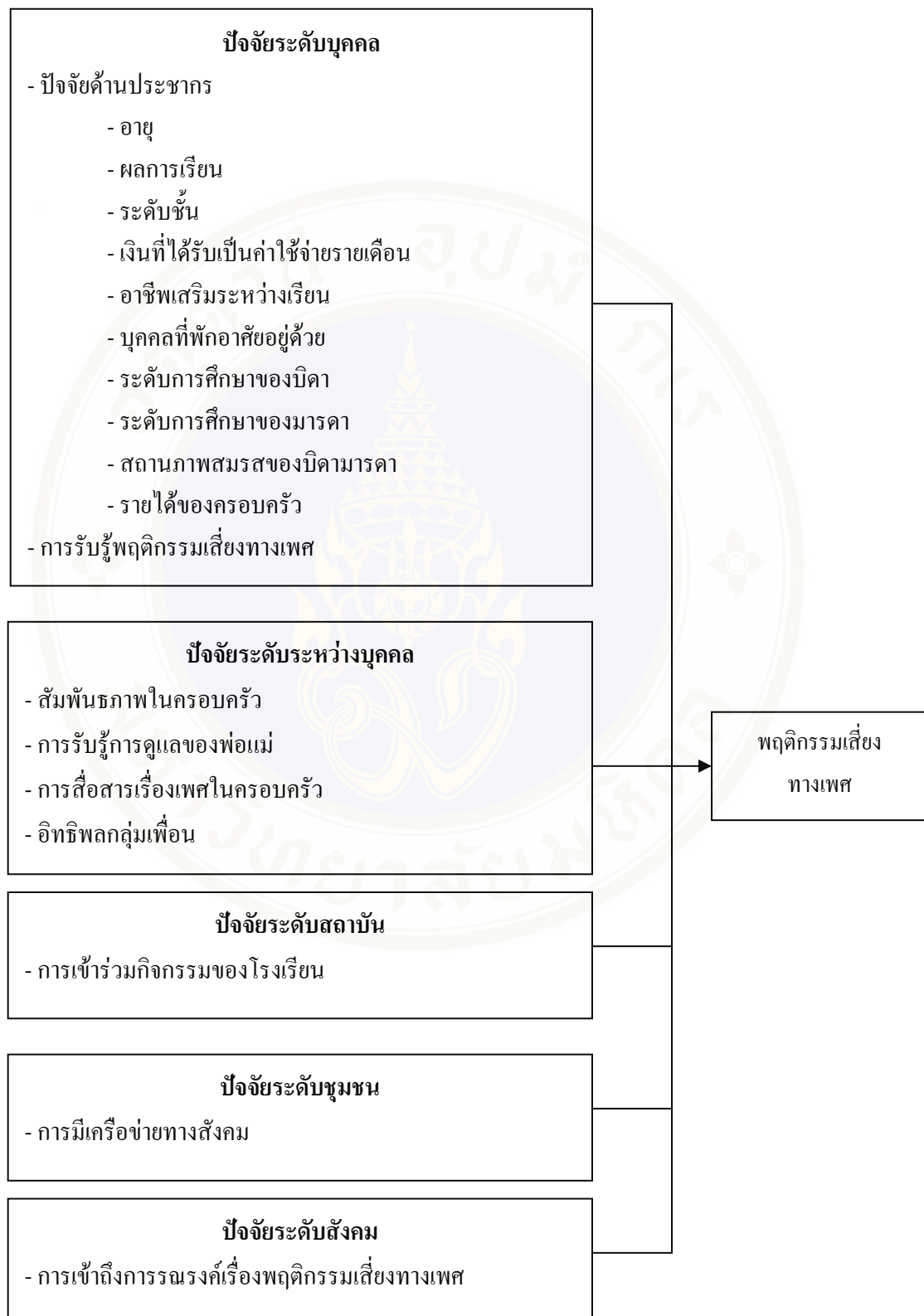
พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ระดับสูง คือ เคยมีเพศสัมพันธ์แต่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง และมีคู่นอนมากกว่า 1 คนขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

การศึกษานี้ได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดตามรูปแบบเชิงนิเวศวิทยา (Social Ecological Model) ของ McLeroy (18) ผู้วิจัยได้นำรูปแบบมาประยุกต์ใช้ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยมีปัจจัยประกอบด้วย 1) ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ตัวแปรด้านประชากร (อายุ ผลการเรียนรู้ ระดับชั้น ค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดา มารดา รายได้ของครอบครัว) และการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 2) ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน 3) ปัจจัยระดับองค์กรหรือสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 4) ปัจจัยระดับระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม 5) ปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งจากระดับปัจจัยเหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ดังแสดงรายละเอียดในกรอบแนวคิด ตามแผนภูมิที่ 1.1

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่น

2.1.1 ความหมายของวัยรุ่น

2.1.2 พัฒนาการของวัยรุ่น

2.2 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

2.2.1 ความหมายของพฤติกรรมทางเพศ

2.2.2 พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

2.2.3 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

2.2.4 ผลกระทบจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2.3 แนวคิดที่อธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมสุขภาพ ใช้รูปแบบเชิงนิเวศวิทยา (Social Ecological Model)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่น

2.1.1 ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่เห็นเด่นชัดว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง สมองมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีพัฒนาการทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม (26) วัยนี้จะเป็นสิ้นสุดก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นบรรลุนิติภาวะและมีความสามารถเพียงพอที่จะดำรงชีวิตอย่างอิสระไม่ต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองของบิดามารดา สามารถรับผิดชอบต่อชีวิตตนเองและมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นวัยที่สิ้นสุดความเป็นเด็กและการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ในเด็กหญิง จะกำหนดที่การเริ่มมีประจำเดือน ส่วนเด็กชายกำหนดที่ร่างกายมีการผลิตอสุจิ จึงเป็นช่วง

วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายพร้อมที่จะมีการเพศสัมพันธ์ได้ องค์การอนามัยโลก (27) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะ 3 ประการ

1. พัฒนาการด้านร่างกาย จะมีการเจริญเติบโตในด้านความสูง น้ำหนัก รวมถึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศจนกระทั่งมีวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์
2. พัฒนาการด้านจิตใจ มีการเพิ่มความสามารถในความคิดเป็นนามธรรมมากขึ้นและมีการเปลี่ยนจากเด็กเป็นผู้ใหญ่
3. พัฒนาการด้านสังคม เปลี่ยนจากการพึ่งพาผู้อื่นในครอบครัวเป็นการพึ่งตนเองได้

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า วัยรุ่นเป็นช่วงชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างรวดเร็วจากเด็กสู่วัยผู้ใหญ่

การแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่น

ในการแบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นนั้น มีความแตกต่างกันไปโดย องค์การอนามัยโลกจำแนกช่วงชีวิตวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ (28) คือ

วัยรุ่นระยะต้น (อายุ 10-15 ปี) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ร่างกายเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

วัยรุ่นระยะกลาง (อายุ 16-19 ปี) ซึ่งเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์อย่างมากจากอิทธิพลของเพื่อน มีความสนใจเพศตรงข้าม มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย รวมทั้งความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองเรื่องเพศ

วัยรุ่นระยะปลาย (อายุ 20-24 ปี) ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีการแสดงบทบาทของเพศภาวะตามการรับรู้ มีการดำเนินชีวิตและทำงานโดยอิสระ

ในประเทศไทยกรมสุขภาพจิต (29) ได้แบ่งช่วงอายุวัยรุ่นออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. วัยแรกรุ่น (Early adolescent) มีอายุระหว่าง 10-13 ปี
2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescent) มีอายุระหว่าง 14-16 ปี
3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescent) มีอายุระหว่าง 17-19 ปี

กระทรวงศึกษาธิการ (30) ได้แบ่งช่วงอายุนักศึกษาตามระดับการศึกษาของประเทศไทยออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา มีอายุระหว่าง 3-5 ปี
2. ระดับประถมศึกษา มีอายุระหว่าง 6-11 ปี
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีอายุระหว่าง 12-14 ปี
4. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีอายุระหว่าง 15-17 ปี
5. ระดับอนุปริญญา/ระดับอุดมศึกษา มีอายุระหว่าง 18-21 ปี

จากการแบ่งระยะของวัยรุ่นดังที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่าระยะวัยรุ่นนั้นได้มีผู้แบ่งไว้ใกล้เคียงกัน ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 15-18 ปี ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดกรมอาชีวศึกษา อยู่ในช่วงของระยะวัยรุ่นตอนกลาง ตามการแบ่งช่วงอายุขององค์การอนามัยโลก และสอดคล้องกับการแบ่งช่วงอายุของนักเรียนตามระดับชั้นเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

ลักษณะของวัยรุ่น

ในส่วนของวัยรุ่นนั้นจะแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปตามช่วงวัยของวัยรุ่นซึ่งสามารถแบ่งลักษณะของวัยรุ่นในช่วงวัย (31, 32) ดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น อยู่ในช่วงอายุ 13-15 ปี มีการเปลี่ยนแปลงร่างกายทุกระบบโดยเฉพาะฮอร์โมนจากต่อมไร้ท่อ มีความคิดหมกมุ่นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายซึ่งส่งผลไปยังสภาพจิตใจ ทำให้มีอาการหงุดหงิดและแปรปรวนง่าย เป็นระยะที่ร่างกายมีการเจริญเติบโตอย่างชัดเจน เป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลสูง ทำให้วัยรุ่นเริ่มแยกตัวเป็นอิสระจากครอบครัว ยึดตนเองและเพื่อนเป็นศูนย์กลาง
2. วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 16-18 ปี เป็นช่วงที่เริ่มยอมรับการเปลี่ยนแปลงร่างกายของตนเอง มีความคิดเชิงรูปธรรม จึงหันมาหาเอกลักษณ์ของตนเอง พยายามที่จะเอาชนะความผูกพันและความเป็นอิสระจากการพึ่งพิงบิดามารดา
3. วัยรุ่นตอนปลาย ช่วงอายุ 19-20 ปี มีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะเพศและสามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ ระยะนี้วัยรุ่นจะมีอารมณ์ที่มั่นคงมีเหตุผลมากขึ้น มีการปรับตัวที่ดี สามารถกลับมาสร้างสัมพันธภาพกับบิดามารดา หรือผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาในกลุ่มอายุระหว่าง 15-18 ปี ซึ่งศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดกรมอาชีวศึกษา เป็นช่วงที่เด็กมีการเปลี่ยนสายการเรียนจากสายสามัญมาเป็นสายอาชีพ มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียนและกลุ่มเพื่อนใหม่ เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและอารมณ์ มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง มีความสนใจเพศตรงข้าม พยายามที่จะเอาชนะความผูกพันและความเป็นอิสระจากการพึ่งพิงบิดามารดา อีกทั้งเพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอย่างมากในวัยนี้ จึงอาจทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ ถ้าไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่ดี

2.1.2 พัฒนาการของวัยรุ่น

เด็กแต่ละคนเข้าสู่วัยรุ่นเร็วช้าไม่เท่ากัน การเข้าใจธรรมชาติของแต่ละวัยจะทำให้พ่อแม่เข้าใจวัยรุ่นได้ดีมากขึ้น สามารถที่จะส่งเสริมความเจริญเติบโตและเพื่อการพัฒนาที่ดี จึงควรทราบถึงพัฒนาการของวัยรุ่นในด้านต่าง ๆ คือ

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย

มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและการเปลี่ยนแปลงทางเพศ เนื่องจากวัยนี้มีการสร้างและหลั่งฮอร์โมนเพศและฮอร์โมนของการเจริญเติบโตอย่างมากและรวดเร็ว ร่างกายเติบโตขึ้น แขนขายาวขึ้น เพศหญิงมีไขมันมากกว่าเพศชาย ส่วนเพศชายมีกล้ามเนื้อมากกว่าทำให้มีความแข็งแรงกว่า

การเปลี่ยนแปลงทางเพศที่เห็นได้ชัดเจน คือวัยรุ่นชายเกิดนมขึ้นพาน (ห้านมโตขึ้นเล็กน้อย กดเจ็บ) เสียงแตก หนวดเคราขึ้น และเริ่มมีฝันเปียก (มีการหลั่งน้ำอสุจิในขณะหลับ ซึ่งมักสัมพันธ์กับความฝันเรื่องเพศ) การเกิดฝันเปียกครั้งแรกเป็นสัญญาณวัยรุ่นของเพศชาย ส่วนวัยรุ่นหญิงจะเป็นสาวขึ้น มีเต้านมขนาดโตขึ้น มีรูปร่างทรวดทรง สะโพกผาย และเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรกทั้งสองเพศมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศ ขนาดโตขึ้น มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ มีกลิ่นตัว มีสิวขึ้น (33) เป็นต้น

2. พัฒนาการทางด้านจิตใจ

วัยนี้จะมีความคิดเป็นแบบรูปธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ เข้าใจ เหตุการณ์ต่าง ๆ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ สิ่งต่าง ๆ ได้ ทำให้กล้าที่จะตัดสินใจได้มากกว่าวัยเด็ก แต่ในช่วงระหว่างวัยรุ่นนี้ยังขาดประสบการณ์ ขาดความรอบคอบ มีความหุนหันพลันแล่น ขาดการยั้งคิดหรือ ทำอะไรแว่ววาม ทำตามความต้องการของตนเอง มีความต้องการทางเพศที่มากขึ้น การมีพัฒนาการทางจิตใจที่ดีจะช่วยให้อายุวัยรุ่นมีการยั้งคิดควบคุมและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมได้ดี

การเปลี่ยนแปลงทางเพศในวัยนี้ ทำให้เด็กรู้สึกมีความภาคภูมิใจตนเอง (self esteem) ในทางตรงข้ามเด็กที่เปลี่ยนแปลงช้า หรือไม่มีลักษณะเด่นทางเพศอาจขาดความภูมิใจในตนเอง เสียความมั่นใจในตนเอง (self confidence) (33) วัยนี้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง รักอิสระ ไม่ค่อยชอบอยู่ในกฎเกณฑ์กติกา ชอบคิดเองทำเอง พึ่งตัวเอง เชื่อความคิดตนเอง ความอยากรู้อยากเห็นอยากลองมีมาก มีปฏิกิริยาตอบโต้ผู้ใหญ่ที่บีบบังคับอาจทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้

3. พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

เป็นช่วงที่สติปัญญาเจริญสูงสุดเซลล์สมองพัฒนาเต็มที่ วัยรุ่นจะมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้น เรียนรู้จากประสบการณ์โดยการลองผิดลองถูก ได้พบปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาเรื่อยไปจนได้รับความพอใจ (34) วัยรุ่นตอนต้นยังมีความคิดเป็นรูปธรรม คิดได้เฉพาะสิ่งที่ได้เห็นได้ยิน ไม่สามารถวางแผนระยะยาวได้ วัยรุ่นตอนกลางจะมีความคิดในแบบนามธรรมได้มากขึ้น สนใจผู้อื่น รู้จักสังเกตความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่นที่มีต่อตนเองได้ รู้จักหาข้อบกพร่อง แก้ไข และต้องการทำงานให้เป็นที่ประทับใจของผู้อื่น สำหรับวัยรุ่นตอนปลายจะมีความคิดใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ มองปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความเข้าใจ (33)

4. พัฒนาการทางด้านสังคม

วัยรุ่นเป็นระยะการขยายวงกว้างทางสังคม มีการติดต่อกับคนอื่นเพิ่มมากกว่าวัยเด็ก ทั้งนี้เกิดจากการเรียนรู้ในสังคม มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรอบข้างเป็นสิ่งสำคัญ และมีอิทธิพลมากในการพัฒนาบุคลิกภาพของวัยรุ่น ซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต การพัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น (35) มีดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว วัยรุ่นมักชอบแยกตัวเอง อยู่ตามลำพังบางครั้งมีความต้องการที่จะเป็นอิสระจากครอบครัว ไม่ชอบที่จะรวมกลุ่มกับสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้เพราะมีความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย อารมณ์ และความคิด จึงอาจทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาการทางสังคมด้วย

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเพศเดียวกัน วัยรุ่นมักจะชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน เพศเดียวกัน มีรสนิยมเหมือน ๆ กัน สำหรับคบหาสมาคมพูดคุยสังสรรค์กัน เพื่อน ๆ ในกลุ่มของช่วงวัยนี้มีอิทธิพลต่อความประพฤติของวัยรุ่นมาก

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นระยะต้น ๆ แม้ว่าเริ่มคบเพื่อนต่างเพศ ส่วนใหญ่ก็จะสมาคมกับหมู่เพื่อนเพศเดียวกัน แต่พอเข้าระยะวัยรุ่นตอนปลายความสนใจเพศตรงข้ามจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้วัยรุ่นคบเพื่อนที่สนิทจริง ๆ ไม่กี่คน แต่เมื่ออายุ

มากขึ้นวัยรุ่นจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง มักจะแสดงความคิดเห็นไม่เหมือนกับคนอื่น เพราะต้องการที่แสดงถึงความเป็นตัวของตัวเอง ส่วนอิทธิพลของหมู่คณะก็เริ่มน้อยลงด้วย

จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นพยายามที่จะเรียนรู้สังคมรอบตัวเองโดยการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง ซึ่งบิดามารดาควรที่จะทำความเข้าใจกับพัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่นว่าวัยรุ่นต้องการอะไร และทำความเข้าใจกับความต้องการของวัยรุ่นให้มากที่สุดเพื่อที่จะลดช่องว่างระหว่างวัยรุ่นกับครอบครัว หรือสังคมได้

5. พัฒนาการทางเพศ

การพัฒนาการเรื่องทางเพศของวัยรุ่นเป็นปัจจัยที่ผสม ระหว่างปัจจัยด้านชีววิทยา ครอบครัว วัฒนธรรมและสังคม เด็กเริ่มคิดแบบผู้ใหญ่เมื่ออายุ 12 ปี คิดแบบปฏิบัติการจริง (Formal operational thought) แต่ยังไม่ได้เต็มที่จนกว่าอายุ 15 ปี หรือ 16 ปี (36) พัฒนาการทางเพศ เป็นการเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดันทางเพศ บทบาททางเพศ และพฤติกรรมทางเพศ ตั้งแต่เด็กถึงผู้ใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน (37) ดังต่อไปนี้

5.1 พัฒนาการทางเพศด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของเด็กชายและเด็กหญิง ในช่วงวัยรุ่นอายุ 13-17 ปี จะมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และปรากฏลักษณะทางเพศที่ชัดเจน เพราะต่อมใต้สมองจะหลั่งฮอร์โมนกระตุ้นต่อมเพศออกมา ทำให้ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลง เด็กผู้หญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชาย เช่น ในเต้านมขยายโตขึ้น สะโพกขยาย มีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ เริ่มมีประจำเดือน ส่วนเด็กชายเริ่มมีเสียงห้าว อวัยวะเพศโตขึ้นและมีการแข็งตัวเป็นบางครั้ง หลังอสุจิได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ทางเพศจากการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น

5.2 พัฒนาการทางเพศด้านจิตใจ ในวัยรุ่นหญิงและชายจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น การสนใจรูปร่างหน้าตาของตน สนใจการแต่งกาย รักสวยรักงาม มีความสนใจเพศตรงข้ามมากขึ้น มีความต้องการหรือความรู้สึกทางเพศเกิดขึ้นบ่อย ในด้านอารมณ์ พบว่ามีอารมณ์ทุกประเภท เช่น รัก ชอบ โกรธ หลง อารมณ์อาจขึ้นลงได้ง่ายทำให้บางครั้งเข้ากับบุคคลอื่นได้ยาก

5.3 พัฒนาการทางเพศด้านสังคม เป็นการเริ่มต้นเรียนรู้การเลือกคู่ครองเพื่อสร้างครอบครัวในอนาคต เด็กวัยรุ่นจะเริ่มสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การรู้จักเอาใจใส่ให้เกียรติเพศตรงข้าม มีการเกี้ยวพาราสี มีความรัก ในวัยรุ่นชายอาจจะคิดไปถึงการมีเพศสัมพันธ์ ส่วนในวัยรุ่นหญิงจะคิดเพียงความพึงพอใจที่จะได้มีเพื่อนต่างเพศ

จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางเพศ เป็นพัฒนาการทุกๆ ด้าน คือ มีพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เช่นเดียวกับพัฒนาการโดยทั่วไปของวัยรุ่น เมื่อร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความต้องการทางด้านจิตใจจากการเข้าสู่วัยรุ่นคือการสนใจเพศตรงข้าม พยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์ให้เป็นที่พึงพอใจ ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สื่อต่าง ๆ เข้ามามีอิทธิพลกับตัววัยรุ่นมากกว่าบุคคลในครอบครัว ซึ่งไม่สามารถที่จะระบุได้อย่างชัดเจนว่าถ้าเด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการด้านใดที่ผิดปกติไปจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เสี่ยงทางเพศได้อย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นการที่วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอาจเกิดขึ้นได้เสมอขึ้นอยู่กับตัวบุคคล สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กนั่นเอง จึงจำเป็นต้องได้รับคำแนะนำที่ถูกต้องจากผู้ใหญ่ เพื่อที่จะมีพัฒนาการในทุกด้านของตัวเองอย่างสมบูรณ์

2.2 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

2.2.1 ความหมายของพฤติกรรม

คำว่าพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง กิริยาอาการหรือปฏิกิริยาที่แสดงออกหรือเกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า ซึ่งจะมาจากภายในร่างกายก็ได้ และปฏิกิริยาที่แสดงออกนี้ มิได้เป็นพฤติกรรมทางกายเท่านั้น แต่รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตใจด้วยคำว่า “Behavior” ใช้แทนกันได้กับคำว่า action นักจิตวิทยาถือว่า การเคลื่อนไหวของอินทรีย์ทุกชนิด ที่ปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมต้องมีแรงจูงใจ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง พฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้ต้องมีมูลเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง (38) ซึ่งพฤติกรรมสามารถ แบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ คือ

1. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) คือ พฤติกรรมที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า เช่น การนั่ง การยืน การเดิน การยิ้ม หรือการหัวเราะ เป็นต้น

2. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) คือ พฤติกรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า บางครั้งจำเป็นต้องใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ช่วย จึงจะทราบพฤติกรรมนั้นได้ พฤติกรรมประเภทนี้มีชื่อเรียกว่า พฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior) หรือบางทีเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ก็ไม่สามารถจะช่วยให้ทราบพฤติกรรมได้ พฤติกรรมประเภทนี้เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior) เช่น การคิด การตัดสินใจ ความรู้สึก การตีความหมาย เป็นต้น

ดังนั้น คำว่าพฤติกรรม จึงหมายถึง การกระทำหรือกิริยาอาการที่แสดงออกมาได้ทั้งภายในและภายนอกอาจจะมองเห็นด้วยตาเปล่าหรือไม่เห็นก็ได้

2.2.2 พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะพัฒนาการทางเพศ เด็กวัยนี้จึงอาจมีความตกใจหรือกังวลต่อการเปลี่ยนแปลง เริ่มมีความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งอาจนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ทางเพศได้ ในช่วงแรกผู้ใหญ่จึงต้องเป็นผู้ที่เข้าใจพัฒนาการเหล่านั้นและให้คำปรึกษาแนะนำอย่างถูกต้องจึงจะทำให้วัยรุ่นสามารถแสดงพฤติกรรมทางเพศออกมาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น (39) แบ่งออกเป็น

1. พฤติกรรมทางเพศกับตนเอง วัยรุ่นจะใช้ตัวเองเป็นวัตถุเร้าความรู้สึกทางเพศให้ถึงจุดสุดยอดทางเพศได้ พฤติกรรมทางเพศที่พบได้บ่อย ๆ คือ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ในช่วงแรกอาจจะระบายออกมาในรูปของความฝันที่เรียกว่า ฝันเปียก (wet dream) คือการหลั่งน้ำอสุจิขณะยังหลับอยู่ และเริ่มบำบัดความใคร่ด้วยตนเอง (masturbations) ซึ่งเป็นพฤติกรรมจากการที่วัยรุ่นมีความฝันหรือจินตนาการทางเพศสูง จึงสร้างพฤติกรรมชนิดนี้ขึ้นมา ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมปกติในวัยรุ่น เป็นการลดความตึงเครียดทางอารมณ์ แต่ยังมีวัยรุ่นอีกส่วนหนึ่งที่คิดว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิด ซึ่งจะทำให้เขาเกิดความละอายใจ ขณะเดียวกันก็ยังมีความต้องการจะกระทำอยู่ต่อไปอีก ยิ่งทำให้เกิดความคับข้องใจได้

2. พฤติกรรมทางเพศกับเพศเดียวกัน อาจพบพฤติกรรมทางเพศกับเพศเดียวกันได้บ่อย ในวัยรุ่นตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงที่วัยรุ่นเริ่มเปลี่ยนจากสนใจตัวเองไปสนใจบุคคลอื่นได้แก่เพื่อนเพศเดียวกันซึ่งจะเข้ามามีบทบาท เพราะมีลักษณะของความเหมือนกัน ชอบในสิ่งที่คล้ายกัน วัยรุ่นจึงมักสนใจเพศเดียวกันก่อนในช่วงนี้ จะเห็นว่ามีกลุ่มกันเล่นอย่างชัดเจนในกลุ่มหญิงชาย (40) เมื่อเริ่มเข้าระยะวัยรุ่นตอนปลายความสนใจเพศตรงข้ามจะค่อย ๆ มากขึ้น ทำให้วัยรุ่นคบเพื่อนที่สนิทจริง ๆ ไม่กี่คนเท่านั้น เมื่อเติบโตมากขึ้นวัยรุ่นจะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น จึงมักแสดงความคิดเห็นไม่เหมือนกับคนอื่น เพราะต้องการจะเป็นตัวของตัวเอง อิทธิพลของเพื่อนจะเริ่มน้อยลง จากความใกล้ชิดสนิทสนมจึงอาจทำให้วัยรุ่นบางคนมีจิตใจชอบเพศเดียวกันได้

3. พฤติกรรมทางเพศกับคนต่างเพศ สัมพันธภาพกับเพศตรงข้ามเป็นเรื่องใหญ่สำหรับวัยรุ่น วัยรุ่นมีความเพ้อฝันต่อเพศตรงข้าม ทั้งเพศตรงข้ามกันในโรงเรียนและในสังคมทั่วไป สัมพันธภาพกับเพศตรงข้ามในช่วงวัยรุ่นตอนต้นจึงเป็นการแสดงออกเรื่องเพศ ในด้านสังคมทั่วไปและการนัดหมายกับเพื่อนต่างเพศเป็นกลุ่ม เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนกลางความสัมพันธ์เริ่มโน้มเอียงไปทางรักใคร่ สนใจภาพลักษณ์ของตนเอง สัมพันธภาพทางชู้สาวกับเพื่อนต่างเพศวัยใกล้เคียงกันเกิดจากแรงจูงใจของตัวเอง ในวัยรุ่นตอนปลายเริ่มพัฒนาไปสู่วัยผู้ใหญ่ขึ้นมีความตระหนักโดยเฉพาะส่วนที่เป็นเนื้อหาของสัมพันธภาพระหว่างกันและกันเพิ่มขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างความสัมพันธ์ทางชู้สาวแบบผู้ใหญ่ (36)

พฤติกรรมทางเพศเป็นการปฏิบัติที่ตอบสนองการเร้าอารมณ์ และการตื่นตัวของร่างกายต่อสถานการณ์ที่ช่วยให้เกิดอารมณ์เพศ (41) และการที่บุคคลสามารถควบคุมความต้องการและการตอบสนองต่อการเร้าอารมณ์เพศได้นั้น ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศด้วย จากการที่วัยรุ่นมีประสบการณ์ในเรื่องนี้ไม่มากนัก จึงทำให้ไม่เข้าใจผลที่จะตามมาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้นวัยรุ่นจึงมีโอกาสต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้

2.2.3 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

จากความหมายของพฤติกรรมและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นทำให้สามารถกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาของวัยรุ่นในเรื่องเพศ โดยมีพ่อ แม่หรือผู้ปกครอง เป็นส่วนในการที่จะให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับตัวเด็ก จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมานั้นอาจจะถูกหรือผิดขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ ซึ่งถ้าได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องก็สามารถทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องเพศได้

พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น หมายถึง พฤติกรรมที่ทำแล้วเสี่ยงต่อ การเสียชีวิต พิการ ทูพลภาพ เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยทั้งทางตรงและทางอ้อมคืออัตราตายและอัตราป่วย (Mortality & morbidity) (42) เนื่องจากวัยรุ่นยังขาดประสบการณ์ชีวิต การพัฒนาการทางความคิด ที่จะเข้าใจถึงผลเสียที่จะตามมาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวจากพฤติกรรมนั้น ๆ

องค์การอนามัยโลก (43) ให้ความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นไว้ว่าเป็นการมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

จันทจิรา พุกขานนท์ (44) กล่าวว่า พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ คือ พฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ การติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์

ในส่วนของการวิจัยครั้งนี้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การปฏิบัติที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย การมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย (early sexual initiation) หมายถึง การมีประสบการณ์ในการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ 15 ปี หรือน้อยกว่า 15 ปี (45) นอกจากนี้ยังพบว่าการมีเพศสัมพันธ์เร็วโดยเฉพาะก่อนอายุ 18 ปี นับเป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่มีความเสี่ยงสูง (46) การมีเพศสัมพันธ์ที่เร็วทำให้วัยรุ่นเสี่ยงหรือง่ายต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เนื่องจากสาเหตุ 2 ประการ คือ เนื้อเยื่อบริเวณอวัยวะเพศของวัยรุ่นมีลักษณะบางและไวต่อการติดเชื้อมากกว่าผู้ใหญ่

และระบบภูมิคุ้มกันต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นมีน้อยกว่าผู้ใหญ่ (47) จากการสำรวจของคูเร็กซ์ ปี พ.ศ. 2550 (6) พบว่าวัยรุ่นในประเทศแถบเอเชียเริ่มมีเพศสัมพันธ์เมื่อ อายุ 19 ปี ในส่วนของประเทศไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 18 ปี

2. การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย นับเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นเสี่ยง ต่อการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ได้ จากการศึกษาติดตามผลระยะยาวในกลุ่มผู้ที่มีคู่นอนที่ติดเชื้อเอชไอวี ถึงการใช้และไม่ใช้ถุงยางอนามัย พบว่า การใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอกับคู่นอนจะช่วยลดความเสี่ยงในการติดเชื้อเอชไอวีได้ประมาณ 85% (48) และการใช้ถุงยางอนามัยนับเป็นอีกวิธีที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถป้องกันทั้งการตั้งครรภ์ และช่วยลดความเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้กับกลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ (49) จากการศึกษาในประเทศไทย (50) พบว่า วัยรุ่นทั้งชายและหญิงมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนด้วยกัน โดยวัยรุ่นชายเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหญิงโดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยแทนการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงขายบริการทางเพศจะช่วยลดโอกาสเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักโรคเอดส์ปี พ.ศ. 2549 (51) พบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหรือคู่รัก และไม่นิยมใช้ถุงยางอนามัยไม่ว่าจะเพื่อคุมกำเนิดหรือป้องกันโรค

3. พฤติกรรมการมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคน เป็นการเปลี่ยนคู่นอนไม่ว่าหญิงหรือชายที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยจำนวนหลายคน ซึ่งผลจากพฤติกรรมการมีคู่นอนจำนวนมากนี้ จะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์ (52) การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ มาเป็นการมีความสัมพันธ์กับเพื่อน คู่รัก คนรู้จัก หรือคู่นอนชั่วคราว จากการสำรวจของคูเร็กซ์ ปี พ.ศ. 2550 (6) พบว่าเด็กวัยรุ่นในประเทศไทยมีคู่นอนเฉลี่ยถึง 10 คนโดยไม่มีการป้องกันขณะมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 51 ส่งผลให้เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร้อยละ 11 และมีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ถึงร้อยละ 10 จากผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเด็กรุ่นที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันอยู่ในสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากเริ่มมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย และแนวโน้มของอายุเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกก็ลดลง อีกทั้งในปัจจุบันการที่วัยรุ่นมีการเปลี่ยนคู่นอนหรือมีคู่นอนมากกว่า 1 คน และการนิยมการมีเพศสัมพันธ์ในแต่ละครั้งมากกว่าหนึ่งคน ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

การประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพียงอย่างเดียวในปัจจุบันยังไม่มีแบบประเมินใดที่เป็นสากล ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนวัยรุ่นระดับมัธยมปลายทั่วประเทศ (Youth Risk Behavior Survey) ของหน่วยงานกรมการควบคุมป้องกันโรค มีการกำหนดพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการบาดเจ็บของร่างกาย การสูบบุหรี่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และใช้สารเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส พฤติกรรมการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย โดยการให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (5) ส่วนในประเทศไทยมหาวิทยาลัยมหิดลได้จัดทำแบบสำรวจความรู้และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ (The National Survey on HIV/AIDS Risk Behaviors and ART Known ledge in Thailand 2006) (60) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินโดยได้ดัดแปลงมาจากแบบประเมินเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของ วราพร บุญยะฐาน (20) ถังนา ฉายศรี (10) และ Huebner และ Howell (61) รวมทั้งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งระดับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็น 2 ระดับ คือ

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับต่ำ คือ ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ หรือเคยมีเพศสัมพันธ์แต่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง และมีคู่นอนเพียงคนเดียว

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ระดับสูง คือ เคยมีเพศสัมพันธ์แต่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง และมีคู่นอนมากกว่า 1 คนขึ้นไป

2.2.4 ผลกระทบจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

1. การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนับเป็นปัญหาที่พบบ่อยขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งเป็นผลจากการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากการขาดความรู้ หรือมีความเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์นาน ๆ ครั้งจะไม่ตั้งครรภ์ จึงอาจทำให้ตั้งครรภ์ได้ จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าเมื่อวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้คุมกำเนิด ร้อยละ 90 มีโอกาสตั้งครรภ์ภายใน 1 ปีในจำนวนนี้ร้อยละ 78-85 เป็นการตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผนไว้ก่อน (53) ซึ่งการตั้งครรภ์ในช่วงวัยรุ่นจะส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นและทารกในครรภ์ เช่น เกิดภาวะโลหิตจาง ศีรษะทารกไม่ได้สัดส่วนกับอุ้งเชิงกราน ในเรื่อง การเจริญเติบโตโดยเฉพาะความสูง มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม (49) ซึ่งวัยรุ่นเหล่านี้ต้องออกจากโรงเรียนกลางคันบางครั้งอาจต้องออกจากงาน ทำให้ชีวิตครอบครัวอาจมีปัญหาต่อไป

2. การทำแท้ง

วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรส่วนใหญ่เป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม ดังนั้นจึงมักได้รับแรงกดดันจากครอบครัวและสังคม หรือบางครั้งอาจเป็นความรักของตนเองที่ยังไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบ จึงหาทางออกโดยการทำแท้ง จากการศึกษาในต่างประเทศเป็นการสำรวจใน 27 ประเทศรวมถึงประเทศไทยพบว่า อัตราการทำแท้งมีแนวโน้มสูงที่สุดในกลุ่มผู้หญิงที่อายุ 20 ปี และในแต่ละปีมีการคาดประมาณในการตั้งครรภ์ของผู้หญิงทั่วโลกประมาณ 46 ล้านคนจะมีการทำแท้งในรูปแบบที่ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย (54) ซึ่งพบได้หลายวิธี (55, 56) ไม่ว่าจะเป็น การใช้ยาเหน็บช่องคลอด กินยาขับเลือด ที่นิยมคือ ยาน้ำสตรีเบนโล กินหล้าขาว ผสมกระเทียมแดง วังชนโตะ การทำแท้งกับหมอเถื่อน เป็นต้น ก่อให้เกิดอันตรายได้ เช่น การติดเชื้อ ตกเลือด มดลูกทะลุ (57)

3. การเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ โรคซิฟิลิส หนองใน แผลริมอ่อน ฝีมะม่วง และหนองในเทียม รวมทั้งโรคเอดส์เป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญเนื่องจากอุบัติการณ์ของโรคเหล่านี้ยังสูงอยู่และมีปัจจัยบางประการที่บ่งชี้ว่าอุบัติการณ์ของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น จากการสำรวจของกองควบคุมโรค (58) พบว่าสัดส่วนของผู้ป่วยทางเพศชายและหญิงที่อายุต่ำกว่า 20 ปีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.4 ในปี พ.ศ.2548 เป็นร้อยละ 19.9 ในปี พ.ศ.2549 และยังพบว่าวัยรุ่นที่ติดเชื้อเอชไอวี และเป็นเอดส์ มีประมาณ 30,000 คนทั่วประเทศ และร้อยละ 84 ติดโรคจากการมีเพศสัมพันธ์ (59) สาเหตุอาจเนื่องมาจากอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกมีผลต่อประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นมีอิสระที่จะคบเพื่อนต่างเพศและมีทัศนคติที่ยอมรับพฤติกรรมทางเพศที่เปิดเผยมากขึ้น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรจึงเพิ่มมากขึ้น เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เนื่องจากวัยรุ่นขาดความรู้ในการป้องกันโรคและมีคู่นอนหลายคน

จากปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นจัดเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาจากพฤติกรรมทางเพศมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์น้อยและมีความรู้ที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งเป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้มีความต้องการที่จะแสดงความเป็นตัวเองออกมา ประกอบกับครอบครัวในปัจจุบันที่มีความห่างเหินกับตัวของวัยรุ่น สภาพสังคมที่มีแหล่งสถานบันเทิงเรีงรมย์เพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นอาจถูกชักนำไปในทางที่ไม่ถูกต้องได้

2.3 แนวคิดที่อธิบายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมสุขภาพ (Social Ecological Model)

แนวคิดรูปแบบทางด้านนิเวศวิทยา (Social Ecological Model) เป็นพื้นฐานแนวความคิดของทางด้านพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีผู้เขียนหลายคนนำมาปรับใช้ในแนวความคิดของตนเอง ซึ่งในกลุ่มแรกจะนำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น Kurt Lewin นักจิตวิทยานำมาปรับใช้ในการศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อบุคคล Urie Bronfenbrenner ได้นำแนวคิดนี้มาจัดเป็นระบบโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับบุคคล ซึ่งระดับนี้จะหมายถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ระดับระหว่างบุคคล เป็นการอธิบายลักษณะความสัมพันธ์ของครอบครัว โรงเรียน สถานที่ทำงาน และระดับสังคม อธิบายถึงระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม นโยบาย เป็นต้น ในส่วนของกลุ่มที่สองจะนำรูปแบบแนวคิดเหล่านี้มาปรับใช้ในการอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมแก้ไขปัญหาด้านงานส่งเสริมสุขภาพ เช่น ของ McLeroy

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำมาปรับใช้ในการศึกษครั้งนี้ซึ่ง McLeroy (18) กล่าวว่า พฤติกรรมสุขภาพของบุคคลเป็นอย่างไร ย่อมได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายใน ตัวบุคคล และสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลนั้น โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ กล่าวคือ

ระดับที่ 1 ระดับบุคคล (Individual Level) หมายถึง ลักษณะภายในตัวบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลไม่ว่าจะเป็น ลักษณะทางประชากร เช่น เพศ อายุ รายได้ การศึกษา อาชีพ เป็นต้น และลักษณะทางจิตวิทยา เช่น การรับรู้ ความเชื่อ ความรู้ทัศนคติ หรือ บุคลิกภาพ เป็นต้น

ระดับที่ 2 ระดับระหว่างบุคคล (Interpersonal Level) หมายถึง สภาพแวดล้อมในครอบครัว หรือเพื่อนสนิท ที่สามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมบุคคลได้โดยผ่านทางกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

ระดับที่ 3 ระดับองค์กรหรือสถาบัน (Organization/Institution Level) หมายถึง สถานที่ทำงาน หรือสถานการศึกษาที่กำหนดบรรทัดฐานหรือแบบอย่างในการปฏิบัติให้กับสมาชิกในสถาบันหรือองค์กรนั้น

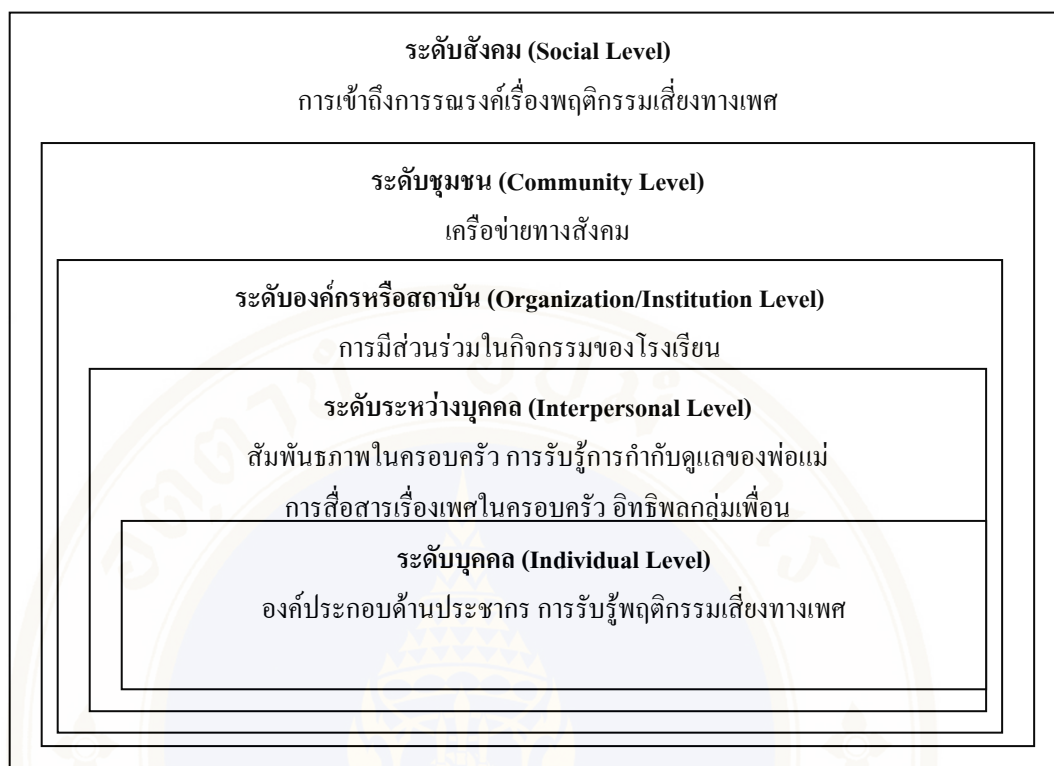
ระดับที่ 4 ระดับชุมชน (Community Level) หมายถึง เครือข่ายทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ เช่น เพื่อนบ้าน หรือชุมชนที่พอกอาศัยระแวกใกล้เคียง ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับชุมชนย่อมสามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลได้

ระดับที่ 5 ระดับสังคม (Social Level) เป็นระดับที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของประชาชนได้แก่ กฎหมาย การวางนโยบาย การรณรงค์ผ่านสื่อต่าง ๆ หรือมาตรการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมประชากรระดับมหภาค

จะเห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้แนวคิดรูปแบบทางด้านนิเวศวิทยาในการพัฒนาแนวทางการป้องกันปัญหาสุขภาพของประชากรนั้น มีการปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ เช่น การนำมาใช้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ของเยาวชน (62) การป้องกันการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา (63) เป็นต้น โดยสาเหตุที่นำแนวคิดนี้มาใช้ในการหาแนวทางในการป้องกันปัญหาสุขภาพเพราะเนื่องจากเป็นแนวคิดที่บูรณาการอย่างครบถ้วนโดยการมีส่วนร่วมของบุคคลเริ่มตั้งแต่ตนเอง ครอบครัว และสังคม ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพหรือพฤติกรรมเสี่ยงได้อย่างยั่งยืน (64) เพราะผู้วางแผนสามารถออกแบบมาตรการป้องกันให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มได้อย่างชัดเจน

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ ซึ่งสามารถนำมาอธิบายการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้น ย่อมจะมีปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลในการกีดกันจิตใจของตัววัยรุ่นเอง โดยจะมีการเชื่อมโยงกันระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จำแนกกลุ่มของปัจจัยเสี่ยงโดยสรุปดังนี้

1. ปัจจัยระดับบุคคล (Individual Level) หมายถึง ลักษณะภายในตัวบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้แก่ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ องค์ประกอบด้านประชากร
2. ระดับระหว่างบุคคล (Interpersonal Level) หมายถึง สภาพแวดล้อมในครอบครัว หรือเพื่อนสนิท ที่สามารถส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน
3. ระดับองค์กรหรือสถาบัน (Organization/Institution Level) หมายถึง สถานที่ทำงาน หรือสถานการศึกษาที่กำหนดบรรทัดฐานหรือแบบอย่าง ในการปฏิบัติให้กับสมาชิกในสถาบันหรือองค์กร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
4. ระดับชุมชน (Community Level) หมายถึง เครือข่ายทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ เช่น เพื่อนบ้าน หรือชุมชนที่พหุศาสตร์ระแวกใกล้เคียง ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม
5. ระดับสังคม (Social Level) เป็นระดับที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของประชาชน ได้แก่ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

แผนภูมิ 2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศตามแนวคิดรูปแบบเชิงนิเวศวิทยา (Social Ecological Model)

ที่มา: แนวคิดศึกษาเชิงนิเวศวิทยา ปรับจากแนวคิด MaLeroy และคณะ (18)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยปัจจัยสำคัญที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาและมีความเชื่อว่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น แบ่งออกเป็น 6 ปัจจัยใหญ่ ๆ ดังนี้

1. **ปัจจัยด้านประชากร** ได้แก่ อายุ ผลการเรียน ระดับชั้น ค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดา มารดา รายได้ของครอบครัว บุคคลที่พักอาศัย

1.1 อายุ (Age)

อายุเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการที่จะมีเพศสัมพันธ์ พบว่าความสุขทางเพศนั้นเริ่มตั้งแต่ทารก จนถึงบั้นปลายของชีวิต แต่ความต้องการทางเพศจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย เพศชาย จะมีความต้องการทางเพศสูงสุด เมื่ออายุ 18-25 ปี หลังจากนั้นจะ

เริ่มลดลงเรื่อย ๆ เพศหญิงจะมีความต้องการทางเพศสูงสุดช่วงอายุ 35-45 ปี อันเนื่องมาจากผู้หญิงเหล่านี้ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องการตั้งครรภ์ และภาระทางด้านเศรษฐกิจและครอบครัวเบาบางลง แต่หลังจากนั้นก็ค่อย ๆ ลดลงเช่นกัน (34) ดังนั้นอายุจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ จากการศึกษาของ Okkar Aung (65) ปี พ.ศ.2550 ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในประเทศพม่า กลุ่มประชากรเป็นวัยรุ่นชายและหญิงอายุ 15-24 ปี จำนวน 378 คน พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ นั่นคือเมื่ออายุมากขึ้น การมีเพศสัมพันธ์ก็จะมากขึ้นด้วย เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ จรรยา เศรษฐพงศ์ (66) ปี พ.ศ.2550 ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายและหญิงอายุ 13-18 ปี จำนวน 500 คน พบว่าอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ ($r=0.29$) กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือเมื่ออายุมากขึ้น การมีเพศสัมพันธ์ก็จะมากขึ้นด้วย และจากการศึกษาของ ถิ่นนา ฉายศรี (10) ปี พ.ศ.2553 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 567 คน พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย (17-19 ปี) มีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนกลาง (14-16 ปี) 2.2 เท่า

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มียุ่่มากขึ้นจะมีพฤติกรรมทางเพศและการมีเพศสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มียุ่่น้อยกว่า ดังนั้นอายุจึงน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการศึกษาครั้งนี้

1.2 ผลการเรียน (Grade point average)

ผลการเรียนเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงสติปัญญา ความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์ของบุคคลนั้น ๆ ผู้ที่มีผลการเรียนสูงกว่ามักมีสติปัญญา ความรู้และความสามารถในการคิด วิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีผลการเรียนต่ำกว่า และจากรายงานการสังเคราะห์องค์ความรู้จากการประชุมนานาชาติ เรื่องโรคเอดส์ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (67) ได้ระบุว่าเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศส่วนใหญ่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เช่นเดียวกับการศึกษาของ อรุษา จันทรวีรุช (19) ปี พ.ศ.2544 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนน้อยกว่า 2.0 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศคิดเป็นร้อยละ 79.7 ในขณะที่นักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ระหว่าง 2.0-3.0 พบร้อยละ 62.3 และ 59.3 ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อังคณา เพชรภาพ (11) ปี พ.ศ.2551 ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ตอนบน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 750 คนพบว่าระดับผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน กล่าวคือถ้า นักเรียนมีผลการเรียนสูง จะมีเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผลการเรียนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผู้วิจัยจึงสนใจนำตัวแปรด้านผลการเรียนมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1.3 เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน (Allowance)

รายได้เป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งที่จะบ่งบอกถึงระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และนำมาใช้จ่ายเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ปัจจุบันค่านิยมของวัยรุ่นเป็นไปตามกระแสของแฟชั่น จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายรายเดือนเพิ่มมากขึ้น เงินที่ได้รับในแต่ละเดือนจากบิดามารดาอาจไม่พอค่าใช้จ่าย จึงจำเป็นต้องหาเงินจากแหล่งอื่นเพิ่มเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของตนเอง เมื่อต้องหางานทำ ในขณะที่ยังเรียนอยู่จึงขาดโอกาสในการเลือกงานหรือทำงานในอาชีพที่มีรายได้สูง ทำให้บางครั้งอาจตัดสินใจขายบริการทางเพศเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้หรือบางครั้งการที่ได้รับเงินเดือนที่มากเกินไปอาจนำไปสู่การเที่ยวในสถานบันเทิงหรือสถานบริการที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ จากการศึกษาของ วราพร บุญยะฐาน (20) ปี พ.ศ. 2550 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ของสตรีวัยรุ่นครรภ์แรกที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง 406 คน พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ของสตรีวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือถ้านักเรียนมีรายได้ในระดับปานกลางถึงระดับสูง จะมีโอกาสตั้งครรภ์น้อยกว่า นักเรียนที่มีรายได้ในระดับต่ำ เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ ถิ่นนา ฉายศรี (10) ปี พ.ศ.2553 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง 567 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่าปัจจัยค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่านักเรียนที่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอไม่เหลือเก็บและไม่เพียงพอ มีโอกาสเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกว่านักเรียนที่มีค่าใช้จ่ายเพียงพอเหลือเก็บ 3.2 เท่า แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐพร สายพันธุ์ (68) ปี พ.ศ. 2546 ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร กลุ่มตัวอย่าง 760 คน พบว่าผู้ที่มีความเพียงพอของรายได้ จะมีโอกาสมีเพศสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีรายได้ไม่เพียงพอใช้จ่ายในแต่ละเดือน

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ค่าใช้จ่ายรายเดือนที่ได้รับเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ดังนั้น ค่าใช้จ่ายรายเดือนที่ได้รับน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษาค้างนี้

1.4 ระดับการศึกษาของบิดา มารดา (Parental's education)

เป็นสิ่งที่สังคมยอมรับว่ามีส่วนช่วยในการส่งเสริมสร้างลักษณะนิสัยและพัฒนาบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสังคม และเป็นดัชนีบ่งถึงความสามารถของบุคคลที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่ามักจะมีความสามารถในการคิด จำแนก ไตร่ตรอง ใช้เหตุผลได้ดีกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่น้อยกว่า (20) การที่ผู้ปกครองมีการศึกษา จะมีความสามารถสั่งสอนหรือแนะนำให้เด็กมีความรู้ในการที่จะคิดและตัดสินใจในสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมในการที่จะกระทำได้ จากการศึกษาของจินดารัตน์ บวรวิหาร (69) ปี พ.ศ.2548 ศึกษาเรื่องความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตัวเองของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับความรู้เท่าทันสื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ การที่ผู้ปกครองมีความรู้เท่าทันสื่อจะสามารถประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของบุตรได้นั่นเอง แต่จากการศึกษาของ ชลธิชา แก้วบุราณ (70) ปี พ.ศ.2551 ศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับการศึกษาของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิง เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ ลัษณา ฉายศรี (10) ปี พ.ศ.2553 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง 567 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาของพ่อแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาของบิดา มารดา อาจมีความสัมพันธ์หรือไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในงานวิจัยครั้งนี้จึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรในด้านระดับการศึกษาของบิดามารดา

1.5 บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย (Personals Living to gather)

บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น โดยเฉพาะกรณีที่ต้องมาพักอาศัยอยู่กับเพื่อนหรือเช่าหอพักอยู่ตามลำพัง ทำให้อยู่ห่างจากการควบคุมดูแลด้วยกฎเกณฑ์ของครอบครัว มีความอิสระในการปกครองตนเอง และการอยู่ตามลำพัง

โดยอิสระ ทำให้เกิดความเป็นส่วนตัว และมีบรรยากาศที่อาจทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย จากการศึกษาของ Tonsakul S.(71) ปี พ.ศ.2546 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษามหาวิทยาลัย จังหวัดชลบุรี จำนวนตัวอย่าง 377 คน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่เข้าบ้านหรือหอพักอยู่ตามลำพังจะมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์มากกว่าคนที่อยู่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ เช่นเดียวกับการศึกษาของ นิภา ไกรเสวกวิสัย (72) ปี พ.ศ.2546 ศึกษาพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์และเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการร่วมเพศ ความถี่ของการร่วมเพศ และสามารถร่วมทำนายนพฤติกรรมทางเพศได้ร้อยละ 37.5 สอดคล้องกับการศึกษาของ จันทน์ช ทองศิริ (73) ปี พ.ศ.2548 ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ของนักเรียน นักศึกษาในหอพักเขตเทศบาลเมืองน่าน การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าพฤติกรรมของเด็กหอมักจะเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องธรรมดา และการที่มีเพศสัมพันธ์คืออยากทดลองหาประสบการณ์ และจากการศึกษา ลัชนา ฉายศรี(10) ปี พ.ศ.2553 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง 567 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่าบุคคลที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือนักเรียนที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดา มารดา มีโอกาสเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมทางเพศ มากกว่านักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา 1.7 เท่า

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่นักเรียนพักอาศัยนั้นอาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของเยาวชน ดังนั้นบุคคลที่พักอาศัยน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งนี้

1.6 สถานภาพสมรสของบิดามารดา (Marital Status)

จากการที่สังคมไทยประสบปัญหาวิกฤต ค่านิยม จริยธรรม และพฤติกรรม ได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่คู่สมรส ทำให้ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นผลให้เกิดการหย่าร้างเพิ่มขึ้น จากสถิติการหย่าร้างพบว่ามีเพิ่มขึ้นจาก 3.4 คู่ต่อพันครัวเรือน ในปี พ.ศ.2439 เป็น 4.8 คู่ต่อพันครัวเรือน (16) ส่งผลให้ครอบครัวขาดความอบอุ่นและมีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนได้ จากการศึกษาของ อรุษา จันทรวีรุช (19) ปี พ.ศ.2544 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า สภาพครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาหย่าร้างกัน จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากที่สุดร้อยละ 71.4 สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาติวุฒิ ธนบัตร (74) ปี พ.ศ.2547 ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่

ศึกษาในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มนักเรียน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจรัตน์ สุทินเผือก (24) ปี พ.ศ.2553 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน

ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมสรุปได้ว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา อาจมีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ดังนั้นสถานภาพสมรสของบิดามารดาน่าจะเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่น่าสนใจในการศึกษารุ่นนี้

2. ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยง (perceived risk behavior) การรับรู้ที่ถูกต้องเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ เพราะการที่คนเราจะมีความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีนั้น จะต้องเริ่มจากการรับรู้ที่ดีเสียก่อน การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของตนเองที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ การมีคู่นอนหลายคน รวมถึงการไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา เมื่อวัยรุ่นเกิดความตระหนักและเอาใจใส่ในเรื่องราวข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอชไอวี หรือการตั้งครรภ์ได้จากการมีเพศสัมพันธ์ หรือจากบุคคลใกล้ชิดตัว ในส่วนของด้านพฤติกรรมสุขภาพนั้น การรับรู้ได้ถูกนำมาใช้ในรูปแบบแผนความเชื่อทางด้านสุขภาพ (Health Belief Model) ตามแนวคิดของ Becker & Maiman (75) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลจะเกิดการรับรู้ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติตัวตามแผนการรักษา หรือให้ความร่วมมือในการรักษาได้นั้น จะต้องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันและการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากการเป็นโรค และแสดงพฤติกรรมป้องกันโรค บุคคลต้องรับรู้ว่ามีโอกาสเสี่ยงจะเกิดโรค ซึ่งบุคคลแต่ละคนจะมีการรับรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคในระดับที่แตกต่างกัน โดยคนที่รู้ว่าตนเองมีโอกาสรiskต่อการเกิดโรคสูงมักจะให้ความสนใจในการปฏิบัติของตนเองเพื่อป้องกันโรค และคอยระมัดระวังติดตามความผิดปกติทั่วไปของร่างกายที่อาจเกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นการที่บุคคลมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาวะเจ็บป่วยเล็กน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคนั้นเอง (76)

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองที่เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย การมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา

ซึ่งจากการศึกษาของ พิสมัย นพรัตน์ (23) ปี พ.ศ.2543 ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่าง 800 คน พบว่าการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ Trani และคณะ (77) ปี พ.ศ.2546 ศึกษาเรื่องความรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศของวัยรุ่นในประเทศอิตาลี กลุ่มตัวอย่างอายุ 14-20 ปี พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นตัวทำนายการใช้ถุงยางอนามัยในเด็กวัยรุ่น และจากการศึกษาของ จักรกฤษณ์ ปัญญาพงศ์ (78) ปี พ.ศ.2552 ศึกษาเพศวิถี กับการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ในวัยรุ่นชาย: กรณีศึกษาในภาคเหนือ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรชายอายุ 18-24 ปี จำนวน 30 คน พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงของวัยรุ่นชายมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กล่าวคือถ้ามีการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำ แต่พบว่ามีความแตกต่าง เช่นการศึกษาของ อรุษา จันทรวิสุ (19) ปี พ.ศ.2544 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ไม่ว่านักเรียนที่มีการรับรู้ต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับใดก็ตามจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ไม่แตกต่างกัน

จากการทบทวนงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่า การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงนั้นอาจมีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้นจึงน่าที่จะศึกษาว่า การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหรือไม่

3. ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน

3.1 สัมพันธภาพในครอบครัว (family relationship)

ตามพจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน (79) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพว่า ความผูกพัน ความเกี่ยวข้อง

ทศดาว ลิ้มพะสุต (80) ให้ความหมายของสัมพันธภาพ ว่าเป็นแบบแผนของการมีปฏิสัมพันธ์ที่มีกระบวนการ ค่อย ๆ เกิดระหว่างบุคคลทีละเล็กละน้อยอย่างต่อเนื่อง มีการสนทนาติดต่อใกล้ชิด มีความรัก ความผูกพัน คั่นเคย ความรู้สึกนี้จำเป็นสำหรับการมีชีวิตอยู่ สัมพันธภาพนี้อาจเป็นไปได้ในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ส่วนสัมพันธภาพที่ดีนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ปรองดองรักใคร่กลมเกลียวกันในครอบครัว ซึ่งจะทำให้เกิดความผูกพัน การยอมรับความคิดเห็น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

อัญชลี จิตปุระ (81) กล่าวว่าสัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะทางพฤติกรรมภายในครอบครัว ประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร ที่อาศัยอยู่ในครอบครัว มีความรักความห่วงใย มีการดูแลเอาใจใส่ต่อกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในครอบครัว

อัญมณี สมตัว (82) กล่าวถึงสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นความสัมพันธ์ที่ราบรื่นระหว่างบุคคลในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นระหว่างพ่อ แม่ ลูกหรือผู้ปกครอง ซึ่งอาจจะเป็นพ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่คนอื่น ๆ ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ทั้งผู้ที่สถานภาพสมรสหรือเป็นผู้สมรส หรืออาจเป็นโสดก็ได้ โดยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวนั้นจะต้องเป็นความสัมพันธ์ที่ดีมีความเชื่อใจรักใคร่ผูกพัน มีเวลาให้กัน ทำกิจกรรมร่วมกัน

ในสัมพันธภาพระหว่างวัยรุ่นกับบิดามารดาจะต้องมีความผูกพันและการปฏิบัติต่อกันระหว่างบุคคลในครอบครัวนั้น ๆ สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในสังคม บุตรที่เจริญเติบโตมาจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดาและมารดา (83) ในความผูกพันระหว่างบิดามารดาและบุตรย่อมเริ่มต้นตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของมารดาแล้ว การจะทำหน้าที่ในการให้ความรัก ความอบอุ่น ของครอบครัวให้ประสบความสำเร็จได้นั้น สิ่งแรกจะต้องมี คือ การให้ความห่วงใยอาทรซึ่งกันและกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจในครอบครัวและกลายเป็นพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดีต่อไป (84) การที่บิดา และมารดาได้อยู่พร้อมหน้ากันย่อมทำให้วัยรุ่นรู้สึกอบอุ่นและยังมีที่ปรึกษาใกล้ชิด ทั้งยังทำให้บิดา มารดาสามารถอบรมบุตรได้เป็นอย่างดี การที่บิดา หรือมารดา หรือทั้งสองฝ่ายจากไป ย่อมส่งผลกระทบตามมาต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นโดยตรง ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ครอบครัวส่วนใหญ่มีเวลาใกล้ชิดกันน้อยลง ซึ่งจากการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2544 และ พ.ศ. 2547 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (85) พบว่า พ่อแม่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพนอกบ้าน ใช้เวลาในการดูแลสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยวันละ 2.2-3.2 ชั่วโมง เวลาในการสื่อสารหรือพูดคุยในการสั่งสอนลูกหลานมีน้อยลง ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวขาดความอบอุ่น อ่อนแอ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำดัชนีวัดความอบอุ่นในครอบครัวไทยใน 2 องค์ประกอบ คือ บทบาทหน้าที่

ของครอบครัวและสัมพันธภาพในครอบครัวใน พ.ศ. 2544-2549 พบว่า ความอบอุ่นของครอบครัวไทยใน พ.ศ.2549 ลดลง อยู่ในระดับต่ำกว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือจากร้อยละ 67.9 ใน พ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 58.75 ใน พ.ศ. 2549 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำที่ต้องเร่งแก้ไขปรับปรุง

จะเห็นได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลต่อสมาชิกของครอบครัว สิ่งสำคัญระหว่างการมีสัมพันธภาพของบิดามารดาและบุตรในช่วงวัยรุ่นน่าจะเกิดช่องว่างระหว่างวัยมากกว่าวัยอื่น ๆ หากมีช่องว่างระหว่างวัยขวางกันอยู่ จะทำให้เกิดความขัดแย้งกันของทั้งสองฝ่าย การลดช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัวได้นั้นจะทำให้สามารถเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้นของคนในครอบครัว

ในการศึกษาครั้งนี้สนใจที่จะศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัว ซึ่งหมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะทางพฤติกรรมภายในครอบครัว ประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน มีความรักความห่วงใย มีการดูแลเอาใจใส่ต่อกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในครอบครัว

ซึ่งจากการศึกษาของ ประไพวรรณ ด้านประดิษฐ์ และอุดมพร ยิ่งไพบูลย์สุข (86) ปี พ.ศ. 2547 ศึกษาสภาพครอบครัวของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ ที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สภาพครอบครัวที่ไม่ดี ได้แก่ พ่อแม่ทะเลาะกันร้อยละ 44 พ่อแม่มีนิสัยชอบด่าว่าบุตรร้อยละ 31.5 ครอบครัวแตกแยกร้อยละ 30.5 และการขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ร้อยละ 22.5 มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ Phonepaseuth (87) ปี พ.ศ. 2551 ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในประเทศลาว ศึกษาในวัยรุ่นชายหญิง อายุ 13-20 ปี จำนวน 300 คน พบว่าสัมพันธภาพของพ่อแม่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในเด็กวัยรุ่น เช่นเดียวกับการศึกษาของสุพัตรา อักษรรัตน์ และผจงศิลป์ เฟิงมาก (88) ปี พ.ศ. 2552 ศึกษาโครงสร้างหน้าที่ครอบครัว และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง 375 คน พบว่าโครงสร้างและหน้าที่ครอบครัวที่ดีมีส่วนช่วยปกป้องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นหญิงตอนต้น

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นพบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาอาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้นจึงน่าที่จะศึกษาว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์และส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหรือไม่

3.2 การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ (Perceived Parental monitoring)

การรับรู้การกำกับดูแลของบิดามารดา Miller, Forehand & Kotchick (89) กล่าวว่าเป็นการเอาใจใส่ดูแลของบิดามารดาที่มีต่อบุตรวัยรุ่นในเรื่องของกิจกรรมทางสังคม และกิจกรรมต่างๆ ของวัยรุ่น โดยมีการควบคุมดูแลทั้งทางตรงและทางอ้อม

Xiaoming Li (21) ได้ให้ความหมาย การรับรู้การกำกับดูแลของบิดามารดา ว่าเป็นการติดต่อสื่อสารกันระหว่างพ่อแม่และวัยรุ่นในเรื่องต่าง ๆ โดยมีการติดตามดูแลควบคุมเรื่องเหล่านั้นจากพ่อแม่

Dishion TJ. (90) กล่าวว่า การรับรู้การกำกับดูแลของบิดามารดา คือ พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ให้ความสนใจและติดตามเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กว่าอยู่ที่ไหนทำอะไร และสนใจเกี่ยวกับการปรับตัวของเด็ก

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สนใจที่จะศึกษาการรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ถึงการที่พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่ดูแลนักเรียน โดยมีการรับทราบข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียนรวมถึงกิจกรรมทั้งภายในบ้านและภายนอกบ้านของนักเรียนว่าอยู่ที่ไหนทำอะไรอยู่ร่วมกับใคร

ซึ่งจากงานวิจัยในต่างประเทศพบว่าการที่บุตรได้รับการกำกับดูแลจากพ่อแม่จะเป็นการป้องกันเด็กจากพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้ ซึ่งในประเทศไทยยังมียงานวิจัยในเรื่องนี้ไม่มากนัก จากการศึกษาของ Xiaoming Li. (91) ปี พ.ศ.2543 ศึกษาการรับรู้การดูแลของพ่อแม่ และพฤติกรรมเสี่ยงสุขภาพของเด็กและวัยรุ่นโดยการติดตามศึกษามากกว่า 4 ปี กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กแอฟริกัน - อเมริกา อายุ 9-17 ปี จำนวน 455 คน พบว่าการรับรู้การดูแลของพ่อแม่ในระดับต่ำมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ John และคณะ (92) ปี พ.ศ.2548 ศึกษาอิทธิพลของการควบคุมดูแลของพ่อแม่ต่อการเริ่มมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น พบว่า การควบคุมและดูแลของพ่อแม่มีความสัมพันธ์ที่จะทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ช้าลง และจากการศึกษาของ Baptiste และคณะ (93) ปี พ.ศ.2550 ศึกษาปัจจัยควบคุมดูแลของบิดามารดากับภาวะเสี่ยงทางเรื่องเพศในช่วงก่อนเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นพบว่าการควบคุมของบิดามารดาอย่างดียิ่งจะทำให้มีภาวะเสี่ยงทางเพศน้อย เช่นเดียวกับการศึกษาของ ลัษณา ฉายศรี(10) ปี พ.ศ.2553 ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ศึกษาในวัยรุ่นทั้งเพศหญิงและเพศชาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 432 คน พบว่าปัจจัยด้านการกำกับดูแลของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าการที่วัยรุ่นได้รับการดูแลควบคุมและติดตามจากพ่อแม่สามารถลดหรือป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรด้านการรับรู้การดูแลของพ่อแม่ในครั้งนี้

3.3 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว (family communication of sex)

ครอบครัวเป็นสถาบันหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่น โดยเป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดลักษณะนิสัยและพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของวัยรุ่น (94) ครอบครัวเป็นระบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยการสื่อสารในการสื่อความหมายและส่งผ่านข้อมูลข่าวสารระหว่างกันตลอดเวลา การสื่อสารในครอบครัว (family communication) จึงเป็นกระบวนการแสดงออกซึ่งการติดต่อความเข้าใจของสมาชิกในครอบครัว โดยมีการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบและตอบสนองระหว่างกันและกัน ด้วยภาษา ถ้อยคำหรือท่าทาง (สาร) ผ่านตัวกลาง (สื่อ) ในการส่งข้อมูลข่าวสารจากแหล่งกำเนิดไปยังจุดหมายปลายทาง (95) ทำให้คนที่อยู่ในครอบครัวมีความเข้าใจกันมากขึ้น

แนวคิดของ McLeod & Chaffee (95) ได้แบ่งรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวเป็น 2 แบบ คือ

1. การติดต่อสื่อสารแบบเน้นสังคม (Socio-oriented communication) เป็นการสื่อสารระหว่างพ่อ แม่ ลูก ที่ยึดถือสังคม รูปแบบประเพณีเป็นแนวทางก่อให้เกิดการสื่อสารในครอบครัวที่พยายามคงไว้ซึ่งความสามัคคี กลมเกลียว ความสัมพันธ์ระหว่างกันที่สอดคล้องไม่ขัดแย้งหรือโต้เถียงกันระหว่างพ่อ แม่ ลูก และบุคคลอื่นในครอบครัว พ่อแม่ จะสอนให้ลูกหลีกเลี่ยงการโต้แย้งและความขัดแย้งทั้งหลายที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะสอนให้เด็กเคารพผู้ใหญ่
2. การสื่อสารแบบเป็นเหตุเป็นผล (Concept-Oriented communication) เป็นการสื่อสารระหว่างพ่อ แม่ ลูก ที่ยึดถือแนวความคิด ข้อเท็จจริง ความถูกต้องของเนื้อหา ที่สื่อสารกันเป็นหลัก โดยเด็กจะได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจ ให้รู้จักแสดงความคิดเห็นของตนออกมาอย่างเปิดเผย ขณะเดียวกันก็ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ถึงแม้จะมีความขัดแย้งหรือความคิดไม่ตรงกัน เด็กก็สามารถร่วมถกเถียงปัญหากับพ่อแม่ได้

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารที่เหมาะสมจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ครอบครัวมีความเข้าใจกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีให้กับครอบครัวด้วย

เนื้อหาและขอบเขตของเพศศึกษา มีดังนี้ (96)

สำหรับความรู้เรื่องเพศศึกษา ได้แบ่งเนื้อหาความรู้ออกเป็น

4 ลักษณะ คือ

1. ความรู้เรื่องเพศด้านชีววิทยา เป็นความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยาของมนุษย์ เช่น โครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะ การเจริญเติบโต ความแตกต่างของร่างกายระหว่างชายหญิง

2. ความรู้ด้านสังคมวิทยา เป็นการเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเพศ พฤติกรรมทางเพศ การวางตัวกับเพศตรงข้าม การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน เป็นต้น

3. ความรู้ด้านสุขวิทยา เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพทางเพศ การระวังการป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หรือความผิดปกติทางเพศ

4. ความรู้ด้านจิตวิทยาเรื่องเพศ เป็นการเรียนรู้จิตใจและอารมณ์ การเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านจิตใจเกี่ยวกับเรื่องเพศในแต่ละช่วงวัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ให้ความหมายของ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้ว่ามีบิดาหรือมารดาที่มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องเพศกับนักเรียนได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์หรือการคุมกำเนิด การมีคู่อรัก การไปมาหาสู่กับเพื่อนต่างเพศ การปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบ การจัดการกับอารมณ์ทางเพศ และการปฏิบัติเมื่อมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

จากการศึกษาของ ชาดิวุฒิ วัจวล และพีรดา จงประการ (97) ปี พ.ศ. 2546 ศึกษาเรื่องแบบแผนการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในครอบครัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ ในวัยรุ่นพบว่าครอบครัวที่มีการสื่อสารพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรจะสามารถเลือกใช้การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาของวัชรภรณ์ รังสิกุลพิพัฒน์ (98) ปี พ.ศ. 2546 ศึกษารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีผลต่อความรู้สึกและทัศนคติเรื่องเพศ: ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้เรื่องเพศศึกษาและทัศนคติเรื่องเพศ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Cheryl B และคณะ (99) ปี พ.ศ. 2550 ศึกษาการสื่อสารของพ่อแม่และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในเด็กวัยรุ่น ศึกษาในเด็กชายและหญิง อายุ 13-17 ปี พบว่าถ้าพ่อแม่มีการพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ถูกหรือผิดในเรื่องการคุมกำเนิดรวมถึงการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ จะทำให้วัยรุ่นมีการใช้การคุมกำเนิดที่เพิ่มมากขึ้น การศึกษาของ ชัญญา ดิษเจริญ (100) ปี พ.ศ. 2548 ศึกษาการสื่อสารระหว่างบิดามารดากับสตรีวัยรุ่นและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น พบว่าการ

สื่อสารเรื่องภาวะเสี่ยงทางเพศของบิดาและมารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่นระดับต่ำ กล่าวคือหากบิดามารดา มีการสื่อสารกับสตรีวัยรุ่นเรื่องภาวะเสี่ยงทางเพศน้อย สตรีวัยรุ่นจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับสูง ในการศึกษาของ วราพร บุญยะธาน (20) ปี พ.ศ.2550 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ของสตรีวัยรุ่นครั้งแรกที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลสมุทรสาคร พบว่าปัจจัยที่สามารถคาดการณ์การตั้งครรภ์ของสตรีวัยรุ่นคือการสื่อสารเรื่องเพศของบิดามารดา สอดคล้องกับการศึกษา ชลนิทรา แก้วบุราณ (70) ปี พ.ศ. 2551 ศึกษา รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการสื่อสารเรื่องเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิง

จากการทบทวนงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นพบว่า การสื่อสารเรื่องเพศกับบุตรอาจมีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เนื่องจากการที่มารดาบิดาหรือผู้ปกครองมีการสื่อสารกับวัยรุ่นน้อย หรือไม่มีโอกาสได้พูดคุยสื่อสารกัน วัยรุ่นก็จะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ ในขณะเดียวกันวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่มีความสนใจอยากรู้ อยากเห็น อยากลอง เมื่อมีโอกาสรุ่นก็จะไปแสวงหาความรู้เรื่องเพศจากแหล่งความรู้อื่น ซึ่งอาจให้ความรู้ที่ไม่ถูกต้อง ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาตัวแปรด้านการสื่อสารเรื่องเพศในครั้งนี้

3.4 อิทธิพลกลุ่มเพื่อน (Peer group Influencing)

โดยทั่วไปวัยรุ่นจะมีสภาพสังคมที่ปลีกตัวจากพ่อแม่และญาติพี่น้อง ชอบที่จะอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน เพศเดียวกันหรือต่างเพศ ที่มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาใจไปคบหาสมาคมพูดคุยสังสรรค์ เพื่อน ๆ ในกลุ่มมีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นตอนต้นๆ แม้ว่าจะเริ่มคบกับเพศตรงข้าม ส่วนใหญ่ก็จะสมาคมกับหมู่เพื่อนเพศเดียวกัน แต่เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย ความสนใจเพศตรงข้ามจะค่อย ๆ มากขึ้น ทำให้วัยรุ่นคบเพื่อนเพศเดียวกันน้อยลง โดยจะเลือกคบเพื่อนที่สนิทๆ เพียงไม่กี่คนเท่านั้น(101) กลุ่มเพื่อนจะมีบทบาทช่วยให้วัยรุ่นมีมีโนภาพเกี่ยวกับตนเอง (self-concept) ได้ดีขึ้น การรวมกลุ่มในวัยรุ่นจึงมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก วัยรุ่นที่อยู่ในกลุ่มที่ดีจะช่วยให้มีโอกาสดำเนินทางสังคม ในทางตรงข้ามเมื่อวัยรุ่นอยู่ในกลุ่มที่ไม่ดีจะส่งผลให้วัยรุ่นมีปัญหาในด้านการปรับตัว พร้อมกันนั้นอาจถูกชักจูงให้มีพฤติกรรมเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ได้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้สนใจที่จะศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ซึ่งหมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนที่สามารถโน้มน้าวหรือชักจูงให้กระทำพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน

จากการศึกษาของ Melissa Garter (102) ปี พ.ศ. 2550 ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครอบครัว เพื่อนและโรงเรียน ศึกษาในเด็กอายุ 16 ปี จำนวน 652 คน พบว่าเพื่อนมีความสำคัญต่อการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีหรือไม่ดีของวัยรุ่นได้ และการศึกษาของ รัตน์ศิริ ทาโตและคณะ (103) ปี พ.ศ. 2550 ศึกษาผลของโครงการรณรงค์การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรต่อการเปลี่ยนแปลงการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นไทยที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส เช่นเดียวกับการศึกษาของ กรรณิการ์ มังกรโรทัย (104) ปี พ.ศ. 2548 ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอดส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนนทบุรี พบว่านักเรียนที่มีเพื่อนสนิทหรือเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จะมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อเอดส์ดีกว่านักเรียนที่ไม่มีเพื่อนสนิทหรือเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และระวีวรรณ ดนัยคุชฎีกุล (105) ปี พ.ศ. 2547 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการละเว้นเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 377 คน พบว่าปัจจัยด้านการมีเพื่อนสนิทที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถคาดทำนายการละเว้นเพศสัมพันธ์ได้

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นในทางบวกหรือ ทางลบก็ตาม จึงทำให้ผู้วิจัยนำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

4. ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

4.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน (School Activity)

โรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของชุมชน นักเรียนจำนวนมากใช้ชีวิตประจำวันในโรงเรียนอย่างน้อยประมาณ 6 ชั่วโมง/วัน เป็นระยะเวลาถึง 6 ปี ตามระเบียบการศึกษาภาคบังคับ ตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียน อาคารเรียน สถานที่รอบโรงเรียน ซึ่งมีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และส่งผลกระทบต่อสุขภาพ รวมทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ ถ้าได้มีการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และจัดอนามัยสิ่งแวดล้อมรอบ โรงเรียนให้

เหมาะสม โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนนำกิจกรรมเหล่านั้นไว้เป็นแบบอย่าง เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

การมีกิจกรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกเพศวัย เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมประเภทหนึ่ง การเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ จึงเป็นการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคลเพื่อให้เกิดความพอใจในชีวิต

กิจกรรม ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

Atchley (106) กล่าวว่ากิจกรรม สามารถให้ความหมายได้หลายอย่างซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคลเกี่ยวกับการมีความคิดเห็นทัศนคติต่อกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งกิจกรรมที่บุคคลได้ปฏิบัติจะแสดงออกถึงบุคลิกภาพ พัฒนาการของบุคคล รวมไปถึงประสบการณ์และเป้าหมายของกิจกรรมที่บุคคลได้ปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมประเภทใด

การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อบทบาทของตนเองในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคคลหรือโรงเรียน

ประเภทกิจกรรม

กิจกรรมถือว่าเป็นรูปแบบของการกระทำใด ๆ หรืองานต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลสนใจนอกเหนือจากการทำงานเพื่อการดำรงชีวิตประจำวัน (107) ซึ่งสามารถแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ประเภท

1. กิจกรรมที่ไม่มีรูปแบบ (Informal activity) ได้แก่ การพบปะ สัมผัสกับเพื่อนหรือญาติมิตร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กับสมาชิกในครอบครัว การช่วยเหลืองานในครอบครัว

2. กิจกรรมที่มีรูปแบบ (Formal activity) ได้แก่ การเข้าร่วมในชมรมต่าง ๆ การเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคม การเข้ากลุ่มทางศาสนา การเข้ากลุ่มทางการเมือง การทัศนศึกษาและการออกกำลังกายเป็นกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมภายนอกครอบครัว

3. กิจกรรมเพื่อการพักผ่อนและงานอดิเรก (Solitary or leisure activity and hobby) ได้แก่ การทำงานเบา ๆ ในยามว่าง กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ กิจกรรมนันทนาการ การทำสวน การปรับปรุงตกแต่งบ้าน

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะกิจกรรมที่มีรูปแบบของนักเรียน เนื่องจากเป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในโรงเรียนโดยตรง

จากงานวิจัยของกิตติคม คาวีรัตน์ (108) ปี พ.ศ. 2548 ศึกษา ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมสุขภาพและศึกษาระดับบทความความต้องการบริการสร้างเสริมสุขภาพของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 767 คน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมสุขภาพของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียน ในส่วนการศึกษาของ Markam และคณะ ปี พ.ศ. 2553 (12) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่คาดทำนายพฤติกรรมทางเพศ และอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น พบว่าความสัมพันธ์กับการติดต่อหรือมีความเชื่อมโยงกับทาง โรงเรียน มีความสัมพันธ์ในการที่จะยืระยะเวลาการมีเพศสัมพันธ์หรือป้องกันการล่วงละเมิดทาง เพศได้

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนนั้นอาจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และตัวแปร ดังกล่าวยังไม่มีความสัมพันธ์มากนัก ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำปัจจัยนี้มาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

5. ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม

5.1 การมีเครือข่ายทางสังคม (Social Network)

แนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Social Network) เป็นหนึ่งใน แนวคิดของศาสตร์ยุคใหม่ ซึ่งได้รับการพัฒนาจากนักจิตวิทยาทางสังคม ความสัมพันธ์ทางสังคม เป็นปัจจัยพื้นฐานของความอยู่รอดของมนุษย์และแนวคิดเครือข่ายทางสังคม (Social network) จะ ช่วยให้มีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ (109) การศึกษาความสัมพันธ์ระดับ บุคคลจะเป็นแนวทางในการศึกษาการให้การสนับสนุนทางด้านสังคม (social support) ในขณะที่ การศึกษาความสัมพันธ์ของเครือข่ายในภาพรวม จะเป็นข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมนั้น บทบาทหน้าที่ของแต่ละเครือข่ายรวมถึงปฏิสัมพันธ์หรือความเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายนั้น (110) เครือข่ายทางสังคมจะเป็นสิ่งที่ช่วยรวมพลังแห่งจิตสำนึกของสมาชิกและองค์กรประชาสังคมต่าง ๆ เกิดการเชื่อมโยงความสามารถและพลัง ในแต่ละส่วนของสังคมเข้ามาเชื่อมต่อประสานกัน ให้เกิดเป็น ความเข้มแข็งในสังคม ความสัมพันธ์ในเครือข่ายอาจเป็นในแนวราบหรือแนวดิ่ง ซึ่งรูปแบบ ความสัมพันธ์นี้จะช่วยให้มีความเข้าใจความสัมพันธ์เชิงอำนาจในองค์กรหรือชุมชน ในชุมชนหนึ่งๆ อาจมีเครือข่ายย่อยๆ อยู่ในเครือข่ายใหญ่ มีผู้ให้คำนิยามเครือข่ายทางสังคม ดังนี้

The SAGE Dictionary of Sociology (111) ให้นิยามว่า เครือข่ายทางสังคม คือ รูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม (Pattern of Social Relationship) ของปัจเจกชน (Individual) ซึ่งนักสังคมวิทยาถือว่าเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการศึกษา และใช้วิธี

ศึกษาโดยการสังเกต(Observation) ก่อนจะเขียนออกมาเป็นแผนที่ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Mapping)

Jeremy Boissevain (112) ให้นิยามของ เครือข่ายทางสังคม ว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล โดยมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ในการวิจัยครั้งนี้การมีเครือข่ายทางสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ของจำนวนสมาชิกในสังคม ที่เกิดโดยธรรมชาติหรือเกิดจากการจัดตั้งขึ้น

เครือข่ายมีลักษณะเป็นกลุ่ม (Nodes) ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มคนหรือองค์กรและมีโครงสร้างที่ประกอบด้วย

1. ขนาดของเครือข่าย (Range a size)
2. ความเหนียวแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก (Density)
3. ขอบเขตของเครือข่าย (Boundless) เช่น โรงเรียนที่พักอาศัย กลุ่มที่สนใจร่วมกัน เป็นต้น
4. ความคล้ายคลึงกันของสมาชิกในเครือข่ายนั้น ๆ (Homogeneity)

ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในเครือข่ายประกอบด้วย

1. ความถี่ของการติดต่อกันระหว่างสมาชิกซึ่งอาจเป็นการพบกัน หรือการติดต่อกันทางโทรศัพท์ จดหมาย อินเทอร์เน็ต (Frequency)
2. ความหลากหลายของความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่าย เช่น เรื่องสุขภาพ การพักผ่อน การเรียนรู้ กีฬา เป็นต้น
3. ระยะเวลาที่สมาชิกแต่ละคนรู้จักสมาชิกคนอื่น ๆ (Duration)
4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม (Reciprocity)

ความสัมพันธ์ความเสมอภาค เป็นลักษณะสองทาง

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของเครือข่ายทางสังคมแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และส่งเสริมซึ่งกันและกัน เช่น ชนิดของความสัมพันธ์ และระยะเวลาที่รู้จักกัน หากบุคคลมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและรู้จักกัน ในระยะเวลายาวนานก็ จะทำให้ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากขึ้น หรือระยะเวลาที่รู้จักกันและความถี่ในการติดต่อกัน

จะส่งผลถึงความมั่นคงของกลุ่มสังคม เมื่อความมั่นคงมากก็จะทำให้การสนับสนุนทางสังคมมากขึ้นตามไปด้วย

ความเป็นเครือข่ายจะช่วยยกระดับการเรียนรู้และประสิทธิภาพของกลุ่มให้ดีขึ้น รวมทั้งมีพลังและอำนาจในการจัดการ การต่อรอง โดยการเกิดขึ้นของเครือข่าย อาจเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ (113) คือ

1. เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เป็นเครือข่ายที่เป็นสายใยของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ อาจเนื่องมาจากสายสัมพันธ์ทางเครือญาติกันหรือมีความเชื่อถืออย่างเดียวกัน มีความคิดเห็นพ้องกัน ดำเนินกิจกรรมลักษณะเดียวกัน เป็นต้น
2. เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยการจัดตั้ง อาจเกิดจากความพร้อมและความต้องการของผู้นำหรือเครือข่ายเอง ประสานกับการช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกชุมชน

ในการสร้างเครือข่ายทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้น ในปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีการช่วยเหลือเยาวชนและวัยรุ่นในการทำกิจกรรมหรือจัดตั้งชมรมเพื่อที่จะให้วัยรุ่นเข้ามารวมกลุ่มทำกิจกรรม เพราะมีความเชื่อว่าเยาวชนย่อมเข้าใจปัญหาและความนึกคิดของเยาวชนด้วยกันได้ดีกว่าผู้ใหญ่ ซึ่งมีความนึกคิดหรือแบบแผนชีวิตที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากสามารถปลดปล่อยพลังทางสติปัญญาและศักยภาพของเยาวชนไทย ให้มีส่วนร่วมช่วยป้องกันภัยคุกคามแก่เยาวชนด้านสุขภาพอนามัยการเจริญพันธุ์ก็ย่อมเกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติต่อไป การศึกษาของ จรวยพร สุภาพ (25) ปี พ.ศ. 2551 ศึกษาโครงการพัฒนาเครือข่ายชุมชน เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืนชุมชนลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง ระยะที่ 1 พื้นที่ศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับเครือข่ายทางสังคม กล่าวคือถ้าเครือข่ายทางสังคมไม่ดี มีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Markam และคณะ (12) ปี พ.ศ.2553 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่คาดทำนายพฤติกรรมทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น เป็นการศึกษางานวิจัยหลาย ๆ งานวิจัยเพื่อมาวิเคราะห์ พบว่าเครือข่ายทางชุมชนไม่มีส่วนในการป้องกันพฤติกรรมทางเพศ

จากการทบทวนงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นพบว่า เครือข่ายทางสังคมไม่มีส่วนที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หรือปกป้องพฤติกรรมทางเพศ แต่ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสังคมมีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในเมือง

หลวงซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งความทันสมัยในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจในตัวแปรด้านการมีเครือข่ายทางสังคม

6. ปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

6.1 การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

(Accessibility for sexual risk behavior campaign)

การรณรงค์เป็นคำที่กล่าวถึงไว้มากและมีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

อรวรรณ ปิณฑมโรวาท (114) ให้ความหมายว่า เป็นการใช้หลาย ๆ วิธีของการส่งสารแล้วค่อย ๆ กระทำเป็นขั้นตอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของผู้รับสาร โดยแต่ละขั้นตอนของเหตุการณ์นั้น จะมีกิจกรรมของการโน้มน้าวใจเข้าไปด้วย

นรินชัย พัฒนพงศา (115) กล่าวว่า การรณรงค์คือวิธีการที่ใช้สื่อหรือกิจกรรมหลายชนิดอย่างต่อเนื่อง และยาวนานพอสมควร โดยมีแผนรัดกุม เพื่อบูมที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือวิถีชีวิตของบุคคลเป้าหมาย

เพราะฉะนั้นการเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การที่นักเรียนได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศผ่านทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความตั้งใจในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมของนักเรียน

องค์ประกอบของการรณรงค์

องค์ประกอบหลักของการรณรงค์ (116) ประกอบไปด้วย ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และสื่อหรือช่องทางต่าง ๆ ที่จะนำสารมายังผู้รับสาร เพื่อบูมหมายโน้มน้าวใจให้เกิดการรับรู้ เปลี่ยนทัศนคติ หรือเปลี่ยนพฤติกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

วิธีการรณรงค์

วิธีการรณรงค์มีหลายวิธี (115) ได้แก่

1. การให้ความรู้ เช่น การแจกเอกสาร การจัดนิทรรศการ การให้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นต้น
2. การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อเสียงทางวิทยุ โทรทัศน์ สติกเกอร์ เป็นต้น
3. การจัดสัปดาห์รณรงค์ ซึ่งจะประกอบด้วยกิจกรรม และการประชาสัมพันธ์ที่ไม่มีการจำกัดรูปแบบ

ผลของการรณรงค์

ผลของการรณรงค์ที่สำคัญที่สุด คือ การตอบสนองของผู้รับสารที่ตรงกับเป้าหมายของการรณรงค์ในแต่ละครั้ง โดยไม่เพียงแต่เป็นการเสริมทัศนคติหรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้รับสารแล้ว ยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้รับสารมีการกระทำในสิ่งที่กำลังรณรงค์หรือมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติไปจากเดิม นอกจากนี้การรณรงค์ยังช่วยปรับความคิดเห็น ทำให้เกิดความตระหนักในปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ส่งผลให้ผู้รับสารของการรณรงค์ปรับความคิดเห็น ทัศนคติ หรือมุมมองได้ (115)

ในปัจจุบันการเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้นสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีช่องทางของสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดเว็บไซต์ในการเรียนรู้เรื่องเพศ การเปิดห้องสนทนาถามตอบเรื่องเพศ การนำเสนอผ่านสื่อโฆษณา การจัดนิทรรศการ หรือการทำโปสเตอร์ในเรื่องเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ซึ่งการที่มีการเพิ่มช่องทางในการให้ความรู้เรื่องเพศมากขึ้นเท่าไรก็จะทำให้เด็กหรือวัยรุ่นมีการเรียนรู้ที่จะป้องกันตนเองมากขึ้นด้วย แต่หากมีช่องทางเหล่านี้นักเกินไปจนไม่สามารถจำกัดหรือให้ความรู้ที่ถูกต้องได้ โดยวัยรุ่นไม่สามารถที่จะซักถามเมื่อมีปัญหา หรือต้องการคำตอบที่ถูกต้องในเรื่องเหล่านี้ก็อาจเป็นการเพิ่มช่องทางในการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ด้วยเช่นกัน

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศว่าตัวแปรดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหรือไม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะนำปัจจัยมาเป็นตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า เด็กไม่ว่าจะเพศหญิงหรือเพศชายเมื่อเริ่มเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม ขึ้นอยู่กับความเร็วช้าของพัฒนาการแต่ละบุคคล ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ จะทำให้วัยรุ่นประสบปัญหาได้ถ้าหากไม่ได้รับการดูแลหรือได้รับการคำแนะนำที่ดีจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัววัยรุ่นเอง อีกทั้งสภาพแวดล้อมรอบตัววัยรุ่นก็ยังมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นได้ แสดงให้เห็นว่าการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวของวัยรุ่นเท่านั้น แต่ยังมีปัจจัยภายนอกอื่นที่อาจมีผลที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวคิดเชิงนิเวศวิทยามาปรับใช้กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กล่าวคือ ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ อายุ ผลการเรียนรู้ ระดับชั้น ค่าใช้จ่าย รายเดือน อาชีพเสริม ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา สถานภาพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว บุคคลที่พักอาศัย ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่

การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม ปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross-Sectional Survey Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1-3 ในเขตกรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 15-18 ปี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3.2 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ศึกษา

ประชากร หมายถึง นักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตร (ปวช) สังกัดอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา พ.ศ. 2553

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ใช้สูตรในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง Daniel WW., 1991 (117) โดยใช้การประมาณค่าจากอุบัติการณ์ของการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับอาชีวศึกษา (P) จากการสำรวจสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนในรอบปี พ.ศ. 2550- พ.ศ. 2552 ของสถาบันรามจิตติ (9) พบว่าเด็กนักเรียนระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษายอมรับว่ามีเพศสัมพันธ์ เฉลี่ยร้อยละ 37 ดังนั้น P จึงมีค่าเท่ากับ 0.37

$$n_o = \frac{Z_{\alpha/2}^2 NP(1-P)}{Z_{\alpha/2}^2 P(1-P) + Nd^2}$$

- โดย N = ขนาดประชากรที่ทราบแน่ชัดซึ่งเท่ากับ 7778 คน
- n = ขนาดตัวอย่าง
- $Z_{\alpha/2}$ = ค่าคะแนนมาตรฐาน (Z-score) ตามระดับความเชื่อมั่นในการประมาณ ค่าพารามิเตอร์ คือ 95% ค่า Z เท่ากับ 1.96
- P = อัตราการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทยพบว่าเด็กนักเรียนระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษายอมรับว่ามีเพศสัมพันธ์เฉลี่ยร้อยละ 37 ดังนั้น P จึงมีค่า เท่ากับ 0.37
- d = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 0.05

แทนค่าสูตร โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น 95% และขนาดของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5%

$$n_0 = \frac{[1.96]^2 [7,778][0.37][1-0.37]}{[1.96]^2 [0.37] [1-0.37] + [7,778 \times 0.05^2]}$$

$$= 342.355$$

จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 342 คน เพื่อเป็นการป้องกันความคลาดเคลื่อน ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างขึ้นอีกร้อยละ 10 ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ จึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 376 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าสู่การศึกษา (Inclusion criteria)

1. นักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตร (ปวช.) สังกัดอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาอยู่ในระดับชั้น 1, 2 และ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา พ.ศ. 2553
3. นักเรียนและผู้ปกครองเข้าร่วมในการศึกษา โดยลงนามในเอกสารยินยอมตนให้ทำการวิจัย

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria)

1. ไม่มาโรงเรียนในวันที่เก็บข้อมูล
2. ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน

3. ปฏิเสธการเข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้

เกณฑ์การให้ผู้ยินยอมตนออกจากการศึกษา (Discontinuation criteria)

นักเรียนขอเลิกทำแบบสอบถามในระหว่างงานวิจัยดำเนินการอยู่

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) มีการแบ่งโรงเรียนระดับอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ตามการบริหารงาน โดยประมาณปี พ.ศ.2542 ถึงปัจจุบัน กรุงเทพมหานครได้จัดแบ่งเขตทั้ง 50 สำนักงานเขตออกเป็น 6 กลุ่ม โดยมีเหตุผลของการแบ่งเขต เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการบริหารงาน การดูแลพื้นที่และบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (118) ได้แก่

เขต 1 กลุ่มรัตนโกสินทร์ (วังหลวงเดิม) ประกอบด้วย 9 สำนักงานเขต คือ บางซื่อ ดุสิต พญาไท ราชเทวี ปทุมวัน พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ และบางรัก

เขต 2 กลุ่มบูรพา ประกอบด้วย 9 สำนักงานเขต คือ ดอนเมือง หลักสี่ สายไหม บางเขน จตุจักร ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางกะปิ และวังทองหลาง

เขต 3 กลุ่มศรีนครินทร์ ประกอบด้วย 8 สำนักงานเขต คือ สะพานสูง มีนบุรี ประเวศคลองสามวา หนองจอก ลาดกระบัง สวนหลวง และคันนายาว

เขต 4 กลุ่มเจ้าพระยา ประกอบด้วย 9 สำนักงานเขต คือ ดินแดง ห้วยขวาง วัฒนา สาทร คลองเตย บางนา พระโขนง บางคอแหลม และ ยานนาวา

เขต 5 กลุ่มกรุงธนใต้ ประกอบด้วย 8 สำนักงานเขต คือ บางขุนเทียน บางบอน จอมทอง ราษฎร์บูรณะ ทุ่งครุ ธนบุรี คลองสาน และบางแค

เขต 6 กลุ่มกรุงธนเหนือ ประกอบด้วย 7 สำนักงานเขต คือ บางพลัด คลิ่งชัน ภาษีเจริญบางกอกน้อย บางกอกใหญ่ หนองแขม และทวีวัฒนา

โดยในเขตกรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนอาชีวศึกษาในสังกัดรัฐบาล ทั้งหมด 20 โรงเรียน แบ่งตามเขต ดังนี้

เขตที่ 1 มี 4 โรงเรียน ได้แก่ วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา วิทยาลัยเทคนิคดุสิต วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา

เขตที่ 2 มี 4 โรงเรียน ได้แก่ วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพฯ วิทยาลัยการอาชีพนวมินทรราชูทิศ

เขตที่ 3 มี 4 โรงเรียน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ

เขตที่ 4 มี 2 โรงเรียน ได้แก่ วิทยาลัยพัฒนการบางนา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ

เขตที่ 5 มี 3 โรงเรียน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคราชสีหราชราม วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี วิทยาลัยพัฒนการเขตพล

เขตที่ 6 มี 3 โรงเรียน ได้แก่ วิทยาลัยพัฒนการธนบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษานนทบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง

การคัดเลือกโรงเรียนโดยวิธี Multi-stage sampling technique โดยมีขั้นตอนการคัดเลือก ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธี Stratified Random Sampling แบ่งตามเขตการศึกษา ได้แก่ เขต 1, 2, 3, 4, 5, 6

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากรายชื่อของโรงเรียนมา 1 โรง จำแนกตามเขตการศึกษา จำแนกตามเขตการศึกษาได้จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่

เขตที่ 1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา มีนักเรียนหญิงระดับ ปวช.1-3 รวม 1,296 คน

เขตที่ 2 วิทยาลัยพัฒนการอินทราชัย มีนักเรียนหญิงระดับ ปวช.1-3 รวม 818 คน

เขตที่ 3 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ มีนักเรียนหญิงระดับ ปวช.1-3 รวม 859 คน

เขตที่ 4 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ มีนักเรียนหญิงระดับ ปวช.1-3 รวม 434 คน

เขตที่ 5 วิทยาลัยพัฒนการเขตพล มีนักเรียนหญิงระดับ ปวช.1-3 รวม 1,611 คน

เขตที่ 6 วิทยาลัยอาชีวศึกษานนทบุรี มีนักเรียนหญิงระดับ ปวช.1-3 รวม 815 คน

รวมโรงเรียนทั้ง 6 โรงเรียนในระดับชั้น ปวช.1, ปวช. 2, ปวช. 3 มีนักเรียนหญิงทั้งหมด 5,833 คน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดสัดส่วนนักเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยใช้สัดส่วนตามสูตรหา Sample Size for proportion allocation ของมนตรี พิริยะกุล (119)

$$n_i = \frac{n \times N_i}{N}$$

โดย n_i = ขนาดตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

n = ขนาดประชากรตัวอย่างที่คำนวณได้ = 376 คน

N_i = ขนาดประชากรในแต่ละโรงเรียน

N = จำนวนนักเรียนหญิงระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1-3 ของทั้ง 6 โรงเรียน จำนวน 5,833 คน

แทนค่าสูตร

$$\text{วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา} n_1 = \frac{376 \times 1,296}{5,833} = 83.5 = 84 \text{ คน}$$

$$\text{วิทยาลัยพาณิชยการอินทราชัย} n_1 = \frac{376 \times 818}{5,833} = 52.7 = 53 \text{ คน}$$

วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ

$$n_1 = \frac{376 \times 859}{5,833} = 55.3 = 55 \text{ คน}$$

$$\text{วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมหล่อ} n_1 = \frac{376 \times 434}{5,833} = 27.3 = 27 \text{ คน}$$

$$\text{วิทยาลัยพาณิชยการเซตุพล} n_1 = \frac{376 \times 1,611}{5,833} = 103.8 = 104 \text{ คน}$$

$$\text{วิทยาลัยอาชีวศึกษานนบุรี} n_1 = \frac{376 \times 815}{5,833} = 52.5 = 53 \text{ คน}$$

ตารางที่ 3.1 จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (N)	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	1,296	84
วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย	818	53
วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ	859	55
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ	434	27
วิทยาลัยพณิชยการเชตุพล	1,611	104
วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี	815	53
รวม	5,833	376

ขั้นตอนที่ 4 คัดเลือกนักเรียนตามสัดส่วนของนักเรียนที่คำนวณได้ โดยนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 127 คน ชั้นปีที่ 2 จำนวน 126 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 123 คน ตามตารางที่ 3.2 จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้จำแนกตามสัดส่วนที่จะเก็บข้อมูลในแต่ละชั้นเรียน โดยนักเรียนหญิงที่มีจำนวนเกินขนาดความต้องการจากการเก็บข้อมูลทางผู้วิจัยจะให้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ในส่วนของนักเรียนผู้ชายทางผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่ทำกิจกรรมในคาบ Home room แยกไปทำกิจกรรมตามปกติ เพื่อไม่ให้เกิดอคติในการทำแบบสอบถาม ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้กิจกรรมคาบ Home room ของแต่ละโรงเรียนในการเข้าทำแบบสอบถาม โดยมีจำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 376 คน เมื่อนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ครบถ้วนมีจำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 ของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตารางที่ 3.2 จำนวนนักเรียนที่คำนวณได้จำแนกตามสัดส่วนที่จะเก็บข้อมูลในแต่ละชั้นเรียน

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน ที่คำนวณได้	แบ่งตามสัดส่วน ที่ใกล้เคียงกัน
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	84	ปวช.1 =28 ปวช.2 =28 ปวช.3 =28
วิทยาลัยพาณิชยการอินทราชัย	53	ปวช.1 =18 ปวช.2 =18 ปวช.3 =17
วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ	55	ปวช.1 =19 ปวช.2 =18 ปวช.3 =18
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ	27	ปวช.1 =9 ปวช.2 =9 ปวช.3 =9
วิทยาลัยอาชีวศึกษารนบุรี	53	ปวช.1 =18 ปวช.2 =18 ปวช.3 =17
รวม	376	376

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมารวบรวมปรับปรุง ให้เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยค้นคว้าเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ ตามแนวคิด Ecological Model ของ McLeroy (18) ซึ่งเป็นแบบวิเคราะห์หาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยมีปัจจัยประกอบด้วย ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ปัจจัยระดับสถาบัน ปัจจัยระดับชุมชน และปัจจัยระดับสังคม

3. แบบสอบถามมีลักษณะข้อคำถามแต่ละข้อมีทั้งปลายปิด ปลายเปิด และแบบมาตราส่วนมี 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลลักษณะประชากร ได้แก่ อายุ ระดับชั้น ผลการเรียน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ รายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัยอยู่ ระดับการศึกษา ของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ครอบครัว เป็นคำถาม ชนิดเลือกตอบและคำถามปลายเปิด จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ การรับรู้ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2.1 การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

เป็นแบบสอบถาม มีข้อคำถาม 11 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลง มาจากแบบสอบถามการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องเพศของ อรุษา จันทวิสูตร (19) จำนวน 6 ข้อ และจากการทบทวนวรรณกรรมจำนวน 5 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นข้อความเชิงบวก และเชิงลบ ให้

เลือกตอบ ประกอบด้วยตัวเลือก 3 ระดับและ 5 ระดับ ช่วงคะแนนของแบบสอบถาม 11-55 คะแนน คำถามที่เป็นข้อความเชิงบวก 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, 4, 5, 7, 8, 11

คำถามที่เป็นข้อความเชิงลบ 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 6, 9, 10

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นการให้คะแนนแบบ Rating scale ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบมากที่สุด

เห็นด้วยค่อนข้างมาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบค่อนข้างมาก

เห็นด้วยปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบเพียงครั้งหนึ่ง

เห็นด้วยเล็กน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบเพียงเล็กน้อย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบเลย

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วยค่อนข้างมาก	4	2
เห็นด้วยปานกลาง	3	3
เห็นด้วยเล็กน้อย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เมื่อรวมคะแนนการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจากแบบสอบถาม การแปลผลคะแนนรายชื่อโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละจากคะแนนที่ได้ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของ Bloom (114) ดังนี้

น้อยกว่าร้อยละ 59 (11-32 คะแนน) หมายถึง ผู้ตอบมีการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับต่ำ

ระหว่างร้อยละ 60-79 (33-43 คะแนน) หมายถึง ผู้ตอบมีการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับปานกลาง

มากกว่าร้อยละ 80 (44-55 คะแนน) หมายถึง ผู้ตอบมีการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

3.1 สัมพันธภาพในครอบครัว

เป็นแบบสอบถาม มีข้อคำถาม 9 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากข้อคำถามของ ถังนา นายศรี (10) จำนวน 3 ข้อ และ วราพร บุญยะธาน (20) จำนวน 3 ข้อ และจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 3 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นข้อความเชิงบวก และเชิงลบให้เลือกตอบ ประกอบด้วยตัวเลือก 5 ระดับ ช่วงคะแนนของแบบสอบถาม 9-45 คะแนน

คำถามที่เป็นข้อความเชิงบวก 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 6, 8, 9

คำถามที่เป็นข้อความเชิงลบ 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 4, 5, 7

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นการให้คะแนนแบบ Rating scale

ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	เกิดขึ้นเสมอทุกครั้ง
จริงมาก	หมายถึง	เกิดขึ้นแทบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	เกิดขึ้นในบางโอกาส
จริงเล็กน้อย	หมายถึง	เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
จริงปานกลาง	3	3
จริงเล็กน้อย	2	4
ไม่จริงเลย	1	5

ระดับสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากร้อยละคะแนนที่ได้ ใช้เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของ Bloom (114) ดังนี้

น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 59 (9-18 คะแนน) หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ

อยู่ระหว่างร้อยละ 60-79 (19-35 คะแนน) หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 (36-45 คะแนน) หมายถึง
สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

3.2 การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่

เป็นแบบสอบถามมีข้อคำถามทั้งหมด 8 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้
ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการรับรู้การดูแลของพ่อแม่ของ ลัชนา ฉายศรี (10) จำนวน 4 ข้อ และ
Xiaoming Li (21) จำนวน 2 ข้อ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการทบทวนวรรณกรรม จำนวน 2 ข้อ
ลักษณะคำถามเป็นข้อความเชิงบวก และเชิงลบให้เลือกตอบ ประกอบด้วยตัวเลือก 5 ระดับ ช่วง
คะแนนของแบบสอบถาม 8-40 คะแนน

คำถามที่เป็นข้อความเชิงบวก 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 3, 4, 5, 7

คำถามที่เป็นข้อความเชิงลบ 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 6, 8

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นการให้คะแนนแบบ Rating scale

ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	เกิดขึ้นเสมอทุกครั้ง
จริงมาก	หมายถึง	เกิดขึ้นแทบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	เกิดขึ้นในบางโอกาส
จริงเล็กน้อย	หมายถึง	เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
จริงปานกลาง	3	3
จริงเล็กน้อย	2	4
ไม่จริงเลย	1	5

ระดับการรับรู้การดูแลของพ่อแม่แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากร้อยละคะแนนที่ได้ ใช้เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของ Bloom (114) ดังนี้

น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 59 (8-23 คะแนน) หมายถึงการรับรู้การดูแลของพ่อแม่อยู่ในเกณฑ์ระดับต่ำ

อยู่ระหว่างร้อยละ 60-79 (24-31 คะแนน) หมายถึง การรับรู้การดูแลของพ่อแม่อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 (32-40 คะแนน) หมายถึง การรับรู้การดูแลของพ่อแม่อยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

3.3 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

แบบสอบถามมีจำนวน 8 ข้อ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ อาภาพร เฝ้าวัฒนา (22) จำนวน 5 ข้อ และจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 3 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นข้อความเชิงบวก และเชิงลบให้เลือกตอบประกอบด้วยตัวเลือก 3 ระดับ ช่วงคะแนนของแบบสอบถาม 8-24 คะแนน

คำถามที่เป็นข้อความเชิงบวก 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, 4, 5, 8

คำถามที่เป็นข้อความเชิงลบ 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 6, 7

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นการให้คะแนนแบบ Rating scale ดังนี้

ปฏิบัติบ่อย หมายถึง ปฏิบัติ 3 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง ปฏิบัติ 1-2 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
ปฏิบัติบ่อย	3	1
ปฏิบัติบางครั้ง	2	2
ไม่เคยปฏิบัติ	1	3

การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้ โดยใช้ค่ามัธยฐานในการแบ่งกลุ่มดังนี้ (เนื่องจากการกระจายของข้อมูลไม่ปกติ ผู้วิจัยจึงใช้การแบ่งเกณฑ์คะแนนอิงกลุ่มโดยใช้ค่ามัธยฐานในการแบ่งกลุ่มคะแนน)

น้อยกว่าหรือเท่ากับ 17 คะแนน หมายถึง การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวอยู่ในระดับน้อย

มากกว่าหรือเท่ากับ 18 คะแนน หมายถึง การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวอยู่ในระดับมาก

3.4 อิทธิพลกลุ่มเพื่อน

แบบสอบถามมีจำนวน 8 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการรับรู้ บรรทัดฐานกลุ่มเพื่อนในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของ พิสมัย นพรัตน์ (23) จำนวน 4 ข้อ และผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการทบทวนวรรณกรรม จำนวน 4 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นข้อความเชิงบวก และเชิงลบให้เลือกตอบ ประกอบด้วยตัวเลือก 5 ระดับ ช่วงคะแนนของแบบสอบถาม 8-40 คะแนน

คำถามที่เป็นข้อความเชิงบวก 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, 6, 7

คำถามที่เป็นข้อความเชิงลบ 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 4, 5, 8

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นการให้คะแนนแบบ Rating scale

ดังนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงปานกลาง
จริงเล็กน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงเล็กน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่เป็นจริงเลย

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
จริงปานกลาง	3	3
จริงเล็กน้อย	2	4
ไม่จริงเลย	1	5

ระดับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากร้อยละคะแนนที่ได้ ใช้เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของ Bloom (114) ดังนี้

น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 59 (8-23 คะแนน) หมายถึง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับต่ำ

อยู่ระหว่างร้อยละ 60-79 (24-31 คะแนน) หมายถึง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง

มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 (32-40 คะแนน) หมายถึง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

4.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

แบบสอบถามมีจำนวน 7 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ เบญจรัตน์ สุทินเผือก (24) จำนวน 3 ข้อ และที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรมจำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยตัวเลือกค่า 5 ระดับ ช่วงคะแนนของแบบสอบถาม 7-35 คะแนน

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้นทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม

ปฏิบัติเป็นส่วนมาก หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น 3-4 ครั้ง/เดือน ที่มีการจัดกิจกรรม

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น 1-2 ครั้ง/เดือน ที่มีการจัดกิจกรรม

ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนาน ๆ ที่มีการจัดกิจกรรม

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง นักเรียนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมนั้นเลย

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
ปฏิบัติเป็นประจำ	5	1
ปฏิบัติเป็นส่วนมาก	4	2

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
ปฏิบัติบางครั้ง	3	3
ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย	2	4
ไม่เคยปฏิบัติ	1	5

ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ใช้เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของ Bloom (114) ดังนี้

น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 59 (7-21 คะแนน) หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนในระดับต่ำ

อยู่ระหว่างร้อยละ 60-79 (22-27 คะแนน) หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนในระดับปานกลาง

มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 (28-35 คะแนน) หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนในระดับสูง

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม

5.1 การมีเครือข่ายทางสังคม

เป็นคำถามมีตัวเลือกให้ตอบซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ จรวยพร สุภาพ (25) โดยมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นปลายปิดและปลายเปิด โดยข้อคำถามที่เป็นปลายปิด (ข้อ 2-4) โดยประเมินจากการรับรู้ของนักเรียนต่อจำนวนบุคคลที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และชนิดของบุคคลเหล่านั้น

การแปลผล การมีเครือข่ายทางสังคมแบ่งออกเป็น 2 ระดับ โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานของจำนวนบุคคลที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการแบ่งกลุ่ม ดังนี้ (เนื่องจากการกระจายของข้อมูลที่ไม่ปกติ ผู้วิจัยจึงใช้การแบ่งเกณฑ์คะแนนอิงกลุ่มโดยใช้ค่ามัธยฐานในการแบ่งกลุ่มคะแนน)

น้อยกว่า 5 คน หมายถึง การมีเครือข่ายทางสังคมอยู่ในระดับน้อย

มากกว่า 5 คน หมายถึง การมีเครือข่ายทางสังคมอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

6.1 การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

โดยแบบสอบถามมีจำนวน 5 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากรวบรวมข้อมูลแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ลักษณะข้อความทางบวกจำนวน 4 ข้อ ทางลบ 1 ข้อ ประกอบด้วยตัวเลือก 5 ระดับ ช่วงคะแนนของแบบสอบถาม 5-25 คะแนน

คำถามที่เป็นข้อความทางบวก 4 ข้อ ได้แก่ 1, 2, 3, 5

คำถามที่เป็นข้อความทางลบ 1 ข้อ ได้แก่ 4

จริงมากที่สุด หมายถึง เกิดขึ้นเสมอทุกครั้ง

จริงมาก หมายถึง เกิดขึ้นแทบทุกครั้ง

จริงปานกลาง หมายถึง เกิดขึ้นในบางโอกาส

จริงเล็กน้อย หมายถึง เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง

ไม่จริงเลย หมายถึง ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
จริงมากที่สุด	5	1
จริงมาก	4	2
จริงปานกลาง	3	3
จริงเล็กน้อย	2	4
ไม่จริงเลย	1	5

ระดับการเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากร้อยละคะแนนที่ได้ ใช้เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มของ Bloom (114) ดังนี้

น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 59 (5-15 คะแนน) หมายถึง การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับต่ำ

อยู่ระหว่างร้อยละ 60-79 (16-19 คะแนน) หมายถึง การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับปานกลาง

มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 (20-25 คะแนน) หมายถึง การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

แบบสอบถามมีจำนวน 8 ข้อ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามงานวิจัยของ อรุษา จันทวิสูตร (19) จำนวน 3 ข้อ งานวิจัยของลัษณา ฉายศรี (10) และ Huebner และ Howell (61) จำนวน 3 ข้อ และจากการทบทวนวรรณกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 2 ข้อ เป็นแบบสอบถามมีคำตอบให้เลือกข้อที่นำมาจัดระดับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีเกณฑ์ดังนี้

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ระดับต่ำ คือ ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ หรือเคยมีเพศสัมพันธ์แต่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง และมีคู่นอนเพียงคนเดียว

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ระดับสูง คือ เคยมีเพศสัมพันธ์แต่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งและมีคู่นอนมากกว่า 1 คนขึ้นไป

3.4 วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่จัดทำขึ้นซึ่งได้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำส่งผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน (รายชื่ออยู่ในภาคผนวก) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และปรับปรุงเครื่องมือให้ถูกต้องก่อนนำไปทดสอบโดยแก้ไขเพิ่มเติม ข้อความให้ถูกต้องและเหมาะสมทางด้านภาษาคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขโดยอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดสอบคุณภาพเครื่องมือ (Try Out) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาซึ่งไม่ใช่กลุ่มที่ทำการศึกษาของโรงเรียนที่นำมาเป็นการ ศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

ผลการวิเคราะห์ได้ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

ชุดที่ 1 การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.64
ชุดที่ 2 สัมพันธภาพในครอบครัว	ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77
ชุดที่ 3 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว	ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72
ชุดที่ 4 การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่	ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.65
ชุดที่ 5 อิทธิพลกลุ่มเพื่อน	ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.65

ชุดที่ 6 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

ชุดที่ 7 การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.66

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยและขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อและประสานงานกับอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอน และรายละเอียดอื่น ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยเข้าพบและแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งอธิบายถึงการยินยอมและสิทธิ โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยต้องได้รับการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ปกครอง
4. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง อธิบายถึงวิธีตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตัวเองโดยขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามด้วยตนเองก่อนส่งคืน โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามคนละ 30-45 นาที เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณกลุ่มตัวอย่างและอาจารย์
5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อามาคิดคะแนนและวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ
6. ในการรักษาความลับของข้อมูล การศึกษาครั้งนี้เป็นการให้ผู้ยินยอมตนตอบแบบสอบถามสลับกันโดยจะไม่มีเปิดเผยชื่อผู้ยินยอมตน หลังจากที่ผู้ยินยอมตนลงนามในใบยินยอมตนแล้ว จะแยกใบยินยอมตนออกจากแบบสอบถามไว้คนละส่วนกัน เพื่อป้องกันการเชื่อมโยงกันของแบบสอบถามกับใบยินยอมตน ให้ทำการศึกษาเฉพาะในรูปที่เป็นข้อสรุปทางวิชาการเท่านั้น ส่วนข้อมูลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจะไม่มีเปิดเผย และมีการทำลายข้อมูลหลังเสร็จสิ้นการศึกษา

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อพิจารณาและอนุมัติให้คำรับรองตามระเบียบการวิจัย ซึ่งได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2554 เลขที่หนังสือ MUPH 2011-025

(ภาคผนวก) หลังจากโครงร่างวิจัยได้รับการอนุมัติจากผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1-7 กุมภาพันธ์ 2554 โดยผู้วิจัยได้เข้าไปยังวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั้ง 6 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อทำการชี้แจงเกี่ยวกับสิทธิและการเก็บข้อมูลแก่ทางโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์การศึกษา ระยะเวลาในการศึกษา ขั้นตอนในการศึกษาและวิธีในการศึกษา เพื่อให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ได้ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวขณะที่ทำการศึกษาได้ก่อนที่การดำเนินการจะสิ้นสุดลงโดยไม่ต้องบอกสาเหตุ และกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ต้องมีการลงลายมือชื่อยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสารยินยอมตนให้ทำการวิจัย ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวมไม่มีการระบุชื่อของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลที่ได้จะไม่นำไปทำประโยชน์อย่างอื่นนอกเหนือจากที่ได้ชี้แจงไว้ให้กลุ่มตัวอย่างทราบก่อนการวิจัย ในส่วนของแบบสอบถามจะถูกทำลายหลังจากการศึกษาครั้งนี้เสร็จสิ้นไปแล้วเป็นระยะเวลา 1 ปี

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนตามจำนวนที่ต้องการแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนอีกครั้งแล้วนำมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดระเบียบ ด้วยการแยกประเภทตามหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ศึกษา และนำข้อมูลแต่ละชุดมาเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลข (Code) ตรวจสอบความถูกต้องของการลงรหัส แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ตามระเบียบวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ข้อมูลด้านลักษณะประชากร วิเคราะห์ด้วยสถิติ ความถี่และร้อยละ

2. สถิติวิเคราะห์ (Analytical Statistics)

2.1 หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคม ต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ (Chi-square tests) และหาความหนักแน่นของความสัมพันธ์ (Odd ratio) และหาค่าความเชื่อมั่น 95% (95% confidence interval for OR)

2.2 หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และหาค่าอำนาจการคาดทำนายปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา โดยใช้สถิติ Multiple logistic regression analysis โดยวิธี Enter Method

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross-sectional survey research) นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาระดับชั้นประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1-3 อายุระหว่าง 15-18 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 376 คน จากการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ครบถ้วนจำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 ของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 - 7 กุมภาพันธ์ 2554 ผลการวิจัยนำเสนอเป็น 9 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยลักษณะสังคมประชากร ได้แก่ อายุ ระดับชั้น ผลการเรียน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัยอยู่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ครอบครัว

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน

ส่วนที่ 3 ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่

3.1 การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่

4.1 สัมพันธภาพในครอบครัว

4.2 การรับรู้การดูแลของพ่อแม่

4.3 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

4.4 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

ส่วนที่ 5 ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่

5.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ส่วนที่ 6 ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่

6.1 การมีเครือข่ายทางสังคม

ส่วนที่ 7 ปัจจัยระดับสังคม ได้แก่

7.1 การสื่อสารรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ส่วนที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests)

ส่วนที่ 9 ปัจจัยการทำนายโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์แบบถดถอยพหุลอจิสติก (Multiple logistic regression analysis)

ส่วนที่ 1 ปัจจัยลักษณะสังคมประชากร

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

พบว่า นักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 368 คน พบว่า มีอายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 34 มีอายุโดยเฉลี่ย 16.76 ปี ($SD \pm 0.957$) มีอายุสูงสุด 18 ปี อายุต่ำสุด 15 ปี มีสัดส่วนของการศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 36.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 (ร้อยละ 44.8) รองลงมาคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 3.01 คิดเป็นร้อยละ 41.0 ในส่วนของค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อเดือนส่วนใหญ่ได้รับเงินอยู่ระหว่าง 2,001-3,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 41.6 รองลงมาได้รับค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 1,001-2,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 27.7 โดยมีค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนเท่ากับ 2,648 บาท ($SD \pm 1,043$) ได้รับค่าใช้จ่ายสูงสุดเท่ากับ 6,000 บาทต่อเดือน ได้รับเงินค่าใช้จ่ายต่ำสุดเท่ากับ 60 บาทต่อเดือน ซึ่งความพอเพียงของค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับนั้นส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือนมีความเพียงพอ และเหลือเก็บคิดเป็นร้อยละ 45.9 ใกล้เคียงกับมีความเพียงพอ แต่ไม่เหลือเก็บคิดเป็นร้อยละ 44.8 และพบว่ามึนักเรียนประกอบอาชีพเสริมระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 13.0 จากนักเรียนทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งอาชีพเสริมที่ทำระหว่างเรียนโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 68.0 ทำหน้าที่เป็นพนักงานขายของห้างร้าน รายได้ที่ได้รับระหว่างทำงานเสริมเฉลี่ยได้รับ 3,276 บาทต่อเดือน ($SD \pm 1,936$) นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 52.4 พักอยู่อาศัยกับบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 41.0 และร้อยละ 48.4 ตามลำดับ) สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 63.3) และพบว่ารายได้ครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.6 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามลักษณะสังคมประชากร (n=368)

ลักษณะสังคมประชากร	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
15	33	9
16	125	34
17	109	29.6
18	101	27.4
$\bar{x} \pm SD = 16.76 \pm 0.957$, Min = 15, Max = 18		
ระดับชั้น		
ปวช. 1	134	36.4
ปวช. 2	121	32.9
ปวช. 3	113	30.7
ผลการเรียนในภาคการศึกษาที่ผ่านมา		
≤ 2.00	34	9.2
2.01-2.99	156	42.4
≥ 3.00	160	43.5
ไม่ระบุ	18	4.9
$\bar{x} \pm SD = 2.86 \pm 0.599$, Min = 1.05, Max = 4.0		
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน		
$\leq 1,000$	22	6.0
1,001-2,000	102	27.7
2,001-3,000	153	41.6
3,001-4,000	60	16.3
$\geq 4,001$	20	5.4
ไม่ระบุ	11	3.0
$\bar{x} \pm SD = 2,648 \pm 1,043$, Min = 60, Max = 6000		

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามลักษณะสังคมประชากร (n=368) (ต่อ)

ลักษณะสังคมประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ความพอเพียงของค่าใช้จ่าย		
ไม่เพียงพอ	34	9.2
เพียงพอ เหลือเก็บ	169	45.9
เพียงพอ ไม่เหลือเก็บ	165	44.8
อาชีพเสริมระหว่างเรียน		
มี	48	13.0
ไม่มี	320	87.0
ลักษณะอาชีพเสริม [n=48]		
พนักงานขาย	33	68.0
งานจัดดอกไม้	1	2.1
งานช่างเลื้อ	1	2.1
Part time ทั่วไป	8	16.7
ไม่ระบุนงาน	5	10.4
รายได้ของอาชีพเสริม [n=48]		
≤ 2,000	17	35.4
2,001-4,000	21	43.8
4,001-6,000	5	10.4
≥ 6,001	5	10.4
$\bar{x} \pm SD = 3,276 \pm 1,936, \text{Min} = 600, \text{Max} = 8,000$		
บุคคลที่พักอาศัยด้วย		
อยู่ตามลำพัง	6	1.6
อยู่กับบิดา	11	3.0
อยู่กับมารดา	65	17.7
อยู่กับบิดามารดา	193	52.4
อยู่กับพี่น้องร่วมบิดามารดา	85	23.1
อื่น ๆ	8	2.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามลักษณะสังคมประชากร (n=368) (ต่อ)

ลักษณะสังคมประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของบิดา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	6	1.6
ประถมศึกษา	151	41.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	70	19.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	77	20.9
อนุปริญญา/ปวส.	24	7.3
สูงกว่าปริญญาตรี	27	6.5
ไม่ระบุ	13	3.5
ระดับการศึกษาของมารดา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	10	2.7
ประถมศึกษา	178	48.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	72	19.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	61	16.6
อนุปริญญา/ปวส.	20	5.4
สูงกว่าปริญญาตรี	19	5.2
ไม่ระบุ	8	2.2
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	232	63.3
บิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง	82	22.3
บิดาเสียชีวิต	31	8.4
มารดาเสียชีวิต	8	2.2
บิดามารดาเสียชีวิตทั้งคู่	4	1.1
บิดามารดาสมรสใหม่	8	2.2
ไม่ระบุ	2	0.5

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามลักษณะสังคมประชากร (n=368) (ต่อ)

ลักษณะสังคมประชากร	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ครอบครัว (บาท)		
≤10,000	83	22.6
10,001-20,000	61	16.6
20,001-30,000	28	7.6
30,001-40,000	17	4.6
≥ 40,001	20	5.4
ไม่ระบุ	159	43.2
$\bar{X} \pm SD = 20,2726 \pm 16,126$, Min = 1,200, Max = 100,000		

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน

พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร หนึ่งในสามพบว่าเคยมีเพศสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 23.4 (n=84) โดยระดับชั้นประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 และ 2 มีเพศสัมพันธ์มากที่สุด และหนึ่งในสามพบว่าใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 94.0 ในส่วนของการมีจำนวนคู่นอนมากกว่า 1 คนพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 77.4 มีคู่นอนเพียงคนเดียวเท่านั้น มีเพียงร้อยละ 22.6 เท่านั้นที่มีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคน ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (n=368)

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	ระดับชั้นเรียน						รวม	
	ปวช.1		ปวช.2		ปวช.3			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การมีเพศสัมพันธ์								
ไม่เคย	96	71.6	83	68.6	105	92.9	284	76.6
เคย	38	28.4	38	31.4	8	7.1	84	23.4
การใช้ถุงยางอนามัย(n=84)								
ใช้ทุกครั้ง	6	15.7	3	7.9	1	12.5	10	1.2
ใช้บางครั้ง	30	78.9	34	89.5	6	75.0	70	94.0
ไม่เคยใช้	2	5.4	1	2.6	1	12.5	4	4.8
จำนวนคู่นอนมากกว่า (1 คน)								
>1 คน	8	21.1	10	26.3	1	12.5	19	22.6
1 คน	30	78.9	28	73.7	7	87.5	65	77.4

ในการแบ่งระดับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ใช้เกณฑ์ของ อรุษา จันทรวิสูท (19) ลักษณะชายศรี (10) และ Hueber และ Howell (61) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับต่ำ คือไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ และเคยมีเพศสัมพันธ์แต่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง มีคู่นอนเพียงหนึ่งคน พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับสูง คือเคยมีเพศสัมพันธ์ และไม่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง มีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางเพศระดับต่ำร้อยละ 76.6 และมีเพียงร้อยละ 23.4 ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับสูง ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (n=368)

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	ระดับชั้นเรียน						รวม	
	ปวช.1		ปวช.2		ปวช.3			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เสี่ยงต่ำ	96	71.6	83	68.6	105	92.9	284	76.6
เสี่ยงสูง	38	28.4	38	31.4	8	7.1	84	23.4
รวม	134	100.0	121	100	113	100.0	368	100.0

พบว่าอายุที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเฉลี่ย 15 ปี (SD ± 1.04) โดยอายุต่ำสุดที่นักเรียนหญิงเริ่มมีเพศสัมพันธ์คืออายุ 13 ปี สูงสุด 18 ปี โดยส่วนใหญ่ นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคูรัก/แฟน คิดเป็นร้อยละ 85.7 และพบว่า ปัจจุบันนักเรียนยังคงมีเพศสัมพันธ์อยู่คิดเป็น ร้อยละ 72.6 การใช้ถุงยางอนามัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ใช้ถุงยางอนามัยบางครั้งเท่านั้น เมื่อมีเพศสัมพันธ์คิดเป็น ร้อยละ 50.0 ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์

พฤติกรรมการณ์มีเพศสัมพันธ์	ระดับชั้นเรียน						รวม (n = 84)	
	ปวช.1		ปวช.2		ปวช.3			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก								
13-14	4	10.5	4	10.5	-	-	8	9.5
15-16	28	73.7	24	63.2	8	100.0	60	71.5
17-18	3	7.9	8	21.1	-	-	11	13.1
ไม่ระบุ	3	7.9	2	5.2	-	-	5	5.9
$\bar{x} \pm SD = 15.46 \pm 1.04$, Min = 13, Max = 18								
มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก								
เพื่อนชาย	-	-	1	2.6	-	-	1	1.2
เพื่อนหญิง	3	7.9	2	5.3	3	37.5	8	9.5
แฟน/คนรัก	33	86.9	34	89.5	5	62.5	72	85.7
คนที่รู้จักกันผิวเผิน	1	2.6	1	2.6	-	-	2	2.4
ไม่ระบุ	1	2.6	-	-	-	-	1	1.2
ปัจจุบันยังคงมีเพศสัมพันธ์								
(1 เดือนที่ผ่านมา)								
มี	28	73.7	29	76.3	4	50	61	72.6
ไม่มี	10	26.3	9	23.7	4	50	23	27.4
ปัจจุบันถ่วงนอน คือ								
เพื่อนหญิง	3	7.9	3	7.9	-	-	6	7.2
แฟน/คนรัก	26	68.3	28	73.7	5	62.5	59	70.2
คนที่รู้จักกันผิวเผิน	1	2.7	-	-	-	-	1	1.2
ไม่ระบุ	8	21.1	7	18.4	3	37.5	18	21.4

ส่วนที่ 3 ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่

3.1 การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยระดับบุคคลในส่วนของการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่า การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เกือบครึ่งเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้นักเรียนควบคุมตนเองไม่ได้ อาจทำให้มีเพศสัมพันธ์โดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจได้ และพบว่านักเรียนเห็นด้วยปานกลางถึงไม่เห็นด้วยกับการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีโอกาสมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกันได้ (ร้อยละ 31.0 และร้อยละ 24.7 ตามลำดับ) โดยส่วนใหญ่ นักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกันทำให้เกิดการตั้งครรภ์/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ได้ ร้อยละ 66.3 นักเรียนเห็นด้วยปานกลางถึงเห็นด้วยค่อนข้างมากกว่าการอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศจะทำให้นักเรียนมีความต้องการทางเพศ (ร้อยละ 33.7 และร้อยละ 34.2 ตามลำดับ) นักเรียนเห็นด้วยค่อนข้างมากถึงเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการดู VDO/ภาพยนตร์/Internet กระตุ้นอารมณ์ทางเพศทำให้นักเรียนมีความต้องการทางเพศ (ร้อยละ 35.3 และร้อยละ 29.3) นักเรียนเห็นด้วยปานกลางถึงไม่ค่อยเห็นด้วยว่าการเที่ยวสถานเริงรมย์ไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีโอกาสเกิดความต้องการทางเพศได้ (ร้อยละ 39.4 และ ร้อยละ 22.8 ตามลำดับ) นักเรียนเห็นด้วยปานกลางถึงไม่เห็นด้วยว่าการจะต้องสัมผัสระหว่างชายหญิงจะกระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศ (ร้อยละ 38.6 และร้อยละ 25.8 ตามลำดับ) นักเรียนเห็นด้วยค่อนข้างมากถึงเห็นด้วยปานกลางว่าการอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศในที่ลับตาคนอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 33.4 และร้อยละ 29.6 ตามลำดับ) นักเรียนเห็นด้วยปานกลางถึงเห็นด้วยค่อนข้างมากกว่าการมีเพศสัมพันธ์กับคนรักโดยไม่สวมถุงยางอนามัยจะปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ (ร้อยละ 31.0 และร้อยละ 23.6 ตามลำดับ) นักเรียนเห็นด้วยค่อนข้างมากถึงเห็นด้วยปานกลางว่าการมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียวไม่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ได้ (ร้อยละ 34.0 และร้อยละ 20.4 ตามลำดับ) นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากกว่าครึ่งว่าการเปลี่ยนคู่นอนเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือเอชไอวี/เอดส์ได้ ร้อยละ 69.0 ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศรายชื่อ

การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	ร้อยละการรับรู้ (n=368)					$\bar{x} \pm SD$
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย ค่อนข้างมาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	
1. การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ทำให้นักเรียนควบคุมตนเอง ไม่ได้ อาจทำให้มีเพศสัมพันธ์ โดยตั้งใจและไม่ได้ตั้งใจได้	49.5	33.7	14.9	1.6	0.3	4.30±0.802
2. การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมี โอกาสมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ ป้องกันได้	11.4	22.6	31.0	24.7	10.3	3.00±1.160
3. การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ ป้องกันทำให้เกิดการตั้งครรภ์/ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ โรคเอดส์ได้	66.3	23.9	7.6	1.6	0.5	4.54±0.742
4. การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ ทางเพศจะทำให้นักเรียนมี ความต้องการทางเพศ	20.7	33.7	34.2	9.5	1.9	3.62±0.978
5. การดู VDO/ภาพยนตร์/Internet กระตุ้นอารมณ์ทางเพศทำให้นักเรียน มีความต้องการทางเพศ	29.3	35.3	24.2	8.4	2.7	3.80±1.039
6. การเที่ยวสถานเริงรมย์ไม่เป็น สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีโอกาส เกิดความต้องการทางเพศได้	6.0	18.5	39.4	22.8	13.3	2.81±1.073
7. การแต่งตัวสัมผัสระหว่าง ชายหญิงจะกระตุ้นให้เกิด ความต้องการทางเพศ	14.1	25.8	38.6	18.2	3.3	3.29±1.026

ตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศรายข้อ (ต่อ)

การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	ร้อยละการรับรู้ (n=368)					$\bar{x} \pm SD$
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย ค่อนข้างมาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง	
8. การอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศในที่ลับตาคนอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์	26.1	33.4	29.6	7.9	3.0	3.72±1.032
9. การมีเพศสัมพันธ์กับคนรักโดยไม่สวมถุงยางอนามัยจะปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์	10.3	23.6	31.0	21.2	13.9	2.95±1.191
10. การมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียวไม่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ได้	19.6	34.0	20.4	25.5	10.6	3.36±1.254
11. การเปลี่ยนคู่นอนเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือเอชไอวี/เอดส์ได้	69.0	21.5	7.3	1.4	0.8	4.57±0.757

ผลจากการวิเคราะห์คะแนนรวมแบบสอบถามเรื่อง การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับปานกลาง (ร้อยละ 72.6) ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศ	ระดับชั้นเรียน						รวม (n=368)	
	ปวช.1		ปวช.2		ปวช.3			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ (11-32 คะแนน)	8	5.9	3	2.5	6	5.3	17	4.6
ระดับปานกลาง (33-43 คะแนน)	98	73.2	88	72.7	81	71.7	267	72.6
ระดับสูง (44-55 คะแนน)	28	20.9	30	24.8	26	23.0	84	22.8
$\bar{x} \pm SD = 39.96 \pm 4.56$, Min = 27, Max = 54								

ส่วนที่ 4 ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่

4.1 สัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสัมพันธภาพของนักเรียนกับครอบครัวในเรื่อง “นักเรียนสามารถพูดคุยและขอคำปรึกษาจากพ่อแม่ ได้ทุกเรื่อง” นักเรียนตอบว่าจริงมากที่สุดรองลงมาคือจริงมาก (ร้อยละ 31.8 และร้อยละ 26.9 ตามลำดับ) ในเรื่องของ “เมื่อนักเรียนไม่สบายพ่อแม่จะคอยให้การดูแลเป็นอย่างดี” นักเรียนเกือบครึ่งหนึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 49.5) เรื่องของ “พ่อแม่ของนักเรียนทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ” นักเรียนตอบว่าจริงมากที่สุดรองลงมาคือจริงมากเสมอ (ร้อยละ 40.5 และร้อยละ 37.2 ตามลำดับ) ในส่วนของ “พ่อแม่ของนักเรียนไม่เคยมีเวลาว่างให้ได้พูดคุยหรือปรึกษาเลย” เกือบครึ่งหนึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 46.2) เรื่องของ “พ่อแม่ของนักเรียนไม่เคยสนใจผลการเรียนหรือปัญหาของนักเรียนเลย” นักเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 63.9) ในเรื่องของ “เมื่อมีเวลาว่าง นักเรียนและพ่อแม่มักมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ดูทีวี กินข้าว หรือไปเที่ยวด้วยกัน” นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าจริงมากที่สุดรองลงมาคือจริงมาก (ร้อยละ 33.2 และร้อยละ 24.2) เรื่อง “พ่อแม่ของนักเรียน ไม่เคยรับฟังเหตุผลหรือความคิดเห็นของนักเรียน” นักเรียนเกือบครึ่งหนึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 48.6) ในเรื่องของ “เมื่อเกิดปัญหาในครอบครัวของนักเรียน พ่อแม่มักจะช่วยกันคิดแก้ไขปัญหา ร่วมกับนักเรียน” นักเรียนตอบว่าจริงมากและรองลงมาคือจริงมากที่สุด (ร้อยละ 32.9 และ 27.4) และในเรื่องของ “นักเรียนรู้สึกพึงพอใจกับสัมพันธภาพในครอบครัวนักเรียนในตอนนี้อยู่” นักเรียนเกือบครึ่งหนึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 47.3) ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสัมพันธภาพในครอบครัวรายชื่อ

สัมพันธภาพในครอบครัว	ร้อยละการรับรู้ (n=368)					$\bar{x} \pm SD$
	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย	
1. นักเรียนสามารถพูดคุยและขอคำปรึกษาจากพ่อแม่ ได้ทุกเรื่อง	31.8	26.9	24.7	13.9	2.4	3.71±1.133
2. เมื่อนักเรียนไม่สบายพ่อแม่จะคอยให้การดูแลเป็นอย่างดี	49.5	26.1	17.9	4.9	1.6	4.17±0.995
3. พ่อแม่ของนักเรียนทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ	37.2	40.5	14.7	4.9	2.7	4.05±0.980
4. พ่อแม่ของนักเรียนไม่เคยมีเวลาว่างให้ได้พูดคุยหรือปรึกษาเลย	46.2	25.8	19.0	4.9	4.1	4.05±1.102
5. พ่อแม่ของนักเรียนไม่เคยสนใจผลการเรียนหรือปัญหาของนักเรียนเลย	63.9	19.0	10.6	3.8	2.7	4.38±1.002
6. เมื่อมีเวลาว่าง นักเรียนและพ่อแม่มักมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ดูทีวี กินข้าว หรือไปเที่ยวด้วยกัน	33.2	24.2	23.9	13.9	4.9	3.67±1.208
7. พ่อแม่ของนักเรียน ไม่เคยรับฟังเหตุผลหรือความคิดเห็นของนักเรียน	48.6	27.7	12.5	6.5	4.6	4.09±1.133
8. เมื่อเกิดปัญหาในครอบครัวของนักเรียน พ่อแม่มักจะช่วยกันคิดแก้ไขปัญหาร่วมกับนักเรียน	27.4	32.9	22.3	13.6	3.8	3.67±1.129
9. นักเรียนรู้สึกพึงพอใจกับสัมพันธภาพในครอบครัวนักเรียนในตอนนี้	47.3	25.0	18.5	4.9	4.3	4.06±1.116

ผลจากการวิเคราะห์คะแนนรวมแบบสอบถามเรื่อง สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งมีสัมพันธภาพในครอบครัวระดับสูง (ร้อยละ 58.2) ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับสัมพันธภาพในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัว	ระดับชั้นเรียน						รวม (n=368)	
	ปวช.1		ปวช.2		ปวช.3			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับปานกลาง (19-35 คะแนน)	54	40.3	55	45.5	45	39.8	154	41.8
ระดับสูง (36-45 คะแนน)	80	59.7	66	54.5	68	60.2	214	58.2
$\bar{x} \pm SD=35.87\pm6.301$, Min =14, Max =48								

4.2 การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่

การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการกำกับดูแลของพ่อแม่ในเรื่อง “พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนไม่ทราบว่านักเรียนอยู่ที่ไหนหลังเลิกเรียน” นักเรียนส่วนใหญ่เกินครึ่งหนึ่งตอบว่า จริงมากที่สุด (ร้อยละ 69.8) ในเรื่องของ “ถ้านักเรียนกลับบ้านช้า นักเรียนจะโทรศัพท์บอกพ่อแม่หรือผู้ปกครองเสมอ” นักเรียนตอบว่าจริงมากที่สุดรองลงมาคือจริงมาก (ร้อยละ 34.5 และร้อยละ 24.5) เรื่องของ “นักเรียนจะบอกพ่อแม่หรือผู้ปกครองก่อนออกจากบ้านเสมอว่าจะไปกับใคร” นักเรียนตอบว่าจริงมากที่สุดรองลงมาคือจริงมาก (ร้อยละ 37.8 และร้อยละ 27.4 ตามลำดับ) ในส่วนของเรื่อง “นักเรียนจะพูดคุยกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนคิดวางแผนไว้กับเพื่อนเสมอ” นักเรียนตอบว่าจริงปานกลางมากที่สุดรองลงมาจริงมาก (ร้อยละ 31.8 และร้อยละ 23.9 ตามลำดับ) เรื่องของ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองรู้จักเพื่อนสนิทที่นักเรียนมีกิจกรรมด้วยในเวลาว่าง” นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าจริงมากรองลงมาจริงมากที่สุด (ร้อยละ 35.3 และร้อยละ 25.3) ในเรื่องของ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะไม่ถามเกี่ยวกับผลการเรียนของนักเรียน” นักเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 68.8) ในส่วนของเรื่อง “พ่อแม่หรือผู้ปกครองทราบว่านักเรียนใช้จ่ายในเรื่องอะไรบ้าง” ส่วนใหญ่ตอบว่าจริงปานกลางรองลงมาจริงมาก (ร้อยละ 30.4 และร้อยละ 25.0) และพบว่าในเรื่องของ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้ตามความต้องการ” นักเรียนตอบว่าจริงมากรองลงมาคือจริงมาก (ร้อยละ 28.5 และร้อยละ 23.6) ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการรับรู้การการกำกับดูแลของพ่อแม่รายข้อ

การรับรู้การการ กำกับดูแลของพ่อแม่	ร้อยละการรับรู้ (n=368)					$\bar{X} \pm SD$
	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	จริง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย	
1. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของ นักเรียนไม่ทราบว่านักเรียนอยู่ ที่ไหนหลังเลิกเรียน	69.8	15.8	9.0	3.5	1.9	4.48±0.934
2. ถ้านักเรียนกลับบ้านช้า นักเรียนจะโทรศัพท์บอกพ่อ แม่หรือผู้ปกครองเสมอ	34.5	24.5	24.2	12.5	4.3	3.72±1.185
3. นักเรียนจะบอกพ่อแม่หรือ ผู้ปกครองก่อนออกจากบ้าน เสมอว่าจะไปกับใคร	37.8	27.4	21.7	10.1	3.0	3.87±1.119
4. นักเรียนจะพูดคุยกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งที่ นักเรียนคิดวางแผนไว้กับ เพื่อนเสมอ	16.3	23.9	31.8	21.2	6.8	3.22±1.154
5. พ่อแม่หรือผู้ปกครองรู้จักเพื่อน สนิทที่นักเรียนมีกิจกรรมด้วย ในเวลาว่าง	25.3	35.3	17.9	16.3	5.2	3.59±1.178
6. พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะไม่ ถามเกี่ยวกับผลการเรียนของ นักเรียน	68.8	12.2	9.8	6.3	3.0	4.38±1.080
7. พ่อแม่หรือผู้ปกครองทราบว่า นักเรียนใช้จ่ายในเรื่องอะไร บ้าง	15.8	25.0	30.4	23.4	5.4	3.22±1.134
8. พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้นักเรียน ใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ได้ตามความต้องการ	19.6	23.6	28.5	19.3	9.0	3.26±1.229

ผลจากการวิเคราะห์คะแนนรวมแบบสอบถามเรื่อง การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนเกือบครึ่งหนึ่งมีการรับรู้ การกำกับดูแลของพ่อแม่ระดับปานกลาง (ร้อยละ 48.6) ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่

การรับรู้การการกำกับดูแลของพ่อแม่	ระดับชั้นเรียน						รวม (n=368)	
	ปวช.1 (n=134)		ปวช.2 (n=121)		ปวช.3 (n=113)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ (8-23 คะแนน)	14	10.4	13	10.7	12	10.6	39	10.6
ระดับปานกลาง (24-31 คะแนน)	62	46.3	62	51.3	55	48.7	179	48.6
ระดับสูง (32-40 คะแนน)	58	43.3	46	38.0	46	40.7	150	40.8
$\bar{x} \pm SD=29.74\pm4.743$, Min =16, Max =40								

4.3 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว

การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร พบว่าในเรื่องของ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีการพูดคุยเรื่องการระบายความต้องการทางเพศที่ปลอดภัย” นักเรียนเกินครึ่งตอบว่าไม่เคยปฏิบัติ (ร้อยละ 55.2) เรื่องของ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพูดคุยการกระตุ้นและการปลุกเร้าอารมณ์เพศ” นักเรียนส่วนมากตอบว่าปฏิบัติบ่อยรองลงมาคือไม่เคยปฏิบัติ (ร้อยละ 38.3 และร้อยละ 32.1 ตามลำดับ) ในเรื่อง “พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยเรื่องการหลีกเลี่ยงที่จะถูกเพื่อนต่างเพศถูกเนื้อต้องตัว” นักเรียนเกือบครึ่งตอบว่าปฏิบัติบ่อย (ร้อยละ 49.7) ในส่วนของเรื่อง “พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึงการหลีกเลี่ยงการไปเที่ยวตามลำพังกับเพื่อนชาย” นักเรียนเกินครึ่งตอบว่าปฏิบัติบ่อย (ร้อยละ 50.5) เรื่องของ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึงการวางตัวเมื่อคบเพื่อนต่างเพศ” นักเรียนตอบใกล้เคียงกันระหว่างปฏิบัติ บางครั้งกับไม่เคยปฏิบัติ (ร้อยละ 41.8 และร้อยละ 41.0 ตามลำดับ) ในเรื่องของ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยเกี่ยวกับการสังเกตอาการผิดปกติต่างๆ ที่อาจเกิดจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์” นักเรียนตอบว่าปฏิบัติบ่อยและปฏิบัติบางครั้งในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 41.3) ในเรื่อง “พ่อแม่หรือผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพูดคุยถึงวิธีการป้องกันการเกิดโรคติดต่อทางเพศ” นักเรียนตอบว่าปฏิบัติ บ่อยรองลงมาปฏิบัติบางครั้ง (ร้อยละ 40.8 และร้อยละ 38.3 ตามลำดับ) และในเรื่องของ “พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึงผลกระทบถ้ามีการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร” นักเรียนเกือบครึ่งตอบว่าปฏิบัติ บ่อย (ร้อยละ 45.1) ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวรายชื่อ

การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว	ร้อยละการปฏิบัติ (n=368)			$\bar{x} \pm SD$
	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	
1. พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีการพูดคุยเรื่องการระบายความต้องการทางเพศที่ปลอดภัย	7.3	37.5	55.2	1.52±0.630
2. พ่อแม่หรือผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพูดคุยการกระตุ้นและการปลุกเร้าอารมณ์เพศ	38.3	29.6	32.1	2.06±0.838
3. พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยเรื่องการหลีกเลี่ยงที่จะถูกเพื่อนต่างเพศถูกเนื้อต้องตัว	49.7	37.5	12.8	2.37±0.700
4. พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึงการหลีกเลี่ยงการไปเที่ยวตามลำพังกับเพื่อนชาย	50.5	38.3	11.1	2.39±0.680
5. พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึงการวางตัวเมื่อคบเพื่อนต่างเพศ	17.1	41.8	41.0	1.76±0.725
6. พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยเกี่ยวกับการสังเกตอาการผิดปกติต่างๆ ที่อาจเกิดจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	41.3	41.3	17.4	2.24±0.729
7. พ่อแม่หรือผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพูดคุยถึงวิธีการป้องกันการเกิดโรคติดต่อทางเพศ	40.8	38.3	20.9	2.20±0.761
8. พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึงผลกระทบถ้ามีการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร	45.1	37.2	17.7	2.27±0.744

ผลจากการวิเคราะห์คะแนนรวมแบบสอบถามเรื่อง การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนเกือบทั้งหมดมีการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวในระดับต่ำ (ร้อยละ 61.4) ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวรายข้อ

การสื่อสารเรื่องเพศ ในครอบครัว	ระดับชั้นเรียน						รวม (n=368)	
	ปวช.1 (n=134)		ปวช.2 (n=121)		ปวช.3 (n=113)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ (≤ 17 คะแนน)	80	59.7	71	58.7	75	66.4	226	61.4
ระดับปานกลาง (>18 คะแนน)	54	40.3	50	41.3	38	33.6	142	38.6
$\bar{x} \pm SD=16.82\pm2.589$, Min = 8, Max = 24								

4.4 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าในเรื่องของ “กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนจะไม่คบหาสมาคมด้วยถ้านักเรียนเปลี่ยนคู่ควงบ่อย ๆ” นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าจริงมากที่สุดรองลงมาจริงมาก (ร้อยละ 31.0 และ 25.3) ในส่วนของเรื่อง “นักเรียนเริ่มอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์เพศ จากการที่กลุ่มเพื่อนสนิทชักชวน” นักเรียนเกินครึ่งหนึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 72.8) ในส่วนของ “นักเรียนปฏิเสธการดู VDO/ภาพยนตร์/ Internet กระตุ้นอารมณ์ทางเพศเช่นเดียวกับ กลุ่มเพื่อนสนิท” นักเรียนตอบว่าจริงเล็กน้อยและไม่จริงเลย (ร้อยละ 27.4 และร้อยละ 25.3 ตามลำดับ) เรื่องของ “นักเรียนไปเที่ยวสถานบันเทิงเรีงรมย์กับกลุ่มเพื่อนสนิททุกครั้งที่ถูกชักชวน” นักเรียนเกือบครึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 48.9) การที่ “นักเรียนเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ เช่นเดียวกับกลุ่มเพื่อนสนิท” นักเรียนเกินครึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 69.0) เรื่องของ “นักเรียนมีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ตามคำแนะนำของกลุ่มเพื่อนสนิท” นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าจริงมากที่สุดรองลงมาจริงปานกลาง (ร้อยละ 37.8 และร้อยละ 20.1 ตามลำดับ) “กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์หรือมีคู่นอนมากกว่า 1 คน” นักเรียนเกือบครึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 45.1) และในเรื่องของ “นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนคู่นอน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตามกลุ่มเพื่อนสนิท” พบว่านักเรียนเกินครึ่งหนึ่งตอบว่าจริงมากที่สุด (ร้อยละ 71.7) ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนรายชื่อ

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	ร้อยละการรับรู้ (n=368)					$\bar{X} \pm SD$
	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย	
1. กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนจะไม่คบหาสมาคมด้วยถ้านักเรียนเปลี่ยนคู่ควบบ่อย ๆ	31.0	25.3	22.6	9.5	11.7	3.54±1.328
2. นักเรียนเริ่มอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์เพศ จากการที่กลุ่มเพื่อนสนิทชักชวน	72.8	16.3	6.3	2.2	2.4	4.55±0.894
3. นักเรียนปฏิเสธการดูวิดีโอ/ภาพยนตร์/Internet กระตุ้นอารมณ์ทางเพศเช่นเดียวกับกลุ่มเพื่อนสนิท	18.5	12.2	16.6	27.4	25.3	2.71±1.439
4. นักเรียนไปเที่ยวสถานบันเทิงร่วมกับกลุ่มเพื่อนสนิททุกครั้งที่ถูกชักชวน	48.9	22.3	19.0	6.3	3.5	4.07±1.116
5. นักเรียนเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศเช่นเดียวกับกลุ่มเพื่อนสนิท	69.0	19.3	7.9	1.4	2.4	4.51±0.886
6. นักเรียนมีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ตามคำแนะนำของกลุ่มเพื่อนสนิท	37.8	17.7	20.1	12.8	11.7	3.57±1.401
7. กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์หรือมีคู่นอนมากกว่า 1 คน	45.1	19.8	10.1	6.8	18.2	3.67±1.536
8. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนคู่นอนเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตามกลุ่มเพื่อนสนิท	71.7	3.3	4.6	4.1	16.3	4.10±1.546

ผลจากการวิเคราะห์คะแนนรวมแบบสอบถามเรื่อง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนต่อนักเรียนอยู่ในระดับสูงและระดับปานกลางใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 45.1 และร้อยละ 44.6 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน	ระดับชั้นเรียน						รวม (n=368)	
	ปวช.1 (n=134)		ปวช.2 (n=121)		ปวช.3 (n=113)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ (8-23 คะแนน)	8	5.9	14	11.5	16	14.2	38	10.3
ระดับปานกลาง (24-31 คะแนน)	64	47.7	55	45.6	45	39.8	164	44.6
ระดับสูง (32-40 คะแนน)	62	46.2	52	42.9	52	46.0	166	45.1
$\bar{x} \pm SD = 30.72 \pm 4.464$, Min = 12, Max = 40								

ส่วนที่ 5 ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่

5.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชนเกี่ยวกับการเฝ้าระวังพฤติกรรมของวัยรุ่น เช่น การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เป็นบางครั้งและเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 38.9 และ ร้อยละ 21.7 ตามลำดับ) ในส่วน of นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กีฬา กีฬา นิทรรศการวิชาการ นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าเป็นประจำรองลงมาเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 44.3 และร้อยละ 31.3 ตามลำดับ) นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของโรงเรียน เช่น ผู้นำเยาวชน สาธารณสุข นักเรียนปฏิบัติเป็นบางครั้งรองลงมาเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 28.3 และร้อยละ 26.9 ตามลำดับ) นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนได้จัดขึ้น เช่น การทำ 5 ส. ของโรงเรียน นักเรียนตอบว่าเป็นบางครั้งและเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 32.3 และร้อยละ 26.4 ตามลำดับ) นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม และเผยแพร่วัฒนธรรมของโรงเรียน เช่น วันไหว้ครู วันลอยกระทง เป็นต้น นักเรียนตอบว่าเป็นบางครั้งและรองลงมาเป็นประจำ (ร้อยละ 30.4 และร้อยละ 29.6 ตามลำดับ) นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสันทนาการ เช่น กีฬา ดนตรีไทย เป็นต้น นักเรียนปฏิบัติ

เป็นบางครั้งรองลงมาเป็นประจำ (ร้อยละ 32.3 และร้อยละ 25.8 ตามลำดับ) และในส่วนของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าค่ายของโรงเรียน เช่น ค่ายจริยธรรม ค่ายวิชาการ เป็นต้น พบว่านักเรียนปฏิบัติเป็นประจำและเป็นบางครั้งในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 29.3 และร้อยละ 29.1 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนรายชื่อ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน	ร้อยละการปฏิบัติ (n=368)					$\bar{x} \pm SD$
	เป็นประจำ	เป็นส่วนมาก	เป็นบางครั้ง	เป็นส่วนน้อย	ไม่เคย	
1. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชนเกี่ยวกับการเฝ้าระวังพฤติกรรมของวัยรุ่น เช่น การป้องกันการใช้เพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	9.5	15.8	38.9	21.7	14.1	2.85±1.141
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กีฬา นิทรรศการวิชาการ	44.3	31.3	18.5	5.4	0.5	4.13±0.937
3. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของโรงเรียน เช่น ผู้นำเยาวชนสาธารณสุข	8.2	14.4	28.3	26.9	22.3	2.59±1.212
4. นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนได้จัดขึ้น เช่น การทำ 5 ส. ของโรงเรียน	12.5	19.0	32.3	26.4	9.8	2.98±1.161
5. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมของโรงเรียน เช่น วันไหว้ครู วันลอยกระทง เป็นต้น	29.6	24.7	30.4	12.5	2.7	3.66±1.110

ตารางที่ 4.15 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนรายข้อ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน	ร้อยละการปฏิบัติ (n=368)					$\bar{X} \pm SD$
	เป็นประจำ	เป็นส่วนมาก	เป็นบางครั้ง	เป็นส่วนน้อย	ไม่เคย	
6. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม สันทนาการ เช่น กีฬา ดนตรี ไทย เป็นต้น	25.8	17.1	32.3	17.1	7.6	3.36±1.245
7. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการ เข้าค่ายของโรงเรียน เช่น ค่าย จริยธรรม ค่ายวิชาการ เป็นต้น	29.3	22.8	29.1	13.3	5.4	3.57±1.195

ผลจากการวิเคราะห์คะแนนรวมแบบสอบถามเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน
ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
โรงเรียนต่อนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ (ร้อยละ 41.8) ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน

การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมโรงเรียน	ระดับชั้นเรียน						รวม (n=368)	
	ปวช.1 (n=134)		ปวช.2 (n=121)		ปวช.3 (n=113)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ (7-21 คะแนน)	53	39.6	61	50.4	40	35.4	154	41.8
ระดับปานกลาง (22-27 คะแนน)	46	34.3	34	28.1	40	35.4	120	32.7
ระดับสูง (28-35 คะแนน)	35	26.1	26	21.5	33	29.2	94	25.5
$\bar{x} \pm SD = 23.15 \pm 5.617$, Min = 8, Max = 35								

ส่วนที่ 6 ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่

6.1 การมีเครือข่ายทางสังคม

การมีเครือข่ายทางสังคมของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร คนที่นักเรียนไปมาหาสู่มากที่สุดคือกลุ่มเพื่อนรองลงมาคืออาจารย์ (ร้อยละ 79.1 และ 23.6 ตามลำดับ) ขนาดของกลุ่มที่นักเรียนไปมาหาสู่กันคือ มากกว่า 4 และรองลงมาคือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คน (ร้อยละ 49.2 และร้อยละ 30.8 ตามลำดับ) ความถี่ที่นักเรียนเจอกลุ่มเพื่อนและอาจารย์ ในหนึ่งสัปดาห์คือ มากกว่า 4 และรองลงมาคือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 คน (ร้อยละ 50.3 และร้อยละ 47.1 ตามลำดับ) เรื่องที่สนใจพูดคุยกับเพื่อนคือเรื่องบันเทิงรองลงมาคือเรื่องคู่รัก/ แฟน (คิดเป็นร้อยละ 81.9 และ 51.6) ในส่วนของอาจารย์เรื่องที่น่าสนใจพูดคุยคือสุขภาพ กีฬา และครอบครัวมีสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 5.7) พบว่านักเรียนคิดว่ามีคนที่นักเรียนสามารถพึ่งพาได้ (ร้อยละ 76.9) ส่วนใหญ่ตอบว่าพ่อแม่ (ร้อยละ 78.7) นักเรียนมีคนที่สนิทมาก (ร้อยละ 70.1) ส่วนใหญ่คือเพื่อน (ร้อยละ 82.2) นักเรียนมีคนที่สามารถไว้ใจและบอกความรู้สึกส่วนตัวได้ (ร้อยละ 71.5) ส่วนใหญ่ตอบว่าเป็นเพื่อน (ร้อยละ 65.8) ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการมีเครือข่ายทางสังคมรายชื่อ

คนที่นักเรียนไปมาหาสู่	เพื่อน (n=291) ร้อยละ	อาจารย์ (n=87) ร้อยละ	ผู้นำชุมชน (n=12) ร้อยละ	เจ้าหน้าที่ (n=20) ร้อยละ
จำนวนคน				
≤ 3	30.8	62.1	100	100
>4	49.2	37.9	-	-
ไม่ระบุ	20.0	-	-	-
ความถี่ที่ติดต่อ (วัน)				
≤ 3	19.5	47.1	74.9	50.0
> 4	50.3	31.0	-	15.0
ไม่ระบุ	12.7	21.9	25.1	35.0
เรื่องที่น่าสนใจพูดคุย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
1. สุขภาพ	26.9	50.6	5.7	85.0
2. กีฬา	13.7	17.2	5.7	20.0
3. เรื่องบันเทิง	81.9	19.5	1.1	10.0
4. ครอบครัว	28.3	35.6	5.7	-
5. เรื่องคู่รัก/แฟน	51.6	6.9	1.1	5.0

ตารางที่ 4.17 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการมีเครือข่ายทางสังคมรายชื่อ (ต่อ)

การมีเครือข่ายทางสังคม	จำนวน (n=368)	ร้อยละ
มีใครที่นักเรียนสามารถพึ่งพาได้		
ไม่มี	24	6.5
มีแต่ไม่ต้องการพึ่งใคร	59	16.0
มี	283	76.9
ไม่ระบุ	2	0.6
คนที่นักเรียนสามารถพึ่งพาได้		
เพื่อน	131	46.3
แฟน/คู่รัก	15	5.3
พ่อแม่	223	78.7
ญาติ	15	5.3
มีใครที่นักเรียนสนิทมาก		
ไม่มี	15	4.1
ไม่แน่ใจ	91	24.7
มี	258	70.1
ไม่ระบุ	4	1.1
คนที่นักเรียนสนิทมาก		
เพื่อน	212	82.2
แฟน/คู่รัก	20	7.6
พ่อแม่	59	22.9
ญาติ	23	8.9
มีใครที่นักเรียนสามารถไว้วางใจและบอกความรู้สึกส่วนตัวได้		
ไม่มี	18	4.9
ไม่แน่ใจ	84	22.8
มี	263	71.5
ไม่ระบุ	3	0.8

ตารางที่ 4.17 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการมีเครือข่ายทางสังคมรายชื่อ (ต่อ)

การมีเครือข่ายทางสังคม	จำนวน (n=368)	ร้อยละ
คนที่นักเรียนสามารถไว้วางใจและบอกความรู้สึกส่วนตัวได้		
เพื่อน	173	65.8
แฟน/คู่รัก	30	11.2
พ่อแม่	108	41.7
ญาติ	39	14.8

ผลจากการวิเคราะห์คะแนนรวมแบบสอบถามเรื่อง เครือข่ายทางสังคมของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการมีเครือข่ายทางสังคมของนักเรียนนักเรียนอยู่ในระดับน้อยมากกว่าครึ่งหนึ่งถึง (ร้อยละ 63.5) ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับเครือข่ายทางสังคม

เครือข่ายทางสังคม	ระดับชั้นเรียน						รวม (n=368)	
	ปวช.1 (n=134)		ปวช.2 (n=121)		ปวช.3 (n=113)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับน้อย (≤ 5 คน)	92	68.7	81	66.9	61	54.0	234	63.6
ระดับมาก (> 6 คน)	42	31.3	40	33.1	52	46.0	134	36.4
$\bar{x} \pm SD = 5.77 \pm 5.0$, Min = 1, Max = 25, Median = 5								

ส่วนที่ 7 ปัจจัยระดับสังคมได้แก่

7.1 การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้จาก วิทยุ โทรทัศน์ internet หนังสือ เป็นต้น จริ่งปานกลางรองลงมาจริงมาก (ร้อยละ 33.7 และร้อยละ 32.3 ตามลำดับ) ในส่วนของการที่นักเรียนเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเช่น การใช้ถุงยาง

อนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์ จริงมากรองลงมาจริงมากที่สุด (ร้อยละ 37.0 และร้อยละ 25.5 ตามลำดับ) นักเรียนเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในรายวิชาเรียน นักเรียนตอบจริงมาก รองลงมาจริงมากที่สุด (ร้อยละ 32.6 และร้อยละ 29.1 ตามลำดับ) นักเรียนเข้าถึงการรณรงค์ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเมื่อมีเหตุการณ์ทางสังคมมากระตุ้น นักเรียนเกือบครึ่งตอบว่าจริงปานกลาง (ร้อยละ 40.8) และในเรื่องของนักเรียนได้รับความรู้ผ่านการเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทาง เพศทำให้นักเรียนนำมาปรับใช้ในชีวิตได้ พบว่านักเรียนตอบว่าจริงมากรองลงมาคือจริงปานกลาง และจริงมากที่สุด (ร้อยละ 32.9 และร้อยละ 28.0 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการสื่อสารรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ รายข้อ

การเข้าถึงการรณรงค์ เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	ร้อยละการรับรู้ (n=368)					$\bar{x} \pm SD$
	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	จริง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย	
1. นักเรียนเข้าถึงข้อมูลในการ รณรงค์ผ่านสื่อในเรื่องพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศ ได้จาก วิทยุ โทรทัศน์ internet หนังสือ เป็นต้น	15.5	32.3	33.7	12.8	5.7	3.41±1.061
2. นักเรียนรับทราบการรณรงค์ ผ่านสื่อในเรื่องพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศ เช่น การใช้ ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมี เพศสัมพันธ์	25.5	37.0	27.2	6.3	4.1	3.76±1.026
3. นักเรียนรับทราบการรณรงค์ ผ่านสื่อในเรื่องพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศในรายวิชาเรียน	29.1	32.6	25.3	7.1	6.0	3.73±1.132
4. นักเรียนรับทราบการรณรงค์ ผ่านสื่อในเรื่องพฤติกรรม เสี่ยงทางเพศเมื่อมีเหตุการณ์ ทางสังคมมากระตุ้น	8.7	18.8	40.8	20.4	11.4	2.94±1.098

ตารางที่ 4.19 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการสื่อสารณรังค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ รายข้อ (ต่อ)

การเข้าถึงการณรังค์ เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	ร้อยละการรับรู้ (n=368)					$\bar{x} \pm SD$
	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงเล็กน้อย	ไม่จริงเลย	
5. นักเรียนได้รับความรู้การณรังค์ผ่านสื่อในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ทำให้นักเรียนนำมาปรับใช้ในชีวิตได้	28.0	32.9	28.0	6.5	4.6	3.74±1.081

ผลจากการวิเคราะห์คะแนนรวมแบบสอบถามเรื่อง การเข้าถึงการณรังค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการเข้าถึงการณรังค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 42.9) ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการเข้าถึงการณรังค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

การเข้าถึงการรณรงค์ เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	ระดับชั้นเรียน						รวม (n=368)	
	ปวช.1 (n=134)		ปวช.2 (n=121)		ปวช.3 (n=113)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ (5-15 คะแนน)	39	29.1	40	33.1	39	34.5	118	32.1
ระดับปานกลาง (16-19 คะแนน)	57	42.5	53	43.8	48	42.5	158	42.9
ระดับสูง (20-25 คะแนน)	38	28.4	28	23.1	26	23.0	92	25.0
$\bar{x} \pm SD = 17.51 \pm 3.081$, Min = 9, Max = 25								

ส่วนที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests)

8.1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะสังคมประชากรกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่าง ปัจจัยลักษณะสังคมประชากร ได้แก่ อายุ ระดับชั้น ผลการเรียน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือน อาชีพเสริม (การหารายได้ระหว่างเรียน) บุคคลที่พักอาศัยอยู่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทดสอบโดย วิธี Chi-square tests พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value =0.848) ระดับชั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (p-value < 0.001) โดยพบว่า ปวช.2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงถึงร้อยละ 30.6 ขณะที่ ปวช. 1 มีร้อยละ 29.1 และ ปวช.3 มีเพียงร้อยละ 7.1 เท่านั้น ผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (p-value < 0.05) โดยพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงถึงร้อยละ 47.1 ในขณะที่นักเรียนที่มีผลการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 3 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงร้อยละ 21.2 และผลการเรียนระหว่าง 2.01-2.99 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงร้อยละ 19.2 ค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value =0.555) อาชีพเสริมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value =0.987) บุคคลที่พักอาศัยอยู่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value =0.874) ระดับการศึกษาของบิดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value=0.874) ระดับการศึกษาของมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value =0.402) สถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value =0.209) และในเรื่องของรายได้ครอบครัวพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value =0. 923) ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะสังคมประชากรและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ลักษณะสังคมประชากร	พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ				χ^2 (df)	p-value
	เสี่ยงสูง		เสี่ยงต่ำ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
อายุ (ปี)						
15	7	21.2	26	78.8	0.808 (3)	0.848
16	31	24.8	94	75.2		
17	22	20.2	87	79.8		
18	24	23.8	77	76.2		
$\bar{x} \pm SD = 16.76 \pm 0.957$, Min = 15, Max = 18						
ระดับชั้น						
ปวช. 1	39	29.1	95	70.9	23.032 (2)	0.000*
ปวช. 2	37	30.6	84	69.4		
ปวช. 3	8	7.1	105	92.9		
ผลการเรียน (ภาคการศึกษา)						
< 2.00	16	47.1	18	52.9	12.692 (2)	0.002*
2.01-3.00	30	19.2	126	80.8		
> 3.01	34	21.2	126	78.8		
ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ (รายเดือน)						
< 1,000	3	9.1	19	90.9	3.017 (4)	0.555
1,001-2,000	22	21.6	80	78.4		
2,001-3,000	37	24.9	116	75.1		
> 3,001	20	25.0	60	80.0		
ความพอเพียงกับค่าใช้จ่าย						
ไม่เพียงพอ	6	17.6	28	82.4	3.414 (2)	0.181
เพียงพอ เหลือเก็บ	33	19.5	136	80.5		
เพียงพอ ไม่เหลือเก็บ	45	27.3	120	72.7		

* p-value < 0.05, χ^2 =สถิติทดสอบไคสแควร์

ตารางที่ 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะสังคมประชากรและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (ต่อ)

ลักษณะสังคมประชากร	พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ				χ^2 (df)	p-value
	เสี่ยงสูง		เสี่ยงต่ำ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
อาชีพเสริมระหว่างเรียน						
มี	11	22.9	37	77.1	0.000	0.987
ไม่มี	73	22.8	247	77.2	(1)	
บุคคลที่พักอาศัยด้วย						
อยู่ตามลำพัง	1	16.7	5	83.3	0.300	0.861
อยู่กับบิดามารดา	62	23.0	207	77	(2)	
อยู่กับญาติ	19	20.9	72	79.1		
ระดับการศึกษาของบิดา						
ต่ำกว่าประถมศึกษา	36	22.9	121	77.1	0.025	0.874
สูงกว่าประถมศึกษา	44	22.2	154	77.8	(1)	
ระดับการศึกษาของมารดา						
ต่ำกว่าประถมศึกษา	40	21.3	148	78.7	0.702	0.402
สูงกว่าประถมศึกษา	43	25.0	129	75.0	(1)	
สถานภาพสมรสของบิดามารดา						
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	48	20.6	185	79.4	1.577	0.209
บิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง	35	26.3	98	73.7	(1)	
รายได้ครอบครัว (ต่อเดือน)						
< 10,000	23	27.7	60	72.3	0.914	0.923
10,001-20,000	14	23.0	47	77.0	(4)	
20,001-30,000	6	21.4	22	78.6		
> 30,001	8	21.6	29	78.4		

* p-value < 0.05, χ^2 =สถิติทดสอบไคสแควร์

8.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทดสอบโดย วิธี Chi-square tests พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ($p\text{-value} = 0.489$) ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ปัจจัยระดับบุคคล	พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ				χ^2 (df)	p-value
	เสี่ยงสูง		เสี่ยงต่ำ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ						
ระดับต่ำ (11-32 คะแนน)	3	17.6	14	82.4	1.433	0.489
ระดับปานกลาง (33-43 คะแนน)	58	21.7	209	78.3	(2)	
ระดับสูง (44-55 คะแนน)	23	27.4	61	72.6		
$\bar{x} \pm SD = 39.96 \pm 4.56$, Min = 27, Max = 54						

* $p\text{-value} < 0.05$, χ^2 =สถิติทดสอบไคสแควร์

8.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับระหว่างและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทดสอบโดย วิธี Chi-square tests พบว่าสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ($p\text{-value} < 0.005$) โดยพบว่าเด็กนักเรียนหญิงที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวระดับปานกลางจะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงร้อยละ 29.9 ในขณะที่นักเรียนหญิงที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวระดับสูงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงเพียงร้อยละ 17.8 การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ($p\text{-value} = 0.391$) การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับ

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value = 0.154) และในเรื่องของอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value = 0.440) ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับระหว่างบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล	พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ				χ^2 (df)	p-value
	เสี่ยงสูง		เสี่ยงต่ำ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
สัมพันธ์ภายในครอบครัว						
ระดับปานกลาง(19-35 คะแนน)	46	29.9	108	70.1	8.486	0.014*
ระดับสูง (36-45 คะแนน)	38	17.8	176	82.2	(2)	
$\bar{x} \pm SD = 35.87 \pm 6.301$, Min = 20, Max = 45						
การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่						
ระดับต่ำ (8-23 คะแนน)	9	23.1	30	76.9	1.878	0.391
ระดับปานกลาง (24-31 คะแนน)	46	25.7	133	74.3	(2)	
ระดับสูง (32-40 คะแนน)	29	19.4	121	80.6		
$\bar{x} \pm SD = 29.74 \pm 4.743$, Min = 16, Max = 40						
การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว						
น้อยกว่า Median(< 17 คะแนน)	46	20.4	180	79.6	2.032	0.154
มากกว่า Median(> 17 คะแนน)	38	26.8	104	73.2	(1)	
Min = 8, Max = 24 , Median = 17						
อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน						
ระดับต่ำ (8-23 คะแนน)	11	28.9	27	71.1	1.641	0.440
ระดับปานกลาง (24-31 คะแนน)	33	20.1	131	79.9	(1)	
ระดับสูง (32-40 คะแนน)	40	24.1	126	75.9		
$\bar{x} \pm SD = 30.72 \pm 4.464$, Min = 12, Max = 40						

* p-value < 0.05, χ^2 =สถิติทดสอบไคสแควร์

8.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสถาบันและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทดสอบโดย วิธี Chi-square tests พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ($p\text{-value} = 0.439$) ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสถาบันและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ปัจจัยระดับสถาบัน	พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ				χ ² (df)	p-value
	เสี่ยงสูง		เสี่ยงต่ำ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน						
ระดับต่ำ (7-21 คะแนน)	37	24.0	117	76.0	1.647	0.439
ระดับปานกลาง (22-27 คะแนน)	30	25.0	90	75.0	(2)	
ระดับสูง (28-35 คะแนน)	17	18.0	77	82.0		
x̄ ± SD = 23.15±5.617, Min = 8, Max = 35						

* $p\text{-value} < 0.05$, χ^2 =สถิติทดสอบไคสแควร์

8.5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับชุมชนและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทดสอบโดย วิธี Chi-square test พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ($p\text{-value} = 0.089$) ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับชุมชนและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ปัจจัยระดับสถาบัน	พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ				χ^2 (df)	p-value
	เสี่ยงสูง		เสี่ยงต่ำ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การมีเครือข่ายทางสังคม						
น้อยกว่า Median (≤ 5 คน)	60	25.6	174	74.4	2.891	0.089
มากกว่า Median (≥ 6 คน)	24	17.9	110	82.1	(1)	
Min = 1, Max = 25, Median = 31						

* p-value < 0.05, χ^2 =สถิติทดสอบไคสแควร์

8.6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสังคมและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ทดสอบโดยวิธี Chi-square test พบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร (p-value < 0.005) โดยพบว่านักเรียนหญิงที่เข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับสูงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงถึง ร้อยละ 31.5 ในขณะที่ระดับปานกลางจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ร้อยละ 22.2 และระดับต่ำจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพียง ร้อยละ 16.9 ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสังคมและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ปัจจัยระดับสถาบัน	พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ				χ^2 (df)	p-value
	เสี่ยงสูง		เสี่ยงต่ำ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ						
ระดับต่ำ (5-15 คะแนน)	20	16.9	98	83.1	6.303	0.043*
ระดับปานกลาง (16-19 คะแนน)	35	22.2	123	77.8	(2)	
ระดับสูง (20-25 คะแนน)	29	31.5	63	68.5		
$\bar{x} \pm SD = 17.51 \pm 3.081$, Min = 9, Max = 25						

* p-value < 0.05, χ^2 =สถิติทดสอบไคสแควร์

สรุปการทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงเดียวโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($P < 0.05$) และยอมรับสมมติฐาน ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนรู้ สัมพันธภาพในครอบครัว การเข้าถึงสารสนเทศเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ อายุ ผลการเรียนรู้ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การมีเครือข่ายทางสังคม ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 สรุปการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา

ปัจจัย	p-value	ทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยระดับบุคคล		
ลักษณะสังคมประชากร		
1. อายุ	0.848	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ผลการเรียนรู้	0.000**	ยอมรับสมมติฐาน
3. ระดับชั้น	0.002*	ยอมรับสมมติฐาน
4. เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน	0.555	ปฏิเสธสมมติฐาน
5. อาชีพเสริม (การหารายได้ระหว่างเรียน)	0.987	ปฏิเสธสมมติฐาน
6. บุคคลที่พักอาศัย	0.861	ปฏิเสธสมมติฐาน
7. ระดับการศึกษาของบิดา	0.874	ปฏิเสธสมมติฐาน
8. ระดับการศึกษาของมารดา	0.402	ปฏิเสธสมมติฐาน
9. สถานภาพสมรสของบิดามารดา	0.209	ปฏิเสธสมมติฐาน
10. รายได้ของครอบครัว	0.923	ปฏิเสธสมมติฐาน
11. การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	0.487	ปฏิเสธสมมติฐาน

** p-value < 0.001 *p-value < 0.05

ตารางที่ 4.27 สรุปการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา (ต่อ)

ปัจจัย	p-value	ทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล		
12. สัมพันธภาพในครอบครัว	0.014*	ยอมรับสมมติฐาน
13. การรับรู้การดูแลของพ่อแม่	0.391	ปฏิเสธสมมติฐาน
14. การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว	0.154	ปฏิเสธสมมติฐาน
15. อิทธิพลกลุ่มเพื่อน	0.440	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยระดับสถาบัน		
16. การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	0.439	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยระดับชุมชน		
17. การมีเครือข่ายทางสังคม	0.089	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยระดับสังคม		
18. การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	0.043*	ยอมรับสมมติฐาน

** p-value < 0.001 *p-value < 0.05

ส่วนที่ 9 ปัจจัยคาดทำนายโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Logistic Regression Analysis)

9.1 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

การวิเคราะห์ความสามารถในการทำนายระหว่างปัจจัยที่ต้องการศึกษากับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงโดยใช้การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงซ้อน โดยมีเงื่อนไขการวิเคราะห์ตัวแปรเชิงซ้อน มีเงื่อนไขการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระดังนี้ ตัวแปรอิสระต้องมีระดับการวัดเป็นแบบเชิงปริมาณและไม่ควรเกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง (Multicollinearity) จึงต้องมีการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระก่อนการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์สถิติสหสัมพันธ์ (115) โดยใช้ตัวแปรที่มีระดับเชิงปริมาณ สำหรับตัวแปรที่มีระดับวัดแบบกลุ่ม ไม่สามารถนำเข้ามาในสมการนี้ได้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับไม่สูงมาก ($r=0.164-0.513$) และพบว่าตัวแปรเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศใน

กรอบคร่าวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นน้อยที่สุด จึงสรุปได้ว่าไม่มีปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง (Multicollinearity) จึงสามารถนำตัวแปรดังกล่าวเข้าสู่การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงซ้อนต่อไป ดังแสดงในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

	1	2	3	4	5	6	7
การรับรู้เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	1						
สัมพันธภาพในครอบครัว	.164**	1					
การรับรู้การดูแลของพ่อแม่	.180**	.513**	1				
การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว	.057	.277**	.268**	1			
อิทธิพลกลุ่มเพื่อน	.228**	.268**	.347**	.257**	1		
การมีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	.125*	.216**	.325**	.138**	.128*	1	
การเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	.221**	.190**	.133*	.148**	.269**	.166**	1

** p-value < 0.001 * p-value < 0.05

9.2 การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยคาดทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดยใช้สถิติ Multiple logistic regression analysis ด้วยวิธี Enter เพื่อคำนวณหาความเสี่ยงของตัวแปรและความสามารถในการคาดทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเทคนิคการเลือกตัวแปรอิสระที่ได้ผลจากการทดสอบไคสแควร์ได้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เข้าสมการเชิงซ้อนโดยการปรับอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ ให้คงที่จนได้สมการที่สมบูรณ์ จากตารางที่ 4.29 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีทั้งหมด 3 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ระดับชั้นเรียน พบว่า นักเรียนหญิงที่เรียนอยู่ในระดับชั้น ปวช.2 มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนในระดับชั้น ปวช.2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนในระดับชั้น ปวช. 3 ถึง 8 เท่า [Adjusted OR = 8.085, (95%CI=3.270-19.989)] เมื่อปรับอิทธิพลตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ ให้คงที่

ผลการเรียน พบว่า นักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2.00 มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2.00 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับที่สูงกว่าหรือเท่ากับ 3.00 ถึง 4.6 เท่า [Adjusted OR, = 4.646 (95%CI=1.896-11.386)] เมื่อปรับอิทธิพลตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ ให้คงที่

การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่านักเรียนหญิงที่เข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับปานกลางมีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนหญิงที่ได้มีการเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับปานกลางสามารถทำนายการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาได้ 1.2 เท่า [Adjusted OR = 1.176, (95%CI=1.066-1.297)] เมื่อปรับอิทธิพลตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ ให้คงที่

ตัวแปรที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ อายุ ผลการเรียน ระดับชั้น เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สัมพันธภาพในครอบครัว การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ อิทธิพลกลุ่มเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การมีเครือข่ายทางสังคม

เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในการศึกษาครั้งนี้ เขียนเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$P(X_i) = 1/[1+\exp[-3.791+2.090(\text{ระดับชั้นเรียน}) + 1.536(\text{ผลการเรียน}) + 0.162(\text{การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ})]$$

$$P(X_i) = \text{โอกาสที่จะเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา}$$

$$(X_i) = \text{กลุ่มตัวแปรอิสระ (I = 1, 2, 3..)}$$

$$BI = \text{สัมประสิทธิ์ซึ่งบอกผลของตัวแปรอิสระต่อการตอบสนอง}$$

ตัวอย่างการคำนวณ

นักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นที่ 1 มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2 การเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ คือ

$$P(X_i) = 1/[1+\exp[-(3.791+2.090+ 1.536+0.162)]]$$

$$= 0.99$$

ตัวอย่างนี้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้วยความน่าจะเป็นร้อยละ 99

เมื่อพิจารณาผลการทำนายการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา โดยการนำปัจจัยคาดทำนายที่มีนัยสำคัญทางสถิติตามตารางที่ 4.29 มาแทนค่าในสมการพบว่าปัจจัยทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันทำนายโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครได้ถูกต้องร้อยละ 99 โดยมีค่า $-2 \log \text{Maximize Likelihood}$ เท่ากับ 319.298 และค่า Model R^2 เท่ากับ 0.150 โดยมีค่า Chi-square test for goodness of fit เท่ากับ 9.671 (p-value=0.289) จึงสรุปว่า Model คาดทำนายดังกล่าวมีความเหมาะสมในการคาดทำนาย

ตารางที่ 4.29 ปัจจัยคาดทำนายโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา

ตัวแปร	B	Adjusted OR	p-value	95%C.I. for Adjusted OR	
ระดับชั้น ¹					
ปวช.1	1.919	6.812	<0.001	2.776	16.718
ปวช.2	2.090	8.085	<0.001	3.270	19.989
ผลการเรียน ²					
< 2.00	1.536	4.646	0.001	1.896	11.386
2.01-2.99	0.006	1.006	0.985	0.560	1.806
สัมพันธภาพในครอบครัว ^{sum}	-0.059	0.943	0.010	0.902	0.986
การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ^{sum}	0.162	1.176	0.001	1.066	1.297
Constant	-3.791	10.977	1.144		

กลุ่มอ้างอิง (Reference group)

1. ระดับชั้นประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 3
2. ผลการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับสาม
3. sum ใช้คะแนนรวม

บทที่ 5

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาที่พบ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นสองส่วน คือ
ส่วนที่ 1 อภิปรายระเบียบวิธีวิจัย
ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 อภิปรายระเบียบการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นรูปแบบวิจัยที่เหมาะสมสำหรับการศึกษานี้ ซึ่งเป็นการศึกษาเบื้องต้นเพื่อหาสัดส่วน/ร้อยละของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ระหว่างบุคคล สถาบัน ชุมชน และ สังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยที่คาดทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ข้อดีของการศึกษานี้ คือ สามารถศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้นคว้าสำหรับตอบสมมุติฐาน ได้หลายปัจจัยพร้อมกันและสามารถดำเนินการได้สะดวก และประหยัดเวลา

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ คัดเลือกโดยผู้วิจัยเข้าไปติดต่อขอคำยินยอมในการการอนุญาตให้เข้าทำการศึกษาค้นคว้าจากผู้อำนวยการวิทยาลัยในระดับอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ทั้งหมด 6 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ของวิทยาลัยวิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรีวิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพฯ วิทยาลัย

อาชีวศึกษาเยี่ยมละออ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพล ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบ Multi-stage Sampling ตามสัดส่วนของประชากร จำแนกตามเขตพื้นที่ของโรงเรียน ได้แก่ เขต 1 กลุ่มรัตนโกสินทร์ (วังหลวงเดิม) เขต 2 กลุ่มบูรพา เขต 3 กลุ่มศรีนครินทร์ เขต 4 กลุ่มเจ้าพระยา เขต 5 กลุ่มกรุงธนใต้ เขต 6 กลุ่มกรุงธนเหนือ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง ซึ่งจากการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง 342 คนและเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 คิดเป็น 376 คน ข้อดีสำหรับการเก็บข้อมูลในวิทยาลัย ทำให้สะดวกในการติดตามและเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้งบประมาณน้อย กลุ่มประชากรที่ศึกษาคัดเลือกจากเด็กในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา สามารถเป็นตัวแทนของวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในระดับหนึ่งได้

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมตามเนื้อหา ได้รับการตรวจสอบจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาที่อยู่ในระดับชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 40 คน ก่อนที่จะนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงโดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์มากกว่า 0.70 ยกเว้นแบบสอบถามในเรื่อง การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (0.63) การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ (0.65) อิทธิพลกลุ่มเพื่อน(0.65) และการเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ(0.66) แต่เมื่อพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ซึ่งอธิบายได้ถึงความสามารถในการจำแนกหาคุณภาพของแบบสอบถามและสามารถประเมินความสามารถของผู้ตอบแบบสอบถามได้ โดยใช้ค่าวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Corrected item total correlation) ซึ่งแบบสอบถามที่เหมาะสมควรมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป (115) สำหรับแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.47-0.75 นั่นคือข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามสามารถจำแนกค่าคะแนนของกลุ่มตัวอย่างและประเมินความรู้ตามเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการได้

1.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ มีการเก็บข้อมูลภายในวิทยาลัยระดับอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาจำนวน 6 โรงเรียนตามการแบ่งเขตในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ขั้นตอนแรกผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั้ง 6 แห่งเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยและขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังจากนั้นได้ทำการติดต่อและประสานงานกับอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมายจาก

วิทยาลัยในการเก็บข้อมูลเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยขั้นตอน และรายละเอียดอื่น ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมนัดวันและเวลาในการเก็บข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยเข้าพบและแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างที่ทางวิทยาลัยได้จัดนักเรียนไว้ให้ตามคุณสมบัติเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งอธิบายถึงการยินยอมและสิทธิ โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยต้องได้รับการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ปกครอง ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง อธิบายถึงวิธีตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจ จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง โดยขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามด้วยตนเองก่อนส่งคืน โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามคนละ 30-45 นาที นอกจากนี้ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างกำลังตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ป้องกันไม่ให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด การตอบแบบสอบถามนั้นผู้วิจัยจะเน้นถึงการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นความลับ จะมีการเปิดเผยข้อมูลเฉพาะผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมเท่านั้น เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างลดความวิตกกังวล และให้คำตอบที่แท้จริงของตนเอง ปัญหาที่พบในขณะที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือนักเรียนในกลุ่มที่มีอายุ 18 ปีซึ่งสามารถตอบแบบสอบถามได้โดยไม่ต้องมีผู้ปกครองเซ็นยินยอมจะพยายามรีบตอบแบบสอบถามเนื่องจากในการตอบแบบสอบถามเป็นเวลาใกล้เลิกเรียน ผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการแจ้งขอเวลากับทางโรงเรียนเป็นช่วงคาบ Home room ซึ่งเป็นเวลาเรียนในช่วงเช้าและนักเรียนส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมน้อย ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีสมาธิและเวลาในการทำแบบสอบถามเพิ่มมากขึ้น สำหรับการเก็บแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้วจะใส่ซองเอกสารทึบเพื่อป้องกันบุคคลอื่นมาอ่าน สำหรับการอำนวยความสะดวก ผู้วิจัยได้ทำการขออนุญาตทางอาจารย์ประจำชั้นที่เข้าทำกิจกรรมคาบ Home room โดยการเช็คชื่อให้กับนักเรียนที่เข้าตอบแบบสอบถามเป็นการเก็บคะแนนกิจกรรมของนักเรียน ในส่วนของกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีทางอาจารย์ประจำรายวิชาสุขศึกษาให้ความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามพร้อมทั้งรวบรวมเก็บส่งกลับให้กับผู้วิจัย เนื่องจากนักเรียนต้องได้รับการเซ็นอนุญาตจากผู้ปกครอง โดยทางอาจารย์ให้นักเรียนเป็นการทำกิจกรรมในรายวิชาสุขศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างก็จะให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ดังนั้นขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมีความเหมาะสม

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาเสนอในรูปจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านสังคม

ประชากร บุคคล ระหว่างบุคคล สถาบัน ชุมชน และด้านสังคมที่ส่งผลถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถบอกรายละเอียดต่าง ๆ ได้ครบถ้วนชัดเจน

การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงเดียวโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) เพื่อหาความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ซึ่งมีระดับการวัดเป็นตัวแปรกลุ่ม ส่วนตัวแปรตามมีระดับการวัดได้ 2 ค่า คือ 0 หรือ 1 (dichotomous) จึงใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบดังกล่าว สำหรับการวิเคราะห์หาความสามารถในการทำนายระหว่างปัจจัยที่ต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เพื่อป้องกันการเกิดภาวะตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ต่อกันสูง (Multicollinearity) สำหรับข้อจำกัดของการใช้การทดสอบไคสแควร์ คือข้อมูลจะต้องมีระดับการวัดเป็นตัวแปรกลุ่ม ผลที่ได้สามารถบอกได้เพียงว่าแต่ละกลุ่มของตัวแปรอิสระ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือไม่เท่านั้น แต่ไม่สามารถบอกระดับความสัมพันธ์มากน้อยอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงซ้อน โดยใช้การวิเคราะห์แบบพหุคูณลอจิสติก (Multiple Logistic Regression) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเมื่อได้รับการควบคุมตัวแปร โดยระดับการวัดของตัวแปรอิสระมีทั้งที่เป็นกลุ่ม และระดับการวัดเป็นตัวเป็นเชิงปริมาณที่มีระดับการวัดเป็นช่วงมาตรา หลังจากนั้นนำตัวแปรดังกล่าวเข้าสมการความถดถอยโลจิสติก ด้วยวิธี Enter method

สมการที่สามารถนำไปประมาณหรือพยากรณ์ค่าตัวแปรตามและเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัยพร้อมกัน ดังนั้นการวิเคราะห์ตัวแปรเชิงซ้อน จึงสามารถทำนายโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาได้ดี คือ ทำให้ทราบตัวแปรที่มีค่าความเสี่ยงมากที่สุด ทราบค่าความหนักแน่นของความสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยงแต่ละตัวภายหลังจากที่ทำการควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว สถิติที่ใช้จึงมีความเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล และผลการวิเคราะห์ที่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดไว้การศึกษารั้งนี้

ส่วนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

2.1 สัดส่วนการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา

ในการศึกษารั้งนี้ สัดส่วนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง ร้อยละ 23.4 และพบว่าอายุที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเฉลี่ย 15 ปี (SD ± 1.04) โดยอายุต่ำสุดที่นักเรียนหญิงเริ่มมีเพศสัมพันธ์คืออายุ 13 ปี สูงสุด 18 ปี โดยส่วนใหญ่ นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคูรัก/แฟน คิดเป็นร้อยละ 85.7 และพบว่าปัจจุบันนักเรียนก็ยังคงมีเพศสัมพันธ์อยู่คิดเป็น

ร้อยละ 72.6 ในส่วนของการใช้ถุงยางอนามัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ใช้ถุงยางอนามัยบางครั้งเท่านั้นเมื่อมีเพศสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 50.0 ซึ่งผลการวิจัยนี้ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของคูเร็กซ์ ปี พ.ศ. 2550 (6) พบว่าวัยรุ่นในประเทศไทยแถบเอเชียเริ่มมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุ 19 ปี ในส่วนของประเทศไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 18 ปี มีคู่นอนเฉลี่ยถึง 10 คน ไม่มีการป้องกันขณะมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 51 เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร้อยละ 11 และมีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ร้อยละ 10 สอดคล้องกับการสำรวจของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2549 (7) พบว่า วัยรุ่นอายุ 18-19 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วถึงร้อยละ 67.0 ในเพศชาย และ 44.0 ในเพศหญิง อายุเฉลี่ยการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 15.5 ปี

2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ปัจจัยลักษณะสังคมประชากร ได้แก่ (อายุ ระดับชั้น ผลการเรียน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัยอยู่ ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ครอบครัว) การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

1) ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา พบว่า นักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอายุเฉลี่ยในการตอบแบบสอบถาม 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 34 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบ ไคสแควร์ Chi-square tests) พบว่า อายุของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่า อาจเนื่องมาจากอายุที่ทำการศึกษาค้างนี้เป็นช่วงวัยรุ่นตอนกลางอยู่ระหว่างอายุ 15-18 ปี ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ทำให้การเรียนรู้หรือการรับรู้ การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน รวมถึงนักเรียนที่เข้ามาเรียนในระดับอาชีวศึกษาสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดอายุ ทำให้นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกันมีอายุแตกต่างกันไป วัยรุ่นเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ความคิดเห็นในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศจึงไม่มีความแตกต่างกันมากนัก แต่จากการศึกษาค้างนี้พบว่า ช่วงอายุที่มีเพศสัมพันธ์มากที่สุดคือช่วงอายุ 16 ปี มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงร้อยละ 35.7 ซึ่งเป็นช่วงของวัยรุ่นตอนกลาง เป็นช่วงที่เริ่มยอมรับการเปลี่ยนแปลงร่างกายของตนเอง มีความคิดเชิงนามธรรม จึงหันมาหาเอกลักษณ์ของตนเอง พยายามที่จะเอาชนะ ความผูกพันและความเป็นอิสระจากการพึ่งพิงบิดามารดา (31, 32) จึงมีส่วนทำให้วัยรุ่นกับบิดามารดาไม่ได้มีการพูดคุยหรือปรึกษา

ปัญหา และจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่วัยรุ่นไทยต้องเผชิญกับสภาพ การเปลี่ยนแปลงรอบด้านทั้ง ทางด้านสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม และอิทธิพลสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามา อย่างรวดเร็วและมีมากมาย โดยเฉพาะการมีความคิดโน้มเอียงไปตามกระแสวัตถุนิยม อันมีต้นกำเนิดมาจากประเทศในแถบ ตะวันตก ส่งผลต่อระบบความคิด ค่านิยม วิธีการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น ในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญณรงค์ อรรถบุตร (123) พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่นเดียวกับการศึกษาของ จุฑามาศ แสง ทองดี (124) พบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ที่ เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ Okkar Aung (62) และ ลัชนา ฉายศรี (10) พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ นั่นคือเมื่ออายุมากขึ้น การมี เพศสัมพันธ์ก็จะมีมากขึ้นด้วย

2) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียน หญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า ระดับชั้นของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.001$) โดยพบว่า ปวช.2 มี พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงถึงร้อยละ 30.6 ขณะที่ ปวช.1 มีร้อยละ 29.1 และ ปวช.3 มีเพียงร้อยละ 7.1 เท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่า เมื่อนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาได้เรียนใน ระดับชั้นที่สูงขึ้น จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดลง เนื่องจากการที่นักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นจะมี วุฒิภาวะและระดับการศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น มีประสบการณ์ในการเรียนรู้ จึงทำให้มีการคิดและการ ตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพมากกว่านักเรียนในชั้น ปวช.1 และ ปวช.2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติพร อิงคาวงศ์ (116) ที่พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีที่ 1 มี พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าชั้นปีที่ 2 และ 3 แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ลัชนา ฉายศรี (10) ซึ่งพบว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสดังกล่าวสูงกว่านักเรียน ที่ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3) ความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า ผลการเรียนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงถึงร้อยละ 47.1 ในขณะที่นักเรียนที่มีผลการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 3 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงเพียงร้อยละ 21.2 และผลการเรียนระหว่าง 2.01-2.99 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงร้อยละ 19.2 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ จะมีพฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศสูง เนื่องมาจากระดับผลการเรียนจะเป็นการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนรวมไปถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในสิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนน้อย ซึ่งพบว่าแตกต่างจากการศึกษาของอังคณา เพชรภาพ (11) และ เบญจรัตน์ สุทินเผือก (117) ซึ่งพบว่าระดับผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แต่แตกต่างกับงานวิจัยของอรอุษา จันทรวีรุทธ (19) และ Wang Ruey-hsia (118) ที่พบว่าระดับผลการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

4) ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับรายเดือน อยู่ระหว่าง 2,001-3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.6 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า ค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่า ถึงแม้ว่ารายได้จะเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งที่จะบ่งบอกถึงระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และนำมาใช้จ่ายเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของนักเรียน แต่ในปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายในการเรียนฟรี 15 ปี และมีอุปกรณ์การศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน ทำให้อัตราค่าครองชีพที่นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับเพียงพอกับค่าใช้จ่ายรายเดือน ซึ่งมีเพียงค่าใช้จ่ายด้านการกินอยู่รายวันเท่านั้น จึงทำให้ปัจจัยด้านรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สอดคล้องกับการศึกษาของจากการศึกษาของ ณัฐพร สายพันธุ์ (65) แต่มีความขัดแย้งกับการศึกษาของ วราพร บุญยะธาน (20) และ ลัชนา ฉายศรี (10) พบว่าปัจจัยค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5) ความสัมพันธ์ระหว่าง การมีอาชีพเสริม กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษานักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอาชีพเสริม ร้อยละ 13 จากนักเรียนทั้งหมด เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า การมีอาชีพเสริมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่า การที่เด็กนักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ไม่มีเวลามาสงสัยในสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการคบเพื่อนที่ไม่ดี การเข้าแหล่งมั่วสุมหรือการเที่ยวเตร่ไปวัน ๆ โดยสิ่งเหล่านี้อาจนำไปสู่พฤติกรรมที่เสี่ยงทางเพศได้ และจากการศึกษาพบว่าโดยส่วนใหญ่อาชีพเสริมที่นักเรียนทำระหว่างเรียนเป็นพนักงานขายของ ถึงร้อยละ 68.0 ซึ่งเป็นอาชีพที่ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จึงทำให้การมีอาชีพเสริมไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

6) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่พักอาศัยอยู่ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา พบว่า บุคคลที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ด้วยนั้น ส่วนใหญ่แล้วพักอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 52.4 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่า ถึงแม้ว่าการที่นักเรียนต้องอาศัยอยู่คนเดียว หรืออยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บิดามารดา ทำให้อยู่ห่างจากการควบคุมดูแลด้วยกฎเกณฑ์ของครอบครัว มีความอิสระในการปกครองตนเองรวมถึงการมีสื่อที่ง่ายต่อการเข้าถึงหรือมีพื้นที่เสี่ยงต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แต่จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักเรียนที่พัก อยู่กับบิดามารดา จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงถึงร้อยละ 75.6 แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันนี้ถึงแม้ว่าเด็กจะอยู่อาศัยกับบิดามารดา ก็สามารถมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เพิ่มขึ้น โดยภาพรวมอาจมาจากสภาพปัญหาเศรษฐกิจที่ผ่านมาทำให้ผู้ปกครองสนใจการเลี้ยงปากท้องมากกว่าบุตรหลาน จึงทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กจึงมีอิสระในการดูแลตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ อังคณา เพชรภาพ (11) พบว่า บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วยไม่มีความสัมพันธ์กับการ มีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ จันทนัช ทองศิริ(70) และ ถังนา ฉายศรี(10) พบว่า บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน

7) ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา โดยส่วนใหญ่ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 42.0 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) พบว่า ระดับการศึกษาของบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่าถึงแม้ว่าระดับการศึกษาของผู้ปกครองจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้และทักษะ เจตคติที่ดีต่อตัวของวัยรุ่นก็ตาม แต่การที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาน้อยก็ไม่ได้หมายความว่าประสบการณ์ชีวิต หรือทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตจะมีน้อยลงไปด้วย จึงเป็นสาเหตุให้การศึกษาครั้งนี้เด็กนักเรียนที่มีผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาดำรงต่ำกว่าประถมศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของ ลัษณา ฉายศรี (10) ซึ่งพบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ชัดแย้งกับการศึกษาของ ทศนีย์ ทองก้อน (119) พบว่าระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ และเจตคติต่อเรื่องเพศของเด็กรุ่น

8) ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพสมรสของบิดามารดา กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 63.3 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่า ถึงแม้ว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดา จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกความสมบูรณ์ครอบครัว แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การที่ครอบครัวมีความสมบูรณ์พร้อมมีทั้งบิดาและมารดา จะทำให้ครอบครัวสมบูรณ์แบบเสมอไป การละเว้นที่จะปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุจากสภาพแวดล้อม หน้าที่การงานที่รับผิดชอบ เหล่านี้ก็อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการขาดการดูแลเอาใจใส่ต่อบุตรได้เช่นกัน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า สถานภาพสมรสในครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าบิดามารดาที่แยกกันอยู่ สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจรัตน์ สุทินเผือก (24) พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ อรุษา จันทรวีร (19) พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และ ชาติวุฒิ ธนบัตร (71) พบว่าสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มนักเรียน

9) ความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ครอบครัว กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา พบว่า รายได้ครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.6 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) พบว่า รายได้ครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่า ถึงแม้ว่ารายได้จะเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งที่จะบ่งบอกถึงระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของครอบครัวได้ด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่สามารถยืนยันได้แน่ชัดว่าการที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้การดูแลเอาใจใส่บุตรหลานได้ดีด้วยเช่นกัน จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าครอบครัวที่มีรายรับรายเดือนที่มากกว่า 40,000 บาทเด็กนักเรียนหญิงจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงถึงร้อยละ 44.0

10) ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเรื่องการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 อธิบายได้ว่า ถึงแม้ว่าการรับรู้ที่ถูกต้องเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ เพราะการที่คนเราจะมีความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีนั้น จะต้องเริ่มจากการรับรู้ที่ดีเสียก่อน ตามแนวคิดของ Becker & Maiman (72) ได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลจะเกิดการรับรู้ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติตัวตามแผนการรักษา หรือให้ความร่วมมือในการรักษาได้นั้น จะต้องมีความพร้อมที่จะปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันและการที่บุคคลจะมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากการเป็นโรค และแสดงพฤติกรรมป้องกันโรค บุคคลต้องรับรู้ว่าเขามีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดโรค ซึ่งบุคคลแต่ละคนจะมีการรับรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคในระดับที่แตกต่างกัน โดยคนที่รู้ว่าตนเองมีโอกาสรiskต่อการเกิดโรคสูงมักจะให้ความสนใจในการปฏิบัติของตนเองเพื่อป้องกันโรค และคอยระมัดระวังติดตามความผิดปกติทั่วไปของร่างกายที่อาจเกิดขึ้นตลอดเวลา ดังนั้นการที่บุคคลมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาวะเจ็บป่วยเล็กน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นโรคนั้นเอง (73) แต่จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า “นักเรียนหญิงที่มีการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่สูง คือกลุ่มที่มีการรับรู้ปานกลาง” ร้อยละ 69 อาจเนื่องมาจากการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับปานกลางอาจมีระดับความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง และเข้าใจไม่ชัดเจน ทำให้เกิดโอกาสเสี่ยงได้มากกว่าวัยรุ่นที่เข้าใจในระดับสูง หรือวัยรุ่นที่เข้าใจอยู่ในระดับต่ำอาจไม่

กล้าที่จะทดลองเพราะเกิดความกลัว จากการศึกษาที่ผ่านมาของอรอุษา จันทวิสุท (19) และ พบว่าไม่ว่านักเรียนที่มีการรับรู้ต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับใดก็ตามจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ พิสมัย นพรัตน์ (23) และจักรกฤษณ์ ปัญญาพงศ์ (75) พบว่าการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ Trani และคณะ (74) พบว่าการรับรู้ความเสี่ยงของการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นตัวทำนายการใช้ถุงยางอนามัยในเด็กวัยรุ่น

สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วน การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศ และอิทธิพลกลุ่มเพื่อน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

11) ความสัมพันธ์ระหว่าง สัมพันธภาพในครอบครัว กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเรื่องสัมพันธภาพในครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัว ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 อธิบายได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัวดี จะทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งในสัมพันธภาพระหว่างวัยรุ่นกับบิดามารดาจะต้องมีความผูกพันและการปฏิบัติต่อกันระหว่างบุคคลในครอบครัวนั้น ๆ สัมพันธภาพในครอบครัวเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในสังคม บุตรที่เจริญเติบโตมาจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดาและมารดา (80) การที่บิดา และมารดาได้อยู่พร้อมหน้ากันย่อมทำให้วัยรุ่นรู้สึกอบอุ่นและยังมีที่ปรึกษาใกล้ชิด ทั้งยังทำให้บิดา มารดาสามารถอบรมบุตรได้เป็นอย่างดี หากบิดา หรือมารดา หรือทั้งสองฝ่ายแยกจากกันไปหรือมีการทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า “พ่อแม่ของนักเรียนทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ” ร้อยละ 37.2 รองลงมาจริงมาก ร้อยละ 40.5 และพบว่า “พ่อแม่ของนักเรียนไม่เคยมีเวลาว่างให้ได้พูดคุยหรือปรึกษาเลย” ร้อยละ 46.2 สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นโดยตรงหรือทางอ้อม เช่น การที่ตัวเด็กหาที่พึ่งอื่นเพื่อหาคนที่เข้าใจและเป็นที่ปรึกษาแทนบิดามารดาซึ่งไม่มีเวลารับฟังปัญหา หรือรู้สึกเบื่อหน่ายการที่เห็นบิดามารดาทะเลาะกัน ก็อาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ สอดคล้องกับ ประไพวรรณ ด่านประดิษฐ์และอุดมพร ยิ่ง

ไพบูลย์สุข (83) พบว่า สภาพครอบครัวที่ไม่ดี ได้แก่ พ่อแม่ทะเลาะกันร้อยละ 44 พ่อแม่มีนิสัยชอบตำหนิบุตรร้อยละ 31.5 ครอบครัวแตกแยกร้อยละ 30.5 และการขาดความอบอุ่นจากพ่อแม่ ร้อยละ 22.5 มีความสัมพันธ์กับการตั้งครกในวัยรุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ Phonepasuth (84) พบว่าสัมพันธภาพของพ่อแม่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศใน เด็กวัยรุ่น เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุพัตรา อักษรรัตน์ และพวงศิลปี เฟิงมาก (85)

12) ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเรื่องการรับรู้การดูแลของพ่อแม่กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 อธิบายได้ว่า แม้ว่าการรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการดูแลเอาใจใส่ของบิดามารดาต่อบุตร เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ก็ตามนั้น แต่ในสังคมปัจจุบัน โลกทางด้านสื่อและวัฒนธรรมได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และลอกเลียนแบบ พ่อแม่อาจจะตามกระแสของสื่อและวัฒนธรรมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างไม่เท่าทัน สิ่งเหล่านี้อาจนำมาซึ่งการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ แม้ว่าผู้ปกครองจะมีการรับรู้และดูแลบุตรเป็นอย่างดีก็ตาม และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า “ถ้านักเรียนกลับบ้านช้า นักเรียนจะโทรศัพท์บอกพ่อแม่หรือผู้ปกครองเสมอ” ร้อยละ 34.5 รวมถึง “นักเรียนจะบอกพ่อแม่หรือผู้ปกครองก่อนออกจากบ้านเสมอว่าจะไปกับใคร” ร้อยละ 37.8 แสดงให้เห็นว่านักเรียนต้องการที่จะรายงานความเป็นไปของตนเองให้กับพ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ทราบ แม้ว่าผู้ปกครองจะไม่มีเวลา ในการรับรู้ดูแลก็ตามทำให้โอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีน้อยลง ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของ Xiaoming Li. (88) และ ถังนา ฉายศรี(10) พบว่าการรับรู้การดูแลของพ่อแม่ในระดับต่ำมีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ John และคณะ (89) และ Baptiste และคณะ (90) พบว่า การควบคุมและดูแลของพ่อแม่มีความสัมพันธ์ที่จะทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ช้าลง

13) ความสัมพันธ์ระหว่าง การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า การสื่อสาร

เรื่องเพศในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ถึงแม้ว่าการสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศกับบุตรได้ แต่หากว่าครอบครัวมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาน้อย การที่จะให้ความรู้ หรือแก้ไขปัญหาเรื่องเพศที่วัยรุ่น สนใจหรือสงสัย อาจเป็นคำตอบที่ไม่ถูกต้องแม้ว่าภายในครอบครัวจะมีการพูดคุยในเรื่องเพศก็ตาม ซึ่งอาจนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ รวมถึงครอบครัวที่ไม่มีการพูดคุยถึงเรื่องเพศเพราะคิดว่าไม่เหมาะสมนั้น แต่ในปัจจุบันนักเรียนมีแหล่งเรียนรู้และขอคำปรึกษาได้มากกว่าและดีกว่าการขอคำปรึกษาจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองก็อาจจะทำให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ แตกต่างจากการศึกษาของ วราพร บุญยะธาน (20) และ ชาดิวุฒิ วัจวล และพิรดา จงประการ (93) พบว่าครอบครัวที่มีการสื่อสารพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรจะสามารถเลือกใช้การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาของ วัชรภรณ์ รังสิกุลพิพัฒน์ (94) และ ชัญญา ดิษเจริญ (96) พบว่ารูปแบบการสื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้เรื่องเพศศึกษาและทัศนคติเรื่องเพศ เช่นเดียวกับการศึกษาของ Cheryl B และคณะ (95) พบว่าถ้าพ่อแม่มีการพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ถูกหรือผิดในเรื่อง การคุมกำเนิดรวมถึงการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ จะทำให้นักเรียนมีการใช้การคุมกำเนิดที่เพิ่มมากขึ้น

14) ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) พบว่า การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 อธิบายได้ว่า โดยทั่วไปวัยรุ่นจะมีสภาพสังคมที่พยายามแยกตัวจากพ่อแม่และญาติพี่น้อง ชอบที่จะอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน เพื่อจะได้เอาใจคบหาสมาคมพูดคุยสังสรรค์ เพื่อนๆ ในกลุ่มจึงมีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็ก (97) และจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า “กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนจะไม่คบหาสมาคมด้วยถ้านักเรียนเปลี่ยนคู่ควบบ่อย ๆ” ร้อยละ 31.0 อยู่ในระดับมากที่สุด และร้อยละ 25.3 อยู่ในระดับมาก รวมถึง “นักเรียนมีการใช้ ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ตามคำแนะนำของกลุ่มเพื่อนสนิท” ร้อยละ 37.8 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อนักเรียนที่จะเรียนรู้ที่จะป้องกันตนเองไม่ให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ แม้จะพบว่าจากการศึกษา “นักเรียนเห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ เช่นเดียวกับกลุ่มเพื่อนสนิท” ถึงร้อยละ 69.0 ก็ตาม แต่ในปัจจุบันการ

เข้าถึงสื่อ กระแสบริโภควัตถุนิยม กระแสวัฒนธรรมได้เปลี่ยนแปลงไปการเรียนรู้ด้วยตนเองอาจจะมีส่วนในการตัดสินใจของนักเรียนด้วยเช่นกัน รวมถึงความต้องการเป็นจุดเด่นจุดสนใจของผู้อื่น อาจนำมาซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้โดยที่อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนเป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งเท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับ การศึกษาของ กรรณิการ์ มังกรโรทัย (101) พบว่านักเรียนที่มีเพื่อนสนิทหรือเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จะมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ดีกว่านักเรียนที่ไม่มีเพื่อนสนิทหรือเพื่อนในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ระวีวรรณ ดนัยคุชฎีกุล (98) พบว่าปัจจัยด้าน การมีเพื่อนสนิทที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการละเว้นการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถคาดการณ์การละเว้นเพศสัมพันธ์ได้ รวมถึงการศึกษาของ Melissa Garter (99) พบว่าเพื่อนมีความสำคัญต่อการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีหรือไม่ดีของวัยรุ่นได้ และการศึกษาของ รัตนศิริ ทาโตและคณะ (100) พบว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นไทยที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

15) ความสัมพันธ์ระหว่าง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนกับพฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 อธิบายได้ว่า ถึงแม้โรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของชุมชน นักเรียนจำนวนมากใช้ชีวิตประจำวันในโรงเรียนอย่างน้อยประมาณวันละ 6 ชั่วโมง/1 วัน ตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียน อาคารเรียน สถานที่รอบโรงเรียน มีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน แต่อย่างไรก็ตามเวลาที่เหลือเด็กนักเรียนจะอยู่นอกเหนือความรับผิดชอบของโรงเรียน อาจทำให้เด็กใช้เวลาหลังเลิกเรียนเขาสู່แหล่งมั่วสุม หรือสถานที่ที่อาจนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ถึงแม้เด็กนักเรียนจะทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นในระดับสูงหรือต่ำก็ตาม ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจรัตน์ สุทินเผือก (23) พบว่าการทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ และการศึกษาของ Markam และคณะ (12) พบว่าความสัมพันธ์กับการติดต่อหรือมีความเชื่อมโยงกับทางโรงเรียน มีความสัมพันธ์ในการที่จะยืดระยะเวลาการมีเพศสัมพันธ์หรือป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศได้

สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

16) ความสัมพันธ์ระหว่าง การมีเครือข่ายทางสังคม กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเรื่องการมีเครือข่ายทางสังคมกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า การมีเครือข่ายทางสังคมของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 อธิบายได้ว่า ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ทางสังคมจะเป็นปัจจัยพื้นฐานของความอยู่รอดของมนุษย์ก็ตาม การที่เราสร้างเครือข่ายทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้น ในปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาให้การช่วยเหลือเยาวชนและวัยรุ่นในการสร้างเครือข่ายทางสังคมให้กับวัยรุ่น ด้วยการทำกิจกรรมหรือจัดตั้งชมรมเพื่อที่จะให้วัยรุ่นเข้ามารวมกลุ่มทำกิจกรรม เพราะมีความเชื่อว่าเยาวชนย่อมเข้าใจปัญหาและความนึกคิดของเยาวชนด้วยกันได้ดีกว่าผู้ใหญ่ แต่การที่เด็กนักเรียนมีเครือข่ายทางสังคมมากหรือน้อยไม่ได้หมายความว่าเด็กจะมีที่ปรึกษาหรือช่วยแก้ไขปัญหามากน้อยตามจำนวนคน การมีบุคคลที่สามารถให้คำปรึกษาที่ดีมีคุณภาพเพียงไม่กี่คนก็มีส่วนช่วยป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Markam และคณะ (12) พบว่าเครือข่ายทางชุมชนไม่มีส่วนในการป้องกันการพฤติกรรมทางเพศ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ จรวยพร สุภาพ (25) พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีความสัมพันธ์ทางลบกับเครือข่ายทางสังคม กล่าวคือถ้าเครือข่ายทางสังคมไม่ดี มีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับสูง

สมมติฐานข้อที่ 5 ปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

17) ความสัมพันธ์ระหว่าง การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเรื่องการเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.005$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 อธิบายได้ว่า การได้รับการเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทาง

เพศอยู่ในระดับสูง จะทำให้นักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันการเข้าถึงการฉีกรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้นมีเพิ่มมากขึ้น แต่การฉีกรณรงค์ที่ออกมาโดยส่วนใหญ่จะออกมาในรูปแบบที่เป็นแผ่นป้ายโฆษณา หรือบางครั้งเป็นโฆษณาสั้น ๆ ซึ่งอยู่ไม่นานก็หมดไปตามช่วงเวลาที่กำหนด ไม่มีการโฆษณาที่ถาวร ในส่วนของภาครัฐที่ให้ความรู้เรื่องเพศส่วนใหญ่ก็จะเป็นทางด้านเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งก็จะออกให้สุศึกษาโดยไม่ได้รับความต่อเนื่องเพราะต้องหมุนเวียนข้อมูลตามแผนโครงการที่จัดขึ้น เป็นต้น จะเห็นได้ว่าถึงแม้จะมีช่องทางการเข้าถึงการฉีกรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยง ทางเพศเพิ่มสูงขึ้น แต่การที่เด็กหรือวัยรุ่นไม่ได้รับข้อมูลหรือความรู้ที่ติดต่อกัน หรือได้รับเป็นครั้งคราว ก็อาจทำให้ละความสนใจหรือใส่ใจต่อสื่อนั้นน้อยลงไป ทำให้สิ่งที่ได้รับผ่านการสื่อสารรณรงค์เรื่องเพศลดน้อยลงไปด้วย อาจมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้

สมมติฐานข้อที่ 6 ปัจจัยระดับบุคคล ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ปัจจัยระดับสถาบัน ปัจจัยระดับชุมชน และปัจจัยระดับสังคม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ระดับชั้น ผลการเรียน และการเข้าถึงการฉีกรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา โดยสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีการทดสอบอัตราส่วนความเป็นไปได้ ($-2 \log \text{Maximize Likelihood}$) เท่ากับ 319.298 และพิจารณาการทดสอบความเหมาะสมดี (Hosmer and Lemeshow Goodness of Fit test) ได้ค่า Chi-square tests เท่ากับ 9.671 และมีนัยสำคัญทางสถิติ (Significant) เท่ากับ 0.289 สามารถพยากรณ์ได้ถูกต้องร้อยละ 99 จึงสรุปได้ว่า Model นี้เหมาะสม และอธิบายได้ว่านักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 และ 2 ผลการเรียนมีระดับต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2 และการเข้าถึงการฉีกรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่สูง สามารถร่วมกันคาดการณ์การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$P(X_i) = 1 / [1 + \exp[-3.791 + 2.090(\text{ระดับชั้นเรียน}) + 1.536(\text{ผลการเรียน}) + 0.162(\text{การเข้าถึงการฉีกรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ})]$$

ถึงแม้ว่าปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่คาดการณ์การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แต่ก็อาจมีปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มาเป็นตัวร่วมในการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมเสี่ยง

ทางเพศร่วมด้วยเช่นกัน สอดคล้องตามแนวคิดของโมเดลทางด้านนิเวศน์สังคม (Social Ecological Model) ของ McLeroy (18) ซึ่งกล่าวว่า พฤติกรรมสุขภาพของบุคคลเป็นอย่างไร ย่อมได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในตัวบุคคลและสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลนั้นซึ่งแต่ละปัจจัยก็มีส่วนเกี่ยวเนื่องกัน สำหรับปัจจัยที่ไม่สามารถคาดการณ์การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในการศึกษานี้ เนื่องมาจากการที่สังคมไทยในปัจจุบันมีการยอมรับอิทธิพลในเรื่องสื่อหรือวัฒนธรรมจากต่างชาติเพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมต่าง ๆ ภายในสังคมเพิ่มขึ้นรวมถึงค่านิยมเรื่องเพศ มีการยอมรับหรือเห็นว่าเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมดา ทำให้ตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถคาดการณ์การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาในครั้งนี้ได้

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ รูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ปั๊จจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตร (ปวช.) สังกัดอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาอยู่ในระดับชั้น 1, 2 และ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา พ.ศ. 2553 จำนวน 368 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบคัดเลือกคุณสมบัติครบตามเกณฑ์การคัดเลือก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 1-7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ได้รับการทบทวนและตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) จากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ และทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) และหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) ของข้อคำถามทั้งหมดก่อนนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูป ร้อยละ จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ เพื่อทำนายโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงระดับอาชีวศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์ตัวแปรเชิงซ้อน (Multiple logistic regression analysis) สรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สัดส่วนการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 23.4 ต่อนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน โดยนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 และ 2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าระดับชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 15.7 และร้อยละ 17.4 ตามลำดับ) อายุที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเฉลี่ย 15 ปี โดยส่วนใหญ่ นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่อรัก/แฟน คิดเป็นร้อยละ 85.7 และพบว่าปัจจุบันนักเรียนก็ยังคงมีเพศสัมพันธ์อยู่คิดเป็นร้อยละ 72.6 ในส่วนของการใช้ถุงยางอนามัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ใช้ถุงยางอนามัยบางครั้งเท่านั้นเมื่อมีเพศสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 50.0

อายุของกลุ่มศึกษา มีอายุเฉลี่ย 16.76 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในชั้นประกาศนียบัตรปีที่ 1, 2 และ 3 ร้อยละ 36.4, 32.9 และ 30.7 ตามลำดับ ในส่วนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 (ร้อยละ 44.8) ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อเดือนส่วนใหญ่ได้รับเงินอยู่ระหว่าง 2,001-3,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 41.6 ซึ่งความพอเพียงของค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับนั้นส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือนมีความเพียงพอ และเหลือเก็บคิดเป็นร้อยละ 45.9 พบว่ามีนักเรียนประกอบอาชีพเสริมระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 13.0 ซึ่งอาชีพเสริมที่ทำระหว่างเรียนโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 68.0 ทำหน้าที่เป็นพนักงานขายของห้างร้าน รายได้ที่ได้รับระหว่างทำงานเสริมเฉลี่ยได้รับ 3,276 บาทต่อเดือน นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 52.4 พักอยู่อาศัยกับบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 41.0 และร้อยละ 48.4 ตามลำดับ) สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 63.3 และพบว่ารายได้ครอบครัวต่อเดือนส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 22.6

การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 72.6

สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ระดับสูง ร้อยละ 58.2 ในส่วนของการรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเกือบครึ่งหนึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.6 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเกือบทั้งหมดอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 95.6 และอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 45.1

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 41.8

เครือข่ายทางสังคมของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับน้อยมากกว่าครึ่งหนึ่งถึง ร้อยละ 63.58

การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.9

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบความสัมพันธ์ไคสแควร์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับชั้น ผลการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ได้แก่ อายุ ผลการเรียน ระดับชั้น เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การมีเครือข่ายทางสังคม

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ตัวแปรเชิงซ้อน โดยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโลจิสติก พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับผลการเรียน การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ปัจจัยที่ไม่สามารถทำนายโอกาสการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ อายุ ผลการเรียน ระดับชั้น เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การมีเครือข่ายทางสังคม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านนักเรียน

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่านักเรียนหญิงในกลุ่มอาชีวศึกษาต่างรับรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แต่การนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองมีน้อยมากเนื่องจากส่วนใหญ่ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้นจะมีความเชื่อใจและไว้วางใจในคู่รักของตนเอง จึงควรที่จะแนะนำส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2. ด้านบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีส่วนสำคัญมากในการช่วยดูแลเด็กในปกครองของตนเอง เพราะเมื่อเด็กกลับจากโรงเรียนแล้วถ้าไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองก็มีส่วนทำให้เด็กไป

หาที่พึ่งอื่นแทนซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ เช่น บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรมีการทำกิจกรรมหลังเลิกเรียนกับบุตรหลาน การรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน การดูโทรทัศน์ หรือ การเล่นกีฬา เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีเวลาให้บุตรหลานมากเท่าไรก็จะทำให้บุตรหลานมีความเชื่อใจที่จะขอคำปรึกษา และเล่าปัญหาต่าง ๆ ให้ทราบพร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ไขปัญหาก็ถูกต้อง รวมทั้งการเปิดใจยอมรับในการพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรหลานเพราะในปัจจุบันวัฒนธรรมไทย พ่อแม่หรือผู้ปกครอง แม้แต่ตัวครูอาจารย์ยังคงมีความรู้สึกไม่กล้าหรือกลัวจะเป็นการเปิดโอกาสให้วัยรุ่นสนใจในเรื่องเพศมากเกินไป รวมทั้งในปัจจุบันการเข้าถึงสื่อทางเพศสามารถทำได้หลายช่องทาง อีกทั้งวัยรุ่นเป็นวัยชอบลองสิ่งแปลกใหม่หรืออยากเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองไม่เคยได้รู้ อาจจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ หากผู้ปกครองเปิดใจรับกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน ร่วมกันเรียนรู้ในเรื่องเพศไปกับบุตร และให้คำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องย่อมจะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้บุตรหลานปลอดภัยจากพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

3. ด้านการพัฒนาการดำเนินงานในโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิง ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับผลการเรียน การเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรมีการให้ความสำคัญกับนักเรียนกลุ่มประกาศนียบัตร เช่น การปรับปรุงการเรียนการสอนในเรื่องการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาโดยเฉพาะการรู้จักป้องกันตนเองไม่ให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ การรู้จักวางตัวเมื่ออยู่ร่วมกับเพศตรงข้าม การรู้จักการป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิด เป็นต้น ส่งเสริมให้เด็กมีค่านิยมการรักนวลสงวนตัว ฝึกทักษะชีวิต ในเรื่องการต่อรอง ให้เด็กรู้จักการปฏิเสธและหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ตึงใจและไม่ตั้งใจก่อนวัยอันควร

โรงเรียนจัดกิจกรรมให้มีการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับตัวนักเรียน โดยมีการจัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจในตัวบุตรและบุตรได้เข้าใจในตัวของบิดามารดาหรือผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้แสดงออกในเรื่องเพศ เช่น การจัดนิทรรศการเพศศึกษาโดยเฉพาะเพื่อเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียนและครูอาจารย์ และนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาปรับใช้กับตนเองให้เกิดประโยชน์มากที่สุดโดยได้รับคำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องจากครูอาจารย์

โรงเรียนควรมีการร่วมมือกันกับสาธารณสุขจังหวัดหรือสาธารณสุขอำเภอในการจัดกิจกรรมในชุมชนหรือจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้อย่างทั่วถึงและได้นำความรู้ไปแนะนำให้กับบุตรหลานในการดูแลของตนเองได้อย่างถูกต้อง

4. ด้านสังคม

ควรเพิ่มช่องทางในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่ประชาชนและนักเรียนให้ได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ หรือผ่านตัวบุคคล ก็ล้วนแต่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับสารได้เพิ่มมากขึ้นอยู่กับว่าสื่อที่ออกมาจะมีความน่าสนใจมากน้อยหรือเพียงพอต่อผู้รับสื่อหรือไม่ อีกทั้งในปัจจุบันค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นไทยยุคใหม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมโลก ซึ่งเป็นยุคของการเจริญเติบโต มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้ยึดติดกับการเสพบริโภค มีความฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งพองใจกับความสุขหรือสิ่งนอกกาย และเพื่อความสนุก การมีเพศสัมพันธ์จึงกลายเป็นแฟชั่นที่ทำในกลุ่มเพื่อนซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างฉาบฉวย เปลี่ยนคู่ไปเรื่อย ๆ ไม่มีข้อผูกมัด ดังนั้นการปลูกฝังความรู้และความคิดที่เหมาะสม ให้แก่วัยรุ่นจะเกิดขึ้นได้หากพ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้ใหญ่ในสังคมรอบตัว ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ให้มีต้นแบบที่ดี การเรียนรู้ที่ถูกต้องก็จะเกิดขึ้นกับตัวของวัยรุ่นเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 สังกัดกรมอาชีวศึกษาเท่านั้น ซึ่งถ้ามีการศึกษาต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มนักเรียนชายเพราะกลุ่มนี้มีบทบาทอย่างยิ่งที่จะโน้มน้าวให้นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพื่อจะได้หาแนวทางป้องกันได้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป
2. การทำวิจัยในเชิงคุณภาพ ในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เพื่อให้ได้รายละเอียด วิธีการที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้นเพื่อนำมาปรับใช้ได้ตามกลุ่มเป้าหมาย
3. ถ้าจะมีการศึกษาต่อไปควรจะเป็นรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเพื่อเป็นการจัดทำโปรแกรมป้องกันเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียนในเรื่องที่มีโอกาสการคาดทํานายว่าถ้านักเรียนไม่ได้รับการดูแลในเรื่องเหล่านี้จะให้นักเรียนมีโอกาสการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ซึ่งจากการศึกษานี้ได้พบตัวแปรที่มีโอกาสคาดทํานายคือ ระดับชั้นเรียน ระดับผลการเรียน และการเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
FACTORS INFLUENCING SEXUAL RISK BEHAVIOR AMONG FEMALE STUDENTS AT
VOCATIONAL SCHOOL, IN BANGKOK

พรชเนตต์ บุญคง 5236195 PHPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พิมพ์สุรางค์ เตชะบุญเสริมศักดิ์, Ph.D.(TROPICAL
MEDICINE), จรวยพร สุภาพ, พ.บ., อ.ว. (เวชศาสตร์ครอบครัว), กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์, ศก.ด.
(สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

บทสรุปแบบสมบูรณ์

ความเป็นมาและความสำคัญ

ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมตามมามากมาย ทั้งการหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารจากทุกที่ ผ่านทางเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้เกิดการลอกเลียนแบบทางวัฒนธรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต แนวคิดและพฤติกรรมของผู้คนในสังคม โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ความคิด วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลอง ต้องการความอิสระจากบิดามารดา และให้ความสำคัญกับ กลุ่มเพื่อนมาก จึงมีโอกาสถูกชักชวนให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ได้มากขึ้น

วัยรุ่นนับเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศไทย จากข้อมูลของสำนักงานสถิติ แห่งชาติในการสำรวจปี พ.ศ.2551 พบว่าวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี มีจำนวน 9,556,896 คน ซึ่ง คิดเป็น ร้อยละ 15.08 ของประชากรทั้งประเทศ (1) ซึ่งถือเป็นกลุ่มคนสำคัญที่จะเป็นกำลังของ ประเทศในอนาคต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมด้านสุขภาพที่ดี ตลอดจน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีสืบต่อไป ปัจจุบันวัยรุ่นมี พัฒนาการที่รวดเร็วมาก โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงพบว่าอายุที่เริ่มมีระดูลดลงเรื่อย ๆ จากการศึกษาในปี

พ.ศ.2540 พบว่าอายุที่เริ่มมีระดูลดลงเหลือ 12.3 ปี (2) ซึ่งการเข้าสู่วัยมีระดูร่างกายมีการผลิตฮอร์โมนเพศ ส่งผลให้เกิดความรู้สึกลทางเพศ ประกอบกับการที่วัยรุ่นยังมีวุฒิภาวะทางความคิด อารมณ์ และการตัดสินใจที่ไม่พร้อม อาจก่อให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติตัว มีการเลียนแบบทางเพศที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะเพศหญิงซึ่งเป็นเพศที่ไม่กล้าที่จะปฏิเสธหรือต่อรองในการถูกระทำทางเพศ ทำให้อาจเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ง่ายกว่าเพศชาย ประกอบกับสถาบันครอบครัวมีบทบาทที่อ่อนตัวลง พ่อแม่ไม่มีเวลาให้การอบรมสั่งสอนและสอดส่องความประพฤติ รวมทั้งการใช้เวลาว่างกับลูกน้อยลงเยาวชนจึงมีเสรีภาพนอกบ้านมากขึ้น มีการค้นหาข้อมูลทางเพศมาเพิ่มประสบการณ์ให้กับตนเอง เช่น เว็บไซต์ หนังสือโป๊ วิดิทัศน์ ภาพยนตร์ และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ที่แสดงภาพการประกอบกิจกรรมทางเพศ (3) โดยขาดการแนะนำที่ถูกต้อง

ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ได้แก่ การปฏิบัติที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุน้อย การมีคู่นอนหลายคน การไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ ผลที่ได้รับจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะการติดเชื้อเอดส์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (4) มีการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นประเทศสหรัฐอเมริกาในเด็กระดับมัธยมปลายใน พ.ศ.2552 (5) พบว่าร้อยละ 46 เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 39 ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ครั้งสุดท้ายและร้อยละ 34 มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนมากกว่าหนึ่งคน จากการสำรวจของคูเร็กซ์ พ.ศ.2550 (6) พบว่าวัยรุ่นในประเทศไทยแถบเอเชียเริ่มมีเพศสัมพันธ์เมื่ออายุ 19 ปี ในส่วนของประเทศไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 18 ปี มีคู่นอนเฉลี่ยถึง 10 คน ไม่มีการป้องกันขณะมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 51 เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ร้อยละ 11 และมีการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ร้อยละ 10 สอดคล้องกับการสำรวจของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ.2549 (7) พบว่า วัยรุ่นอายุ 18-19 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วถึงร้อยละ 67.0 ในเพศชาย และ 44.0 ในเพศหญิง อายุเฉลี่ยการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 15.5 ปี ในผู้ชาย และ 16.5 ปี ในผู้หญิง จะเห็นได้ว่ากลุ่มวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่เร็วขึ้น และเป็นพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย จากการรายงานการสำรวจสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัดประจำปี พ.ศ.2549 ถึง พ.ศ.2550 (8) พบว่าเด็กที่ยอมรับว่าเคยมีเพศสัมพันธ์ในระดับอาชีวะ/อุดมศึกษา โดยภาพรวมระดับประเทศ คิดเป็นร้อยละ 28.6 ในปี พ.ศ. 2552 ถึง พ.ศ.2553 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 37 (9)

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ในการศึกษาของ ลัชนา ฉายศรี (10) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา

ค่าใช้จ่ายรายเดือน บุคคลที่พ่อกาอาศัยด้วย ค่านิยมทางเพศ การรับรู้บทบาททางเพศ พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียน การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ สัมพันธภาพในครอบครัว การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของกลุ่มเพื่อน แหล่งบริการทางเพศ แหล่งมั่วสุมยาเสพติด สถานบันเทิงเรีงรมย์ สอดคล้องกับการศึกษาของอังคณา เพชรภาพ (11) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ตอนบน พบว่าปัจจัยเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์คือ การดูสื่อกระตุ้นทางเพศ การไปเที่ยวสถานเรีงรมย์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติด การมีคูรักและการอยู่ลำพังสองต่อสองกับเพื่อนต่างเพศ จากการศึกษาในต่างประเทศของ Markam และคณะ (12) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่คาดทำนายพฤติกรรมทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่น พบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศ การได้รับการกำกับดูแลจากพ่อแม่ ความสนิทสนมกับเพื่อนสนิทในผู้หญิง การติดต่อกับทางโรงเรียน มีความสัมพันธ์ในการที่จะยืดระยะเวลาการมีเพศสัมพันธ์หรือป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศได้ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเด็กวัยรุ่นนั้น มีทั้งปัจจัยระดับบุคคล ระดับครอบครัว และระดับสังคม

ผลกระทบจากการที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในปัจจุบันได้แก่ปัญหาการตั้งครรภ์โดยที่มารดาอายุต่ำกว่า 20 ปีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.54 ในปี พ.ศ.2546 เป็นร้อยละ 14.88 ในปี พ.ศ.2550 โดยที่มีอัตราเพิ่มขึ้นในทุกพื้นที่โดยเฉพาะในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร (13) และจากสถิติขององค์การอนามัยโลกปี พ.ศ.2549 (14) ชี้ว่าเกือบครึ่งหนึ่งของผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ จำนวน 4.9 ล้านคนในแต่ละปี เป็นเยาวชนในกลุ่มอายุ 15-24 ปี โดยอัตราอุบัติการณ์ของการติดเชื้อดังกล่าวในเยาวชนหญิงมากกว่าเยาวชนชาย จากรายงานสถานการณ์โรคของกองกามโรค กระทรวงสาธารณสุข พบว่ากลุ่มอายุ 15-24 ปี ป่วยเป็นกามโรคสูงสุดถึงร้อยละ 30 ในปี พ.ศ.2547 และพบว่าอัตราการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นในกลุ่มนักเรียน นักศึกษามีการติดเชื้อเพิ่มขึ้นอีกเป็น 3 เท่าตัว (15)

เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมในกรุงเทพมหานครอันเป็นศูนย์รวมเศรษฐกิจและสังคมในทุก ๆ ด้าน ทำให้ผู้คนต่างหลั่งไหลเข้ามาทำงานและแสวงหาโอกาสให้กับตัวเองในเมืองใหญ่ ก่อให้เกิดสถานที่ทำกิจกรรมของวัยรุ่นและวัยทำงานหลาย ๆ รูปแบบ เช่น ห้างสรรพสินค้า สวนสาธารณะ สถานเรีงรมย์รวมทั้งแหล่งอบายมุขต่าง ๆ มากมาย จากการรายงานสถานการณ์และแนวโน้มที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเด็กไทย (16) พบว่ามีพื้นที่เสี่ยงเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่จัดกิจกรรมหรือลานกีฬาในแต่ละอำเภอมิมากกว่าเป็น 2.6 เท่าตัว (พื้นที่เสี่ยง ได้แก่ จำนวนร้านคาราโอเกะ ผับ โรงน้ำชา โต๊ะสนุกเกอร์ โรงเรีงม่านรูด) ซึ่งแหล่งบริการเหล่านี้สามารถเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็ว ทำให้เป็นการเพิ่มช่องทางในการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ โดยผลการสำรวจพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีความเสี่ยงในเรื่องพฤติกรรมทางเพศที่

ควรเฝ้าระวังก็คือในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีการศึกษาการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในประชากร 6 กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2550 (17) พบว่าในกลุ่มนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษามีแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่อรักหรือแฟนลดลง ส่วนคู่เพศสัมพันธ์กับคนอื่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมถึงการใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ลดลงในเพศหญิง

จากข้อมูลและการศึกษาเบื้องต้นดังกล่าวจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นหญิงกลุ่มอาชีวศึกษาจัดเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากกลุ่มหนึ่ง ซึ่งทุกฝ่ายควรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และหาหนทางที่จะช่วยในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นก็คือ การศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในแต่ละบริบทของพื้นที่นั้น ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการศึกษานี้ได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดตามแบบโมเดลทางด้านนิเวศน์สังคม (Social Ecological Model) ของ McLeroy (18) โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนจากโมเดลมาประยุกต์ใช้ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยมีปัจจัยประกอบด้วย 1) ปัจจัยระดับบุคคล 2) 3) ปัจจัยระดับองค์กรหรือสถาบัน 4) ปัจจัยระดับระดับชุมชน 5) ปัจจัยระดับสังคม ซึ่งจากระดับปัจจัยเหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและคาดว่าจะสามารถนำปัจจัยดังกล่าวมาเป็นข้อมูลในการวางแผนและกำหนดกลวิธี สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันการศึกษาและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อหาวิธีการในการลดหรือป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหญิงได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสัดส่วนการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร (อายุ ผลการเรียน ระดับชั้น ค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว) การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

7. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลและคาดทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลและคาดทำนายต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา พ.ศ.2553

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional survey research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตร (ปวช.) สังกัดอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 15-18 ปี ศึกษาอยู่ในระดับชั้น 1, 2 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา พ.ศ. 2553 จำนวน 5,833 คน

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ใช้สูตรในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง Daniel (14) ได้ขนาดตัวอย่าง 342 คนและเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 คิดเป็น 376 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi-stage Sampling โดยขั้นตอนแรก คือ สุ่มเลือกเขตที่โรงเรียนสังกัดอยู่ได้มาทั้งหมด 6 โรงเรียนใน 6 เขตกรุงเทพมหานครตามการแบ่งกลุ่มการบริหารงาน ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกเฉพาะนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ขั้นตอนที่ 3 สุ่มเลือกห้องตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1-7 กุมภาพันธ์ 2554 โดยแบบสอบถามได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมจากมหาวิทยาลัยมหิดลแล้ว พร้อมทั้งมีการชี้แจงวัตถุประสงค์แก่ทางโรงเรียน และนักเรียนผู้เข้าร่วมก่อนทำการศึกษา โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามด้วยตนเองและรับแบบสอบถามกลับคืน จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 376 คน จากการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (rating scale) และคำถามปลายเปิด เกณฑ์การให้คะแนนใช้เกณฑ์ของ Bloom (15) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง ต่ำ ประกอบด้วย 7 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะประชากร ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่ การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่ การมีเครือข่ายทางสังคม ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับสังคม ได้แก่ การเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ส่วนที่ 7 แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ซึ่งแบบสอบถามทั้ง 7 ส่วนนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาที่อยู่ในระดับชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 40 คน หาความเที่ยงของเครื่องมือแต่ละชุดโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบวัด การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 0.63 สัมพันธภาพในครอบครัว 0.77 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว 0.72 การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ 0.65 อิทธิพลกลุ่มเพื่อน 0.65 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน 0.81 และการเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 0.66

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร จากนั้นทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และใช้การวิเคราะห์แบบพหุคูณลอจิสติก (Multiple logistic regressions) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยลักษณะสังคมประชากร

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 368 คน มีอายุระหว่าง 15-18 ปี โดยมีอายุ 16 ปีมากที่สุดร้อยละ 34 อายุเฉลี่ย $16.76 \pm SD 0.96$ ปี นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 36.4 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 32.9 ชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 30.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากกว่า 3.00 คิดเป็นร้อยละ 41.0 ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับต่อเดือนส่วนใหญ่ได้รับเงินอยู่ระหว่าง 2,001-3,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 41.6 รองลงมาได้รับค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 1,001-2,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 27.7 โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ได้รับต่อเดือนเท่ากับ 2,648 $SD \pm 1,043$ บาท ค่าใช้จ่ายที่ได้รับสูงสุดเท่ากับ 6,000 บาทต่อเดือน ต่ำสุดเท่ากับ 60 บาทต่อเดือน นักเรียนเห็นว่าค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือนมีความเพียงพอและเหลือเก็บคิดเป็นร้อยละ 45.9 ใกล้เคียงกับมีความเพียงพอ แต่ไม่เหลือเก็บ คิดเป็นร้อยละ 44.8 และพบว่านักเรียนประกอบอาชีพเสริมระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 13.0 นักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพเสริมที่ทำระหว่างเรียนโดยทำหน้าที่เป็นพนักงานขายของห้างร้านร้อยละ 68.0 รายได้ที่ได้รับระหว่างทำงานเสริมเฉลี่ยได้รับ 3,276 $SD \pm 1,936$ บาทต่อเดือน นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 52.4 พักอยู่อาศัยกับบิดามารดา โดยส่วนใหญ่ของบิดาและมารดาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 41.0 และ 48.4 ตามลำดับ) บิดาและมารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 63.3) และพบว่าครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในกลุ่มต่ำกว่า 10,000 บาทมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 22.6

2. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน

จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับต่ำร้อยละ 76.6 และมีเพียงร้อยละ 23.4 ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศระดับสูง จากกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงพบว่าอายุเฉลี่ยที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 15 $SD \pm 1.04$ ปี โดยอายุต่ำสุดที่นักเรียนหญิงเริ่มมีเพศสัมพันธ์คืออายุ 13 ปี สูงสุด 18 ปี ส่วนใหญ่แล้วนักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคูรัก/แฟน ร้อยละ 85.7 และปัจจุบันยังคงมีเพศสัมพันธ์อยู่คิดเป็นร้อยละ 72.6 สำหรับข้อมูลการใช้ถุงยางอนามัยพบว่าร้อยละ 50.0 ของนักเรียนใช้ถุงยางอนามัยบางครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า เคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 23.4 ซึ่งระดับชั้นประกาศนียบัตรชั้นปีที่ 1 และ 2 เคยมีเพศสัมพันธ์มากกว่าชั้นปีที่ 3 และหนึ่งในสามของผู้ที่เคยมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศให้ข้อมูลว่าไม่ใช้ถุงยางอนามัย ร้อยละ 46.4 ในส่วนของจำนวนคู่นอน กลุ่มตัวอย่างมีคู่นอนเพียงคนเดียว ร้อยละ 77.4 และมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคน ร้อยละ 22.6

3. ปัจจัยระดับบุคคล ได้แก่

3.1 การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 72.6 ส่วนระดับต่ำมีจำนวนน้อยพบเพียงร้อยละ 4.6

4. ปัจจัยระดับระหว่างบุคคล ได้แก่

4.1 สัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับสูงร้อยละ 58.2 ส่วนระดับปานกลางมีจำนวนน้อยพบเพียงร้อยละ 41.8

4.2 การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่ของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 48.6 ส่วนระดับต่ำมีจำนวนน้อยพบเพียงร้อยละ 10.6

4.3 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัวของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 61.4 ส่วนระดับปานกลางมีจำนวนน้อยพบเพียงร้อยละ 38.6

4.4 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับสูงและระดับปานกลางใกล้เคียงกันร้อยละ 45.1 และ 44.6

5. ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่

3.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 41.8 ซึ่งในระดับคะแนนปานกลาง และระดับสูงมีส่วนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 32.7 และ 25.5

6. ปัจจัยระดับชุมชน ได้แก่

3.1 เครือข่ายทางสังคมของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับต่ำมากกว่าครึ่งหนึ่งถึงร้อยละ 63.6

7. ปัจจัยระดับสังคม ได้แก่

7.1 การเข้าถึงการณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 42.9)

8. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิง โดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests)

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ตัวแปรเชิงเดียวโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($P < 0.05$) และยอมรับสมมติฐาน ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนรู้ สัมพันธภาพในครอบครัว การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ อายุ ผลการเรียนรู้ ระดับชั้น เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สัมพันธภาพในครอบครัว การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และการมีเครือข่ายทางสังคม

9. การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยคาดทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ใช้สถิติ Multiple logistic regression analysis เพื่อคำนวณหาความเสี่ยงของตัวแปรและความสามารถในการคาดทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในการศึกษาครั้งนี้ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมีทั้งหมด 3 ตัวแปร คือ ระดับชั้นเรียน ผลการเรียนรู้ และการเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงที่เรียนอยู่ในระดับชั้น ปวช.2 มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนในระดับชั้น ปวช.2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนในระดับชั้น ปวช.3 ถึง 8 เท่า [Adjusted OR = 8.085, (95%CI=3.270-19.989)] เมื่อปรับอิทธิพลตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ ให้คงที่ ผลการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนรู้ในระดับต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2.00 มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนรู้ในระดับต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2.00 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนหญิงที่มีผลการเรียนรู้ในระดับที่สูงกว่าหรือเท่ากับ 3.00 ถึง 4.6 เท่า [Adjusted OR, = 4.646 (95%CI=1.896-11.386)] เมื่อปรับอิทธิพลตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ ให้คงที่ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่านักเรียนหญิงที่เข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับปานกลางมีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย

นักเรียนหญิงที่ได้เข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับปานกลาง สามารถทำนายการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาได้ 1.2 เท่า [Adjusted OR = 1.176, (95%CI=1.066-1.297)] เมื่อปรับอิทธิพลตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ ให้คงที่

ตัวแปรที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ อายุ เงินที่ได้รับ เป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน อาชีพเสริม บุคคลที่พักอาศัย ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ สัมพันธภาพในครอบครัว การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว การรับรู้การดูแลของพ่อแม่ อิทธิพลกลุ่มเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การมีเครือข่ายทางสังคม

เมื่อพิจารณาผลการทำนายการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา พบว่าปัจจัยทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันทำนายโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครได้ โดยมีค่า $-2 \log \text{ Maximize Likelihood}$ เท่ากับ 319.298 และค่า Model R^2 เท่ากับ 0.228 โดยมีค่า Chi-square test for goodness of fit เท่ากับ 9.671 (p-value=0.289) สรุปว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมในการคาดทำนาย

ข้อสรุปและการอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัยได้ว่า ระดับชั้น ระดับผลการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว และการเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา และปัจจัยดังกล่าวสามารถคาดทำนายการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาได้ ยกเว้นตัวแปรด้าน สัมพันธภาพในครอบครัว โดยมีผลการศึกษาดังนี้

ระดับชั้น จากการศึกษา พบว่า นักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square tests) พบว่า ระดับชั้นของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.001) โดยพบว่า ปวช.2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงถึงร้อยละ 30.6 ขณะที่ ปวช.1 มีร้อยละ 29.1 และ ปวช.3 มีเพียงร้อยละ 7.1 เท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่า เมื่อนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาได้เรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดลง เนื่องจากการที่นักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นจะมีวุฒิภาวะและระดับการศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงเป็นช่วงของวัยรุ่นตอนกลางที่มีอายุระหว่าง 16-18 ปี เป็นช่วงที่เริ่มยอมรับการเปลี่ยนแปลงร่างกายของตนเอง มีความคิดเชิงรูปธรรม มากขึ้น มีความสามารถในการเรียนรู้ เข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความสามารถในการ

คิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ สิ่งต่าง ๆ ได้ ทำให้เด็กวัยรุ่นในช่วงอายุ 15 ปี มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้มากกว่า โดยจากพัฒนาการของวัยรุ่นตอนต้น ที่มีช่วงอายุ 13-15 ปี จะมีการเปลี่ยนแปลงร่างกายทุกระบบโดยเฉพาะฮอร์โมนจากต่อมไร้ท่อ เป็นระยะที่ร่างกายมีการเจริญเติบโตอย่างชัดเจน เป็นวัยที่เพื่อนมีอิทธิพลสูง ทำให้วัยรุ่นเริ่มแยกตัวเป็นอิสระจากครอบครัว ยึดตนเองและเพื่อนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าเด็ก ปวช.ชั้นปีที่ 1 และ 2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่า ปวช.ชั้นปีที่ 3 โดยชั้น ปวช. 1 และ 2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงร้อยละ 90.4 สอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติพร อิงคถาวร (116) ที่พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่าชั้นปีที่ 2 และ 3 แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ลัชนา ฉายศรี (10) ซึ่งพบว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการเรียน จากการศึกษา พบว่า นักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) พบว่า ผลการเรียนของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$) โดยพบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 2 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงถึงร้อยละ 47.1 ในขณะที่นักเรียนที่มีผลการเรียนมากกว่าหรือเท่ากับ 3 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงร้อยละ 21.2 และผลการเรียนระหว่าง 2.01-2.99 มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงร้อยละ 19.2 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 อธิบายได้ว่านักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ จะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง เนื่องมาจากระดับผลการเรียนจะเป็นการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนรวมไปถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในสิ่งต่าง ๆ ได้ดีคือนักเรียนที่มีผลการเรียนน้อย ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของ อังคณา เพชรภาพ (11) และ เบญจรัตน์ สุทินเผือก (117) ซึ่งพบว่าระดับผลการเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แต่แตกต่างกับงานวิจัยของอรอุษา จันทรวีรุท (19) และ Wang Ruey-hsia (118) ที่พบว่าระดับผลการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จากการศึกษา นักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ในเรื่องของการเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) พบว่า การเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.005$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 อธิบายได้ว่า การได้รับการเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอยู่ในระดับสูง จะทำให้นักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษามีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูง อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันการเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศนั้นมีเพิ่มมากขึ้น แต่การรณรงค์ที่ออกมาโดยส่วนใหญ่จะออกมาในรูปแบบที่เป็นแผ่นป้ายโฆษณา หรือบางครั้งเป็น

โฆษณาสั้น ๆ ซึ่งอยู่ไม่นานก็หมดไปตามช่วงเวลาที่กำหนดไม่มีการโฆษณาที่ถาวร ในส่วนของภาครัฐที่ให้ความรู้เรื่องเพศส่วนใหญ่ก็จะเป็นทางด้านเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งก็จะออกให้สุศึกษาโดยไม่ได้มีความต่อเนื่องเพราะต้องหมุนเวียนข้อมูลตามแผนโครงการที่จัดขึ้น เป็นต้น จะเห็นได้ว่าถึงแม้จะมีช่องทางการณรงค์สื่อสารในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพิ่มสูงขึ้น แต่การที่เด็กหรือวัยรุ่นไม่ได้รับข้อมูลหรือความรู้ที่ติดต่อกัน ได้รับเป็นบางครั้ง ก็อาจทำให้ละความสนใจหรือใส่ใจต่อสื่อ นั้นไป ทำให้สิ่งที่ได้รับผ่านการสื่อสารณรงค์เรื่องเพศลดน้อยลงไปด้วย อาจทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ระดับชั้น ระดับผลการเรียน และการเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา โดยสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศค่า $-2 \log \text{Maximize Likelihood}$ เท่ากับ 319.298 และค่า Model R^2 เท่ากับ 0.228 โดยมีค่า Chi-square test for goodness of fit เท่ากับ 9.671 (P-value=0.289) สรุปว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมในการคาดการณ์ ซึ่งอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ (Nagelkerke R^2) ร้อยละ 22.8 และอธิบายได้ว่านักเรียนที่มีระดับชั้น ผลการเรียน และการเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสามารถร่วมทำนายโอกาสการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ ถึงแม้ว่าปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่คาดการณ์การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แต่ก็อาจมีปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มาเป็นตัวร่วมในการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศร่วมด้วยเช่นกัน สอดคล้องตามแนวคิดของโมเดลทางด้านนิเวศน์สังคม (Social Ecological Model) ของ McLeroy (18) ซึ่งกล่าวว่า พฤติกรรมสุขภาพของบุคคลเป็นอย่างไร ย่อมได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในตัวบุคคลและสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลนั้น สำหรับปัจจัยที่ไม่สามารถคาดการณ์การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในการศึกษานี้ เนื่องมาจากตัวแปรดังกล่าวเข้าสมการเชิงซ้อนซึ่งมีการควบคุมตัวแปร และตัวแปรดังกล่าวอาจมีเนื้อหาของข้อคำถามที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง ทำให้ตัวแปรดังกล่าวไม่สามารถคาดการณ์การเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาในครั้งนี้ได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการพัฒนาการดำเนินงานในโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นหญิง ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับผลการเรียน การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว การสื่อสารรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรมีการให้ความสำคัญกับนักเรียนกลุ่มประกาศนียบัตร เช่นการปรับปรุงการเรียนการสอนในเรื่องการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาโดยเฉพาะการรู้จักป้องกันตนเองไม่ให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ การรู้วางตัวเมื่ออยู่กับเพศตรงข้าม การรู้จักการป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิด เป็นต้น ส่งเสริมให้เด็กมีค่านิยมการรักนวลสงวนตัว ฝึกทักษะชีวิต ในเรื่องการต่อรอง ให้เด็กรู้จักการปฏิเสธและหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจก่อนวัยอันควร

การจัดกิจกรรมเพื่อให้มีการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับตัวนักเรียน โดยจัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจในตัวบุตรและตัวของบุตรเองได้เข้าใจ บิดามารดาหรือผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น

โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้แสดงออกในเรื่องเพศ เช่น การจัดนิทรรศการเพศศึกษาโดยเฉพาะเพื่อเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียนและครูอาจารย์ และนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้มาปรับใช้กับตนเองให้เกิดประโยชน์มากที่สุดโดยได้รับคำแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องจากครูอาจารย์

โรงเรียนควรมีความร่วมมือกันกับสาธารณสุขจังหวัดหรือสาธารณสุขอำเภอในการจัดกิจกรรมในชุมชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนอกสถานที่เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้อย่างทั่วถึงและได้นำความรู้ไปแนะนำให้กับบุตรหลานในการดูแลของตนเองได้อย่างถูกต้อง หรือการเปิดอบรมในเรื่องการสื่อสารเรื่องเพศให้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือครูอาจารย์เพื่อเป็นการนำเสนอความเข้าใจและความถูกต้องในเรื่องเพศศึกษา

2. ด้านบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีส่วนสำคัญมากในการช่วยดูแลเด็กในปกครองของตนเอง เพราะเมื่อเด็กกลับจากโรงเรียนแล้วถ้าไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองก็มีส่วนทำให้เด็กไปหาที่พึ่งอื่นแทนซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ เช่น บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรมีการทำกิจกรรมหลังเลิกเรียนกับบุตรหลาน การรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน การดูโทรทัศน์ หรือ การเล่นกีฬา เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีเวลาให้บุตรหลาน

มากเท่าไรก็จะทำให้บุตรหลานมีความเชื่อใจที่จะขอคำปรึกษา และเล่าปัญหาต่าง ๆ ให้ทราบ พร้อมทั้งหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง รวมทั้งการเปิดใจยอมรับในการพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรหลานเพราะในปัจจุบันวัฒนธรรมไทย พ่อแม่หรือผู้ปกครอง แม้แต่ตัวครูอาจารย์ยังคงมีความรู้สึกไม่กล้าหรือกลัวจะเป็นการเปิดโอกาสให้วัยรุ่นสนใจในเรื่องเพศมากเกินไป

3.ด้านสังคม

ควรเพิ่มช่องทางในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่ประชาชนและนักเรียนให้ได้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกมาให้ความรู้ผ่านสื่อ สิ่งพิมพ์ หรือผ่านตัวบุคคล ก็ล้วนแต่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับสารได้เพิ่มมากขึ้นอยู่กับว่าสื่อที่ออกมาจะมีความน่าสนใจมากน้อยหรือเพียงพอต่อผู้รับสื่อหรือไม่ และจากการที่ปัจจุบันค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นไทยยุคใหม่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมโลก ซึ่งเป็นยุคของการเจริญเติบโต มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้ยึดติดกับการเสพบริโภคด้วยตัณหา มีความฟุ้งเฟ้อ พึ่งพอใจกับความสุขหรือสิ่งนอกกาย และเพื่อความสนุก การมีเพศสัมพันธ์จึงกลายเป็นแฟชั่นที่ทำในกลุ่มเพื่อนซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างฉาบฉวย เปลี่ยนคู่ไปเรื่อย ๆ ไม่มีข้อผูกมัด ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าการปลูกฝังความรู้และความคิดที่เหมาะสม ให้แก่วัยรุ่นจะเกิดขึ้นได้นั้นหากพ่อแม่ผู้ปกครอง และผู้ใหญ่ในสังคมรอบตัว ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้มีต้นแบบที่ดี การเรียนรู้ที่ถูกต้องก็จะเกิดขึ้นกับตัวของวัยรุ่นเอง

FACTORS INFLUENCING SEXUAL RISK BEHAVIOR AMONG FEMALE STUDENTS AT VOCATIONAL SCHOOL, IN BANGKOK

PHONCHANET BUNKHONG 5236195 PHPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN FAMILY HEALTH

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PIMSURANG THEACHABOONSERMSAK, Ph.D.(TROPICAL MEDICINE), JARUEYPORN SUPARP, M.D., DIP THAI BOARD (FAMILY MEDICINE), KANITTHA CHAMROONSAWASDI Ph.D. (MEDICAL SOCIAL SCIENCE AND PUBLIC HEALTH)

EXTENDED SUMMARY**Background and Rationale of the Study**

Recently, Socio-economic situation of Thailand has dramatically changed leading to many negative social issues through widespread flooding of information. The information sent through mass communication leads to cultural imitation which finally affects lifestyle, concept and behavior of people in Thai society, especially teenagers. Generally, teenagers are in critical period in which their physical, mental, emotional, and social aspects as well as thinking are changed. Teenagers are curious and inquisitive so, normally they would like to be free from their parents' control and tend to pay attention for their friends. Thus, these conditions might be leading teenagers facing various risky situations.

Teenagers are a big group of Thai people. Data from National Statistical Office in 2008 reported that Thai youth aged 10-19 years old were 9,556,896 or 15.08 percent of total population (1). Thus, it means that youth is the main part of manpower which will be a strong source for country development. It is an essential point in which Thai youth must be developed and promoted for achieving expected behaviors in order to prepare them to be good adult in the nearest future. Nowadays, youth are fast

physical growth especially in female. A study in 1997 mentioned that the first age a girl facing with menstruation decreased to be 12.3 years old (2). Theoretically, menstruation is a sign pointing out that a girl has sexual hormone and sexual need while this age is too young to be mature in all aspects including thinking, emotion and decision making. This immature condition in young age might make them confused and lead them to act improperly in terms of sexual behavior. Actually, girls are more likely to be sexual victims than boys while family institute is weaken as parents always pay attention for economic purpose and tend to spend time less with their teen children. Thus, teenagers have more free time to find extra sexual experiences through pornographic website, video, movie and other kinds of media (8) out of supervision of their parents.

Sexual risky behaviors of teenagers cover having sex in the young age, having sex with many lovers and having sex without condom usage. These risky behaviors lead to widespread diffusion of infectious sexual diseases and unwanted pregnancy (4). A study related to sexual risk behavior among American teenagers who studied in high school level in 2009 (5) showed that 46 percent of them had sexual intercourse, 39 percent had never used condom in the last chance of sexual intercourse and 34 percent had sex with more than one of lovers. A Durex Global Sex Survey in 2007 (6) reported that Asian teenagers had the first sexual intercourse at the age of 19 years old while it was 18 years old of Thai teenagers with 10 lovers by average and 51 percent of them having no preventive method for sexual infectious diseases. About 11 percent of them faced sexual infectious disease while 10 percent faced unwanted pregnancy. This above finding was in accordance with a study of Institute for Population and Social Research (IPSR), Mahidol University in 2006 (7) which reported that 67.0 percent of Thai male teenager in Bangkok aged 18-19 years old ever had sexual intercourse while it was 44.0 percent in female. The first age of having sex was 15.5 years old in male and 16.5 years old in female. This finding showed that Thai teenagers had sex at very young age with unsafe sex. A provincial report of child and youth survey in 2005-2006 (8) revealed that there were 28.6 percent of vocational and undergraduate students accepting that they had sexual intercourse with their lovers and this rate tends to be increased by 37 percent in 2009-2010 (9).

Previous studies revealed that there were various factors affecting sexual risk behaviors among teenagers. A study of Latchana Chaisri (10) whose studied risk sexual behaviors in secondary school students found that gender, age, educational level, monthly expenditure, persons who students stay with, sexual attitude, sexual role perception, unwanted behavior of students, parents' perception, family relationship, sexual communication within family, unwanted behavior of friends, places for sexual service, place for drugs consuming, and entertainment place directly related with risk sexual behavior among youth at statistical significant level. This finding was in accordance with a study of Angkana Petchkarn (11) who studied factors affecting sexual intercourse among students in upper south provinces, Thailand and found that pornographic media, entertainment place visiting, alcohol drinking, drugs addict, having boyfriend, girlfriend and staying together with lover in private place were risk factors. Another study belonged to Markam et al (12) who studied factors predicting sexual behavior and reproductive health among teenagers and found that family relationship, communication between teenagers and their parents, communication of sexual knowledge, getting control from parents, intimation among female friends, and connection with school generate prolong period of having the first sex and prevent sexual harassment. It can be concluded that factors affecting sexual risk behaviors cover all in individual, family and social levels.

A main effect of risk sexual behavior in present time is unwanted pregnancy as the percent of mother aged below 20 years old had increased from 13.54 in 2003 to be 14.88 in 2007 in every part of Thailand, especially in Bangkok (13). A statistical report of World Health Organization (WHO) in 2006 (14) revealed that more than half of new comers of HIV Aids infection or 4.9 million persons were youth in the age of 15-24 years old. The number of female youth who infected HIV Aids was higher than those of male. A report of Ministry of Public Health revealed that youth aged 15-24 years old were the most part infected sexual diseases by 30 percent in 2004 and infection rate for sexual diseases among students was threefold increased (15).

Since Bangkok is a prime city in which it is the center for all socio-economic activities, migrants from every part of the country come to gain benefits in terms of job and education. Under this circumstance, there are many places serving demand of young people such as department store, park, entertainment as well as place

of ruin activities. A report on situation and trend of negative situation to Thai children (16) reported that there were 2.6 times of risky places by comparing with sportyard in each district of Thailand (risky places cover karaoke café, pub, tea shop, snooker club and inn). These risky places are easy to access, increasing a chance for teenagers to take risk related to sexual intercourse. A sexual intercourse survey revealed that vocational and undergraduate students were risky groups which close surveillance system was needed. Another one was a study on risk behavior and HIV Aids infection among 6 groups of person in Bangkok in 2007 which found that (17) the number of female vocational students who had the first time of sex with lover was decreased but it was increased in sense of having sex with other person who is not a lover. In addition, condom usage during sexual intercourse was reduced among female students.

Findings from above studies indicated that female vocational students were at risk in which concerned agencies should provide proper way for problem solving and prevention. Thus, this research was intended to find factors affecting sexual risk behavior among female vocational students in Bangkok based on Social Ecological Model of MeLeroy (18). The researcher applied steps available in the model to analyze factors influencing sexual risk behavior. The factors cover 1) individual level factor 2) organization/institution level factor 3) community level factor 4) social factor.

Since these factors can influence sexual risk behavior, thus, the researcher is interested in these factors and intend to provide possible recommendations for concerned agencies such as school, university, and provincial public health office to formulate proper way for control sexual risk behavior among female students effectively.

General Objective

To study factors influencing sexual risk behavior among female students in vocational schools in Bangkok

Specific Objectives

1. To study proportion of sexual risk behavior among female students in vocational schools in Bangkok.
2. To study a relationship between demographic factor such as age, grade report, educational level, monthly expenditure, extra income (from part-time job), persons who student living with, educational level of father, educational level of mother, marital status of parents, household income and sexual risk behavior among female students in vocational schools, in Bangkok.
3. To study a relationship between individual factors such as sexual risk behavior perception and sexual risk behavior among female students in vocational schools, in Bangkok.
4. To study a relationship between individual factors such as family relationship, perception on parents' control, family communication in sex education, friend influencing, and sexual risk behavior among female students in vocational schools, in Bangkok.
5. To study a relationship between organizational/institutional factors such as participation in school activities, and sexual risk behavior among female students in vocational schools, in Bangkok.
6. To study a relationship between community factors such as having social network and sexual risk behavior among female students in vocational schools, in Bangkok.
7. To study a relationship between social factors such as accessibility on sexual risk behavior campaign, and risk sexual behavior among female students in vocational schools, in Bangkok.
8. To study factors influencing and factors predicting sexual risk behavior among female students in vocational schools, in Bangkok.

Scope of Research

This research was aimed to find factors influencing and predicting sexual risk behavior among female students who are studying in certificate level under Vocational Department, Bangkok in semester 2/2010.

Methodology

This study was cross-sectional survey research aimed to study factors influencing sexual risk behavior among female students in vocational schools, Bangkok. Population for this research was 5,833 female students studying certificate level, Vocational Department, Bangkok aged 15-18 years in level 1-3 of the second semester of 2010.

Sample size of this research was calculated by the method of Daniel and it was 342 samples, topped up by 10 percent to be 376 samples. Multi-stage sampling was employed for sample selection as 6 schools were selected randomly from 6 districts of Bangkok. Then, female students studying in certificate level 1, 2 and 3 were selected randomly, followed by number selection in each class based on the proportional to size concept.

Data collection was done during February 1-7, 2011 through a questionnaire which it was passed the ethic consideration from Mahidol Research Ethic Board. The research objectives were declared to school and students before data collection. A questionnaire was distributed to students and allowed them to fill in themselves. 368 copies of the questionnaire were complete. Close-ended which rating scale and open-ended questions were provided based on rating score concept of Bloom (15). The scores were divided into 3 levels of low, moderate and high, composing of 7 parts as

Part 1: general characteristics of samples,

Part 2: Individual factors such as sexual risk behavior perception,

Part 3: factors between persons such as family relationship, perception on parents, control, family communication in sex education, friend influencing,

Part 4: in statistical level factors such as participation in school activities,

Part 5: community level factors such as having social network,

Part 6: Social level factors such as accessibility for sexual risk behavior campaign,

Part 7: Sexual risk behavior questions.

All 7 parts were checked their content validity and language suitability by 3 experts and then demonstrated with 40 female students in vocational school.

Reliability of the questionnaire was done by Cronbach's Alpha Coefficient Correlation as 0.63 was an average score of sexual risk behavior, 0.77 of family relationship, 0.72 of family communication in sex education, 0.65 of perception on parents' control, 0.65 of friend influencing, 0.81 of participation in school activities and 0.66 of accessibility for sexual risk behavior campaign.

Chi-square tests were employed for finding a relationship between two variables and then correlation was employed for investigating relationship among independent variables. Later, Multiple Logistic Regression was employed for finding relationship between independent and dependent variables.

Results

1. Demographic-social characteristics

Samples were 368 female students studying in vocational schools in Bangkok aged between 15-18 years old as the most part (34%) was 16 years old by average. Mean age was $16.76 \text{ SD} \pm 0.96$. About 36.4 percent of students study in the first year, followed by 32.9 percent of second year and 30.7 percent of the third year. About 44.8 percent have 2.01-3.00 average grade report, followed by 41.0 percent of grade 3.0. Monthly expenditure the students earn from their parents is 2,100-3,000 baht/month by 47.6 percent, followed by 1,001-2,000 baths per month by 27.7 percent. Average expenditure among students is $2,648 \text{ SD} \pm 1,043$ baht and the highest expenditure earned is 6,000 baht per month and the lowest is 60 baht per month. About 45.9 percent of students think that their earning is enough and having some saving while 44.8 percent said that earning is enough but there is no saving. About 13.0 percent of students do part-time job as 68.0 percent of them work as shop seller with about $3,276 \text{ SD} \pm 1,936$ baht of earning. About 52.4 percent live with parents and 41.0 and 48.4 of father and mother graduated primary level. About 63.8 percent of parents are still staying together and 22.6 percent earn monthly income less than 10,000 baht.

2. Sexual risk behavior of students

Finding from this study revealed that there are 76.6 percent of students being low risk of sexual behavior, only 23.4 percent being in high risk. The first time of sexual intercourse among those of high risk was 15 SD $\pm$ 1.04 years old. The lowest age on having sex is 13 years old and the highest is 18 years old. About 85.7 percent of students have the first sex with boyfriend/girlfriend and 72.6 percent of them still keep having sex with boy/girlfriend. About 50.0 percent of students use condom for sometimes.

23.4 percent of female student ever had sexual intercourse and 23.4 percent had such an intercourse when they studied in 1st or 2nd year more than in 3rd year of certificate level. About one third or 46.4 percent said that they had sexual intercourse without condom usage. About 77.4 percent have only one partner while 22.6 percent left have more than one.

3. Individual factor

3.1 In terms of perception towards sexual risk behavior among female student in vocational school, Bangkok, it was found that 72.6 percent have perception toward sexual risk behavior in moderate level, only 4.6 percent have low perception toward sexual risk behavior.

4. Individual factors

4.1 In terms of family relationship, it was found that more than half of students (58.2 percent) living in high level of family relationship (warm family), only 0.5 percent living in low level of family relationship.

4.2 For perception on parent's control, it was shown that 48.6 percent of female students percept in moderate level, followed by 10.6 percent of low level of perception.

4.3 For family communication on sexual education, it was shown that almost all of female students (95.6 percent) communicate on sexual education in family in low level, followed by 4.4 percent of moderate level.

4.4 In terms of friend influencing, a study revealed that 45.1 and 44.6 percent got influence from friends in high and moderate levels respectively.

5. Institution factors

3.1 A study found that 41.8 percent of students participating school activities in low level while 32.7 and 25.5 percent were in moderate level and high level, respectively.

6. Community factor

6.1 The study showed that 79.9 percent of female students in vocational schools in Bangkok had low level of social network.

7. Social factor

3.1 For accessibility on sexual risk behavior campaign among female students, the finding showed that 42.5 percent accessed this kind of campaign in moderate level.

8. Relationship between independent variables and sexual risk behavior measured through Chi-square tests

A report found from applying Chi-square test on investigating single independent variable concluded that educational level, grade report, family relationship and accessibility on sexual risk behavior campaign were factors relating to sexual risk behavior among female students in vocational schools, Bangkok at statistical significant level ($p < .05$) owing to the assumptions. However, age, grade report, educational level, monthly expenditure, part-time job, person who student live with, education level of father, education level of mother, marital status of parents, family income, sexual risk behavior perception, family relationship, perception for parent's control, family communication on sexual education, friend influencing, school activities participation and having social network have no relationship with sexual risk behavior among female students in vocational schools, Bangkok.

9. Analysis for finding factors predicting sexual risk behavior among female students in vocational schools, Bangkok.

Multiple logistic regressions was employed for analyzing sexual risk behavior and finding from this research showed that there were 3 variables predicting

sexual risk behavior. Firstly, educational level was found as female students studying in second year of certificate level directly related with sexual risk behavior at statistical significant level and female students studying in second year were more likely having sexual risk behavior than those studying in third year by 8 times (Adjusted OR = 8.089, (95% (I = 3.270 – 19.989)). When other variables were controlled, grade report was another influenced variable as female students who got 2.0 of grade and below directly related with sexual risk behavior than those of getting grade 3.0 or higher by 4.6 times (Adjusted OR, = 4.646 (95% (I = 1.896 – 11.386))). When everything was equal, accessibility for sexual risk behavior campaign is one influential variable as female student who accessed sexual risk behavior campaign in moderate level directly related with sexual risk behavior at statistical significant level. Accessibility on sexual risk behavior campaign at moderate level could predict sexual risk behavior among female students in vocational schools by 1.2 times (Adjusted OR=1.176, (95% (I = 1.066 – 1.297) as shown in Table 1.

Variables which were not found their relationship with sexual risk behaviors were age, monthly expenditure, having part time job, person who students live with, educational level of father, educational level of mother, marital status of parents, household income, sexual risk behavior perception, family relationship, family communication on sex education, perception on parent's control, friend influencing, school activities participation and having social network.

Emphasizing on factors predicting sexual risk behavior among female students in vocational school, it could be concluded that the above three variables could predict sexual risk behavior as 2 log Maximum Likelihood was equal 319.298 and Model R^2 was 0.228 accompanying with Chi-square test for goodness of fit by 9.671 (p-value = 0.289).

Conclusion and Discussion

It can be concluded that education level, family relationship, and accessibility for sexual risk behaviors campaign among female students in vocational schools. Anyway, for factor predicting sexual risk behavior, all except family relationship were predicting variables.

Education level Finding from Chi-square test showed that education level had relationship with sexual risk behavior at statistical significant level ($p\text{-value} < 0.001$). This finding was in accordance with a finding of Titiporn Inkatawong (116) who found that female student in the first year of vocational school were higher risk in sexual behavior than those studying in the second and the third year of education. It might be because the higher the education level attains the more consciousness they have. Moreover, students in the second and third year of vocational school normally aged 16-18 years, in those ages, they have more criticize and synthesize any topics passing through their life properly. On contrary, for those aged 15 years and below, they are facing physical body change influenced from hormone adjusting. In this period, teenagers are facing physical change and they tend to need acceptance from friend groups and try to be free from family. This might be a main cause for being high sexual risk behavior.

Grade report Finding from the study revealed that 9.2 percent of female students in vocational schools got grade less and equal 2.0. Studying grade directly related with sexual risk behavior at statistical significant level ($p\text{-value} < 0.05$) by testing through Chi-square test. It might be because grade report is the analytical skill and knowledge ability assessment of a student. This finding was in accordance with research results Angkana petkan (11) and Benjarat Sutinpuag (23) who found that grade report statistically relate with sexual risk behavior. As same as a study of Ornusa Jantarawisut (19) and Wang Buey-hsia (118) found that a high grade report is not relate with sexual risk behaviors.

Accessibility for sexual risk behavior campaign For this aspect, finding from Chi-square test revealed that accessibility for sexual risk behavior campaign statistically related with sexual risk behavior among female students in vocational school, Bangkok ($p < 0.05$). At present time, campaign on sexual risk behavior is a lot such as in website, chartroom, television program, advertisement, exhibition and poster for sex education. The more channels of sex education mean the more teenagers having chance to learn to protect themselves from unsafe sex properly. However, all kinds of campaign through media must be approved from experts before broadcasting and distributing in order to save our teenagers from untrue information.

In conclusion, finding from this research depicts that there are three independent variables; educational level, grade report and accessibility for sexual risk behavior campaign being able to predict sexual risk behavior among female students in vocational schools at 2 log Maximum Likelihood of 319.298 and Model R^2 of 0.228 with 9.671 Chi-square test for goodness of fit (p -value = 0.289). It means that this model has a power of prediction which can explain variance of sexual risk behavior by 22.8 percent (Nagelkerke R^2). Even these 3 variables can properly predict sexual risk behavior, but there are other influential variables which are not included into the model. The finding was in accordance with social ecological model of McLeray (18) which explained that individual condition depends on what inner and outer environment he/she faces with. For this study, since multiple regression model was employed for analysis in which some confounding would be controlled automatically. Thus, those confounding variables could not predict sexual risk behavior among female students in this study.

Recommendation for application of the result

1. For school development

Finding from the research showed that education level, grade report and family communication on sex education were influential factors. Thus, academic institutes should strongly pay attention to certificate students in terms of improving knowledge related to sex education for students, especially in case of self-protection from unsafe sex covering self-positioning, self-protecting from sexual infectious diseases and using contraceptive method etc. Moreover, attitude toward safe sex based on getting married, safe sex based on self-protection and safe-sex by avoiding risk situation of unwanted sexual intercourse are needed to promote.

Furthermore, activity for generating warmer relationship between parents and students is needed since this kind of activity would support more understanding between the two effectively.

In addition, school should provide sexual education exhibition since this kind of exhibition would allow student to learn on sex education under supervision of teachers and allow student to apply knowledge they gained to be suitable for their real

life. School should join hands with provincial health office or district health office on providing community activity in order to distribute sex education knowledge to general people widespread. This allows people applying knowledge they gained to give advices to their children properly. In addition, sexual education training provided for parents, guardians and teacher is needed in order to provide them true understanding on sex education.

2. For parents and guardians

Parents and guardians are important persons for giving proper knowledge related to sex education for children. If students can not get right advices from their parents and guardians, they might be at risk for sexual behavior. Thus, activity between parents and children in the evening such as having dinner together, watching T.V. and playing sports is strongly recommended since the more time family members spending together means more respect children have for their parents. Furthermore, talking about sex education frankly and precisely is important point even it seems like a secret topic in Thai society.

3. For concerned agencies

Channel for sex education must be increased to touch every group of student and general people. Sexual risk behavior campaign is valuable no matter what type of media it is distributed. Since sexual behavior of Thai teenagers has dramatically changed based on the over consumption and economic achievement leading teenagers doing sexual intercourse for fun, called “free-sex”. Thus, it is very essential for concerned agencies to transfer the right idea of safe sex for Thai teenagers. Furthermore, good practice of the role models such as parents, teacher and people in society is something needed to provide proper lesson learnt for our Thai teenagers.

รายการอ้างอิง

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. จำนวนประชากรทั่วราชอาณาจักร พ.ศ.2542-2551. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย รวบรวมโดย: สำนักสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ; 2551.
2. วีระพล จันทร์ดียิ่ง, จิตติ หาญประเสริฐพงษ์. นรีเวชวิทยาและวัยรุ่น. ชานเมืองการพิมพ์. สงขลา; 2548.
3. อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม. เพศศึกษาน่ารู้. กรุงเทพฯ: สไต์; 2532.
4. ศิริพร คำภูไทย. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่น [online]. 2552. แหล่งที่มา:
<http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=139>. [วันที่สืบค้น 26 มกราคม 2552]
5. Danice, K. Eaton, Kann, L., Kinchen, S., Shanklin, S., Ross, J. Youth Risk Behavior Surveillance-United States. Surveillance Summaries. vol59/ss-5; 2009.
6. Durex Global Sex Survey: a youth Perspective [Online]. 2007. Available from:
<http://www.durex.com/gss> [Accessed 2010 October 18].
7. สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. สุขภาพคนไทย 2549. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครปฐม: บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัดมหาชน; 2549.
8. อมรวิทย์ นาคทรรพ. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการติดตามสภาวะการเด็กและเยาวชนราย จังหวัด (Child Watch ภาคใต้ 2550-2551). กรุงเทพฯ: สถาบันรามจิตร์และสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ; 2551.
9. อมรวิทย์ นาคทรรพ. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการติดตามสภาวะการเด็กและเยาวชนราย จังหวัด (Child Watch ภาคใต้ 2550-2551). กรุงเทพฯ: สถาบันรามจิตร์และสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ; 2553.
10. ลัสนา ฉายศรี. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) อนามัยครอบครัว]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2553.
11. อังคณา เพชรกาฬ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนวัยรุ่นภาคใต้ ตอนบน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล; 2551.

12. Markham, C. M., Lormand, D., Kari M. G., Melissa F. P., Flores, B., Low, B. Connectedness as a Predictor of Sexual and Reproductive Health Outcomes for Youth. *J Adolesc Health*, 46 (2010). s23- s41.
13. มิตติหญิงชาย: ความแตกต่างบนความเหมือน. สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว; 2551.
14. WHO. Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS) and World Health Organization 2006. AIDS epidemic update: special report on HIV/AIDS: December 2006.
15. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.ห้องสมุดโรงพยาบาลศรีธัญญา. วิกฤตเช็กชัยรัตน์ สัญญาณราย สาวไทยเสี่ยงมะเร็ง [online]. 2553 แหล่งที่มา: <http://www.dmh.go.th>. [วันที่สืบค้น 1 กรกฎาคม 2553].
16. ปาณบดี เอกะจัมปะกะ.รายงานสถานการณ์และแนวโน้มของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเด็กไทย. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก. กรุงเทพฯ; 2552.
17. ศิริกุล อิศรานุรักษ์, บังอร เทพเทียน และสมศักดิ์ วงสาวาส. รายงานการเฝ้าระวังพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการติดเชื้อเอชไอวีในประชากร 6 กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่กรุงเทพมหานคร ปี 2550. สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล: นครปฐม; 2550.
18. McLeroy, K., Bibeau, D., Steckler, A., and Glanz, K. An ecological perspective on health promotion program. *Health Education Quarterly*, 5(1988). 351- 377.
19. อรุษา จันทรวีรุจ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขและพฤติกรรมศาสตร์]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2544.
20. วราพร บุญยะธาน. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ของสตรีวัยรุ่นแรกที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลสมุทรสาคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชานามัยครอบครัว]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2550.
21. Li, X., Stanton, B., Feigelman, S. Impact of perceived parental monitoring on adolescent risk behavior over 4 years. *J Adolesc Health* 27(2000): 49-56.

22. Powwattana, A. Risky Sexual Behavior Model Testing of Young Adult Thai Women Living in Overpopulated Communities in Bangkok Metropolitan: Self-discrepancy, Negative Emotion, Power in Relationship, Cognitive Strategies, and Sexual Self- efficacy. TRF Report; 2005.
23. พิสมัย นพรัตน์. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์]. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2543.
24. เบญจรัตน์ สุทินเฟือก. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาอนามัยครอบครัว]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2553.
25. จรวัยพร สุภาพ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์: โครงการพัฒนาเครือข่ายชุมชน เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน ชุมชนลุ่มน้ำท่าจีน-แม่กลอง ระยะที่ 1 พื้นที่ศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. มหาวิทยาลัยมหิดล; 2552.
26. สุชา จันทรเฒ. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: พิมพ์การพิมพ์; 2529.
27. World Health Organization. The World Health Report 1988. Life in The 21st Century A vision for all; 1988.
28. Department of Mental Health. Situational Review of Adolescent Sexual Behavior, Life Skills Promotion and Counseling Services. Ministry of Public Health, Thailand; 2004.
29. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษาสำหรับครู. (ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทหารผ่านศึก; 2547.
30. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. การศึกษาขั้นพื้นฐาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544): อรรถผลการพิมพ์; 27-37.
31. ศิริกุล อิศรานุรักษ์, จันทรจิตา พุกยานนท์, พงศ์ศักดิ์ น้อยพยัคฆ์ และประสพ อังถาวร. พัฒนาการด้านสังคมและการเรียนรู้ของวัยรุ่นและการบริหารความเสี่ยงใน การบริหารความเสี่ยงในการดูแลสุขภาพเด็ก. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์; 2546.
32. อุมารณ์ ตรังสมบัติ. สร้างวินัยให้ลูกคุณ. กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์; 2542.
33. พนม เกตุมาน . Sexual Development and Sexual Problems in Children and Adolescent. ปัญหาที่พบในวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด; 2550.
34. อุดมศิลป์ ศรีแสงงาม. เพศศึกษาน่ารู้. กรุงเทพฯ: สไต์; 2532.

35. พิสุทธิพร จำเริญ. คู่มือเพศศึกษา. กรุงเทพฯ: ดันธรรม; 2543.
36. Brown, R.T., Muram D, Dewhurst J, Lee PA, eds. Adolescent Sexuality. In: Sanfillippo Peadiatric and Adolescent Gynecology, (2nd eds). WB Saunder. Philaderphia; 2001: 295-304.
37. สุชาติ โสมประยูร และ วรณี โสมประยูร. เพศศึกษา. (ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช; 2541.
38. อุทัย หิรัญโต. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มนุษยวิทยา กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์; 2526.
39. วิทยา นาควัชร. การอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยรุ่น. เอกสารการสอนชุดพัฒนาการและการเลี้ยงดูหน่วยที่ 1-7 สาขาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: บริษัทประชาชนจำกัด; 2531.
40. ภาวิตา รัตนพันธ์. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมการป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น. สารนิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช). บัณฑิตวิทยาลัย มหิดล; 2552.
41. Lee, D. Sex hormone [Online]. 2010. Available from:
<http://www.bhc.edu/EastCampus/leeb/hsex/hsexcho502>. [Accessed 2010 June 23].
42. McLeod, J. M. and G.J. O'Keefe. The Socialization Perspective and Communication Behavior, in F.G. Kline & P.J. Tichenor (eds.), Current Perspectives in Mass Communication Research, Beverly Hills: Sage Publications; (1972).121-168.
43. World Health Organization. Demographic and Health Survey (DHS) Comparative Report No 9: Infecundity, Infertility and Childlessness in Developing Countries [online]. 2004 Available from: <http://www.Int/reproductivehealth/publications/infertility.html>. [accessed 2010 February 9].
44. จันทักดา พุกษานนท์. พฤติกรรมเสี่ยงวัยรุ่น. สงขลานครินทร์เวชสาร 2547; 12(3): 141.
45. Stulhofer, A., George, C., Bozicevic, I., Kufrin, K., and Ajdukovic, D. HIV/AIDS-Related Knowledge, Attitudes And Sexual Behaviors as Predictors of Condom Use Among Young Adults in Croatia, International Family planning Perspectives, 33(2007): 58-65.
46. Houten, S. V. High-risk sexual behavior [Online]. Available from:
<http://health.yahoo.com/relationships-resources/high-risk-sexualbehavior /healthwise-tw9064.html>. [Accessed, 2010 March 24].

47. Neinstein, L.S. Adolescent health care: A practical guide. USA: Williams & Wilkins; 1996.
48. National Institute of Allergy and Infectious Diseases, National Institutes of Health, Department of Health and Human Service. Workshop Summary: Scientific Evidence on Condom Effectiveness for Sexually Transmitted Disease (STD) Prevention. June 12-13, 200.
49. Hyatt Dulles Airport Herndon, Virginia [Online]. Available: <http://www3-niaid.nih.gov/research/topics/STI/pdf/condomreport.pdf>. [Accessed, 2010 July 3].
50. Jemmott, L.S., and Jemmott. J.B. Applying the theory of Reasoned Action to AIDS risk behavior: Condom use among black woman. Nursing Research 1991; 40(4): 228-234.
51. บุญสิน ผิวคำ. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัย (สาขาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา) ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ; 2548.
52. สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. รายงานการทบทวนสถานการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของเด็กวัยรุ่นและการให้คำปรึกษาสำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กระทรวงสาธารณสุข ปี 2549. วิเคราะห์สถานการณ์ผู้ติดเชื้อผู้ป่วยเอดส์ในประเทศไทย. [online]. แหล่งที่มา: http://www.aids-thai.org/sathana_050131.html. [วันที่สืบค้น 30 มกราคม 2553].
53. Genna, N., De, M. and Curnelious, R.C. Marijuana use and sexually transmitted infection in young women who were teenage mother. Woman's health issue 2007; 17(5): 300-309.
54. Joseph N.P. Pregnancy in adolescence. In: Carpenter SEK, Rock J.A, eds. Pediatric and adolescent gynecology. Philadelphia: Saunders 2000; 318-319.
55. Bearinger, H. L., Sieving, E. R., Ferguson, J., Shama, V. Global perspective on the sexual and reproductive health of adolescent: patterns, prevention, and potential. Lancet 2007; 1220-31.
56. จันทน์ วงษ์เวช. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ของนักเรียนนักศึกษาในหอพักเขตเทศบาลเมืองน่าน จังหวัดน่าน. นครราชสีมา: ชมรมพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทย; 2548.

57. อุ่ทอง นามวงษ์. หน้าประถม-นมมหาลัย: บทสังเคราะห์แบบบ้าน ๆ จากงานวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องวิถีเพศและสุราของวัยรุ่น. นครราชสีมา: ชมรมพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ; 2551.
58. พรณพิไล ศรีอาภรณ์. การพยาบาลครอบครัววิกฤต: การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2537.
59. กลุ่มโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. การปฏิบัติงานควบคุมโรคติดต่อทาง เพศสัมพันธ์ ปีงบประมาณ 2549. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ; 2550.
60. สำนักงานสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ กระทรวงสาธารณสุข.พินิจ ระดมพลคนวงการศึกษา แก้ไขปัญหาเอดส์ [online]. 2549. แหล่งที่มา: www.moph.go.th. [วันที่สืบค้น วันที่ 13 เมษายน 2553].
61. Chamrathirong, A. National sexual behavior survey of Thailand 2006. Nakhon Pathom: Institute for population and social Research, Mahidol University; 2007.
62. Huebner A.J., Howell L.W. Examining the relationship between adolescent sexual risk-taking and perception of monitoring, communication, and parenting styles. J Adolescent Health 2003; 33(2): 71-8.
63. Raneri, L.G., and Wiemann, C.M. Social ecological predictors of repeat adolescent pregnancy. Perspectives on Sexual and reproductive Health 2007; 9(1): 39-47.
64. Williams, R. D. Use of social ecological model to address alcohol use among college athlete, American Journal of Health Studies 2006; 21(4): 228-237.
65. Saltz, R.F., and Dejong W. Reducing alcohol problems on campus: A guide to planning and evaluation [online]. 2002. Available from <http://www.collegedrinkprevention.gov>. [Accessed 2009 Dec 16].
66. Aung, O. Sexual risk behavior of youths Kawthaung Township, Myanmar. Mahidol University. Faculty of Public Health. (Dissertations); 2007.
67. จรรยา เศรษฐพงศ์. พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในจังหวัดนครราชสีมา. [วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)]. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์; 2551.
68. พิระมน นิงสานนท์. รายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 10. สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข; 2549.

69. ณัฐพร สายพันธุ์. ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ของวัยรุ่นในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2546.
70. จินดารัตน์ บวรวิหาร. ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตัวเองของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2548.
71. ชลนิทรา แก้วบุราณ. รูปแบบการเลี้ยงดูและการสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาวต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นตอนต้นหญิง เขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล; 2551.
72. Tonsakul, S. The Factor related to sexual risk behavior of students in university at Chonburi Province. Journal of Health Education 2003; 26(95): 1-13.
73. Krisawekwisai, N. Sexual Behavior among M.S.3 Students in Ubonratchathani Province. [Master of Science Human Reproduction and Population Planning]. Faculty of Graduate Studies Mahidol University; 2003.
74. จันทน์ช ทองศิริ. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น อ.เมือง จ.น่าน. รายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานการวิจัยประจำปี 2541. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ; 2541.
75. ชาติวุฒิ ชนบัตร. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเวชศาสตร์ชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2547.
76. Becker, M.H., and Maiman, L.A. The health Belief Model: Origins and correlates in Psychological Theory. In M. H. Becker (Ed), The Health Belief Model and Personal Health Behavior. New Jersey: C. B. Slack; 1974.9-26.
77. Bandura, A. Self-efficacy: The exercise of control. Stanford University, New York: W.H. Freeman and company; 1997.

78. Trani, F, Gnisci, F., Nobile, G.A.C., and Angellilo, F.I. Adolescents and sexually transmitted Infections: Knowledge and behavior in Italy. *Journal of Pediatrics and Child Health* 2005; 41(5-6): 260-264.
79. จักรกฤษณ์ พิณญาพวงษ์. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เพศวิถี การรับรู้ความเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ของวัยรุ่นชาย: กรณีศึกษาจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคเหนือ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์; 2552.
80. ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรม. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์; 2525: 168, 809.
81. ทัดดาว ลิ้มพะสุต. แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาประยุกต์]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2543.
82. อัญชลี จิตติประ. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัวของผู้ป่วยโรค淋หัวใจ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล; 2538.
83. อัญมณี สมตัว. การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมสั่งสอนลูกเรื่องเพศและการคบเพื่อน ศึกษาเฉพาะครอบครัวของนักเรียนหญิงในโรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ; 2544.
84. รุจา ภูไพบูลย์. การพยาบาลครอบครัว: แนวคิดทฤษฎีและการนำไปใช้. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2534.
85. นิยม บุญมี. ครอบครัวสัมพันธ์. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร; 2534: 122-130.
86. รายงานสถานการณ์และแนวโน้มของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเด็กไทย. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2552.
87. ประไพวรรณ คำนประดิษฐ์ และอุดมพร ยิ่งไพบูลย์สุข. สภาพครอบครัวของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร. *ตาสกีนเวชสาร* 2547; 22: 60-72.
88. Phonepaseuth, O. Sexual risk behavior among high school students in Lao P.D.R. (Dissertation). Bangkok, Mahidol University; 2008-2009.
89. สุพัตรา อักษรรัตน์และผจงศิลป์ เฟิงมาก. *วารสารวิชาการสาธารณสุข* 2552; 18(5).
90. Miller, K.S., Forehand, R., and Kotchick, B. A. Adolescent sexual behavior in two ethnic minority sample: A multi-system perspective. *Adolescent* 2000; 35: 313-333.

91. Dishion, T.J. and McMahon, R.J. Parental monitoring and the prevention of child and adolescent problem behavior: a conceptual and empirical formulation. *Clin Child Fam Psychol Rev* 1998; (May)1(1): 61-75.
92. Li, X., Feigelman, S., Stanton, B. Perceived parental monitoring and health risk behaviors among urban low-income African-American children and adolescents. *J Adolesc Health* 2000; (Jul)27(1): 43-8.
93. John, A.S. Nancy, AStephanie, W., & Jonathan, E. Rural parents communication with their teenagers about sexual issue. *The Journal of the School Health* 2005;70: 338-247.
94. Baptiste, R.D., Tolou-Shams, M., Mller, R.S., McBride, K.C., and Paikoff, L.R. Determinants of Parental Monitoring and Preadolescent Sexual Risk Situations Among African Families Living in Urban Public Housing. *Journal Child Family Study* 2007; 16: 261-274.
95. Story, M., French A. S., Dianne, N. S., Downes, B., Michael, D., Blum W. R. Psychosocial and Behavioral Correlates of Dieting and Purging in Native American Adolescents. *Journal of the American Academy of Pediatric* 1997; 99.
96. สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร. เพศศึกษา. (ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์; 2531: 64-74.
97. ชาติวุฒิ วัจวล และพรีดา จงประการ. ศึกษาเรื่องการศึกษเพื่อหาแบบแผนการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในครอบครัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ในวัยรุ่น. รายงานการวิจัย. เชียงใหม่: คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้; 2546.
98. วัชรภรณ์ รังสิกุลพิพัฒน์. รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีผลต่อความรู้สึกและทัศนคติเรื่องเพศ: ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชนและสื่อสารมวลชน)]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2546.
99. Aspy, B. C., Vesely K. S., Oman F. R., Rodine, S., Marshall, L., McLeroy, K. Parental communication and youth sexual behavior. *Journal of adolescence* 2007; 449-466.
100. ชัญญา ดิษเจริญ. การสื่อสารระหว่างบิดามารดากับสตรีวัยรุ่นและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของสตรีวัยรุ่น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสตรี]. เชียงใหม่: บัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2548.
101. วีระพล จันทร์ดียั้ง และจิตติ หาญประเสริฐพงษ์. นรีเวชวิทยาเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ; 2549.

102. Carter, M., McGee, R., Taylor, B. and Williams, S. Health outcomes in adolescence: Associations with family, friends and school engagement. *Journal of Adolescence* 2007; (Feb.)30(1): 51-62.
103. รัตน์ศิริ ทาโตและคณะ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ผลของการส่งเสริมการงดเว้นการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรต่อการยืดระยะเวลาการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมัธยมศึกษา; 2550.
104. กรรณิการ์ มังกรโรทัย. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน จังหวัดนนทบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์; 2548.
105. ระวีวรรณ ดนัยคุณฤกุล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการละเว้นเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิง ตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2549. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์จำกัด; 2549.
106. Atchley, R.C. Activities and lifestyles. *Social forces and aging*. (8thed). Belmont, CA: Wadsworth; 1997.
107. Lemon, B. W., Bengtson, V. L., and Peterson, J.A. An exploration of activity theory of aging: Activity type and life satisfaction among in-movers to retirement community. *Journal of Gerontology* 1972; 27(4): 511-523.
108. กิตติคม คาวีรัตน์. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน.สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินีร่วมกับเอแบคโพลและสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ; 2543.
109. สุมาลี ว่องเจริญกุล. เครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล; 2540.
110. Berkman, F. L., and Glass T. Social integration, Social networks and Social support and Health in Lisa F. Berkman and Ichino Kawachi(ed).*Social Epidemiology*. New York: Oxford University Press Linc.
111. The SAGE Dictionary of Sociology. State of Knowledge of Social Network Concept. [Online]. (2006). Available: <http://www.kroobannok.com/blog/4252> [Accessed, 2011 March 16].

112. Boissevain, J. State of Knowledge of Social Network Concept. (1974). [Online]. Available: <http://www.kroobannok.com/blog/4252> [Accessed, 2011 March 16].
113. สัมพันธ์ เศษะอริก, ปรีชา อุตระกุล, และชื่น ศรีสวัสดิ์. ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น: กลุ่มมือและทิศทางการพัฒนาผู้นำชาวบ้านเพื่อแก้ไขปัญหาในชนบท. (ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2540.
114. อรรพรรณ ปิณฑมโรวาท. การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2537.
115. นรินชัย พัฒนพงศา. การสื่อสารรณรงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์. กรุงเทพฯ: ลินคอร์น โปรโมชัน; 2542.
116. วาสนา จันทรสว่าง. ประชาสัมพันธ์ในงานสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์; 2533.
117. Daniel, W. W. Biostatistics: A foundation for analysis in the Health Sciences. Sixth edition. New York: John Wiley & Sons; 1995.
118. ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร [Online]. 2552. แหล่งสืบค้น: <http://203.155.220.118/info/NowBMA/frame.asp>. [วันที่สืบค้น 22 พฤศจิกายน 2552].
119. มนตรี พิริยะกุล. เทคนิคการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามแหง; 2536.
120. Bloom, B. Taxonomy of educational objective. The Classification of educational goals. Handbook: effective domain. New York: David Makay Co Inc; 1964.
121. กัลญา วาณิชบัญชา. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS. (ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ; 2549.
122. ฐิติพร อิงคทาวงศ์, สุริย์พร กฤษเจริญ, กัญจน์ พลอินทร์ และญาวนี จรูยศักดิ์. พฤติเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษา. สงขลานครินทร์เวชสาร 2550; 5(6): 512-520.
123. ชาญณรงค์ อรรถบุตร. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.[วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต], บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2549.
124. จุฑามาส แสงทองดี. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ของนักเรียนโรงเรียนนายร้อย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษา], บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2547.
125. Wang, R., Cheng, C.P., Chou, F.H. predictors of sexual abstinence behavior in Taiwanese adolescents: a longitudinal application of the transtheoretical model. Journal of Clinical Nursing; 2009: 1010-7.

126. ทศนีย์ ทองก้อน. ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับเรื่องเพศของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 แผนกบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาสุศึกษา]. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ; 2542.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภาพร เผ่าวัฒนา
ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรินทร์ กิตติพิชัย
ภาควิชาการอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. อาจารย์ ดร.นพ. ศุภชัย ตันติพิชัยกุล
ภาควิชาการอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ข
หนังสือรับรองจริยธรรม

เอกสารรับรองโครงการวิจัย
โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารรับรองเลขที่	MUPH 2011-025
ชื่อโครงการ :	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
รหัสโครงการ :	219/2553
ชื่อหัวหน้าโครงการ :	นางสาวพรชนนต์ บุญคง
หน่วยงานที่สังกัด :	หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
วันที่รับรอง :	25 มกราคม 2554
วันที่หมดอายุ :	24 มกราคม 2555

ขอรับรองว่าโครงการดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับคำประกาศเจตจำนงจกคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ลงนาม
(รองศาสตราจารย์สุณีย์ ละกำป็น)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ลงนาม
(รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล)

คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์

Certificate of Approval
Ethics Committee for Human Research
Faculty of Public Health, Mahidol University

COA. No. MUPH 2011-025

Protocol Title : FACTORS INFLUENCING SEXUAL RISK BEHAVIORS AMONG
FEMALE STUDENTS AT VOCATIONAL SCHOOL, BANGKOK

Protocol No. : 219/2553

Principal Investigator : Miss Phonchanet Bunkhong

Affiliation : Master of Science (Public Health) Program in Family Health
Faculty of Public Health, Mahidol University

Date of Approval : 25 January 2011

Date of Expiration : 24 January 2012

The aforementioned project and informed consent have been reviewed and approved by Ethics Committee for Human Research, according to the Declaration of Helsinki.

A handwritten signature in blue ink, belonging to Sunee Lagampan.

(Assoc. Prof. Sunee Lagampan)

Chairman of Ethics Committee for Human Research

A handwritten signature in blue ink, belonging to Phitaya Charupoonphol.

(Assoc. Prof. Phitaya Charupoonphol)

Dean of Faculty of Public Health

ภาคผนวก ค

หนังสือยินยอมคนให้ทำการวิจัย

หนังสือยินยอมคนให้ทำการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

วันที่ให้คำยินยอม วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ขอทำหนังสือนี้ไว้ต่อหัวหน้าโครงการ
เพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

ข้อ 1. ก่อนลงนามในใบยินยอมคนให้ทำการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยให้ทราบถึง
วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด และมีความ
เข้าใจดีแล้ว

ข้อ 2. ผู้วิจัยรับรองว่าจะตอบคำถามต่างๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น จน
ข้าพเจ้าพอใจ

ข้อ 3. ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้โดยสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมใน
โครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ การเข้าร่วมวิจัยนี้จะไม่ผลต่อข้าพเจ้าแต่อย่างใด

ข้อ 4. ผู้วิจัยรับรองว่า จะเก็บข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ และจะเปิดเผยได้เฉพาะ
ในรูปที่เป็นสรุปผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กระทำได้
เฉพาะกรณีจำเป็นด้วยเหตุผลทางวิชาการเท่านั้น

ข้อ 5. ผู้วิจัยรับรองว่า หากมีข้อมูลเพิ่มเติมที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ข้าพเจ้าจะได้รับการแจ้งให้
ทราบทันทีโดยไม่ปิดบัง ซ่อนเร้น

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในใบยินยอมนี้ด้วยความ
เต็มใจ

ลงชื่อ ผู้ยินยอม
(.....)

ลงชื่อ พยาน
(.....)

[ในกรณีที่ผู้ยินยอมคนให้ทำการวิจัยยังไม่บรรลุนิติภาวะ จะต้องได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้
อุปการะ โดยชอบด้วยกฎหมาย]

ลงนาม ผู้ปกครอง/ผู้อุปการะ
(.....)

ลงนาม พยาน
(.....)

ลงนาม พยาน
(.....)

ภาคผนวก ง

เครื่องมือสำหรับการวิจัย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเพื่อการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร”

1. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 11 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ

3.1 สัมพันธภาพในครอบครัว 9 ข้อ

3.2 การรับรู้การควบคุมดูแลของพ่อแม่ 8 ข้อ

3.3 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว 8 ข้อ

3.4 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนสนิท 8 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 7 ข้อ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการมีเครือข่ายทางสังคม 4 ข้อ

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามการเข้าถึงการรณรงค์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 5 ข้อ

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 8 ข้อ

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และจะไม่มีผลกระทบต่อตัวผู้ตอบแบบสอบถาม จึงขอให้ตอบตามความเป็นจริง โดยไม่ต้องเขียนชื่อของนักเรียนลงในแบบสอบถาม คำตอบที่ได้ถือเป็นความลับ ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ต่อไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ตอบแบบสอบถามและให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวพรชนนต์ บุญคง

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโท ภาควิชาอนามัยครอบครัว

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถคาดการณ์พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ
ในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ปัจจุบันนักเรียนมีอายุ.....ปี (อายุเต็ม)
2. นักเรียนกำลังศึกษาระดับ ปวช. ชั้นปีที่.....
3. ผลการเรียนของนักเรียนในปีที่ผ่านมา ได้เกรดเฉลี่ย.....
4. ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน.....บาท/เดือน
5. รายได้ที่ได้รับเพียงพอกับค่าใช้จ่ายหรือไม่
[] 1. ไม่เพียงพอ [] 2. เพียงพอ เหลือเก็บ
[] 3. เพียงพอ ไม่เหลือเก็บ
6. นักเรียนมีอาชีพเสริมระหว่างเรียนหรือไม่
[] 1. มีระบุงานที่ทำ.....จำนวนเงินที่ได้รับ.....บาท/เดือน
[] 2. ไม่มี
7. ปัจจุบันนักศึกษาพักอยู่กับใคร
[] 1. อยู่ตามลำพังคนเดียว [] 2. อยู่กับบิดา
[] 3. อยู่กับมารดา [] 4. อยู่กับบิดามารดา
[] 5. อยู่กับพี่น้องร่วมบิดามารดา [] 5. อยู่กับญาติ
[] 6. อื่น ๆ ระบุ.....
8. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของบิดา
[] 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ [] 2. ประถมศึกษา
[] 3. มัธยมศึกษาตอนต้น [] 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
[] 5. อนุปริญญา/ปวส. [] 6. ปริญญาตรี
[] 7. สูงกว่าปริญญาตรี

9. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของมารดา

☐ 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ

☐ 2. ประถมศึกษา

☐ 3. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

☐ 5. อนุปริญญา/ปวส.

☐ 6. ปริญญาตรี

☐ 7. สูงกว่าปริญญาตรี

10. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

☐ 1. บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

☐ 2. บิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง

☐ 3. บิดาเสียชีวิต

☐ 4. มารดาเสียชีวิต

☐ 5. บิดามารดาเสียชีวิตทั้งคู่

☐ 6. บิดามารดาสมรสใหม่

11. รายได้ครอบครัวต่อเดือน.....บาท/เดือน

ส่วนที่ 2: แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับบุคคล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความจริงมากที่สุด เพียงข้อละ 1 คำตอบ

ตอนที่ 2.1 การรับรู้พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เห็นด้วยมากที่สุด เพียงข้อละ 1 คำตอบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบมากที่สุด
เห็นด้วยค่อนข้างมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบค่อนข้างมาก
เห็นด้วยปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบเพียงครึ่งหนึ่ง
เห็นด้วยเล็กน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบเพียงเล็กน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็น หรือความเข้าใจของผู้ตอบเลย

ลำดับที่	ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วยค่อนข้างมาก	เห็นด้วยปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อาจทำให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจได้					
2.	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีโอกาสมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกันได้					
3.	การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ป้องกันทำให้เกิดการตั้งครรภ์/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ได้					
4.	การอ่านหนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ อาจทำให้นักเรียนเกิดความต้องการทางเพศ					
5.	การดู VDO/ภาพยนตร์/Internet ที่มีภาพโป๊เปลือยอาจทำให้นักเรียนมีความต้องการทางเพศ					

ลำดับ ที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย ค่อนข้างมาก	เห็นด้วย ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
6.	การเที่ยวสถานเริงรมย์ไม่ทำให้นักเรียน เกิดความต้องการทางเพศ					
7.	การสัมผัสถูกเนื้อต้องตัวระหว่างชาย หญิงเป็นการกระตุ้นให้เกิดความต้อง การทางเพศ					
8.	การอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศในที่ ลับตาคนอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์					
9.	การมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนเพียงคน เดียวโดยไม่สวมถุงยางอนามัยไม่เสี่ยง ต่อโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศ สัมพันธ์					
10.	การมีเพศสัมพันธ์เพียงครั้งเดียวโดยไม่ ใช้ถุงยางอนามัยไม่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์					
11.	การเปลี่ยนคู่นอนเสี่ยงต่อการติดเชื้อ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับระหว่างบุคคล

ตอนที่ 3.1 สัมพันธภาพในครอบครัว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงปานกลาง
จริงเล็กน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นเป็นจริงเล็กน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่เป็นจริงเลย

ลำดับ ที่	ข้อความ	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริงปาน กลาง	จริง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
1.	นักเรียนสามารถพูดคุยและขอคำปรึกษาจากพ่อแม่ ได้ทุกเรื่อง					
2.	เมื่อนักเรียนไม่สบายพ่อแม่จะคอยให้การดูแลเป็นอย่างดี					
3.	พ่อแม่ของนักเรียนทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ					
4.	พ่อแม่ของนักเรียนไม่เคยมีเวลาว่างให้ได้พูดคุยหรือปรึกษาเลย					
5.	พ่อแม่ของนักเรียนไม่เคยสนใจปัญหาของนักเรียนเลย					
6.	เมื่อมีเวลาว่าง นักเรียนและพ่อแม่มักมีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ดูทีวี กินข้าว หรือไปเที่ยวด้วยกัน					
7.	พ่อแม่ของนักเรียน ไม่เคยรับฟังเหตุผลหรือความคิดเห็นของนักเรียน					
8.	เมื่อเกิดปัญหาในครอบครัวของนักเรียน พ่อแม่มักจะช่วยกันคิดแก้ไขปัญหา ร่วมกับนักเรียน					
9.	นักเรียนรู้สึกพึงพอใจกับสัมพันธภาพในครอบครัวนักเรียนในตอนนี้					

ตอนที่ 3.2 การรับรู้การกำกับดูแลของพ่อแม่

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ปฏิบัติมากที่สุด เพียงข้อละ 1 คำตอบ

ประกอบด้วยตัวเลือก 5 ระดับ คือ

จริงมากที่สุด	หมายถึง	เกิดขึ้นเสมอทุกครั้ง
จริงมาก	หมายถึง	เกิดขึ้นแทบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	เกิดขึ้นในบางโอกาส
จริงเล็กน้อย	หมายถึง	เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

ลำดับ ที่	ข้อความ	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริงปาน กลาง	จริง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
1.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนไม่เคยใส่ใจว่านักเรียนอยู่ที่ไหนหลังเลิกเรียน					
2.	ถ้านักเรียนกลับบ้านช้า นักเรียนจะโทรศัพท์บอกพ่อแม่หรือผู้ปกครองเสมอ					
3.	นักเรียนจะบอกพ่อแม่หรือผู้ปกครองก่อนออกจากบ้านเสมอว่าจะไปกับใคร					
4.	นักเรียนจะพูดคุยกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนคิดวางแผนไว้กับเพื่อนเสมอ					
5.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองรู้จักเพื่อนสนิทที่นักเรียนมีกิจกรรมด้วยในเวลาว่าง					
6.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เคยถามถึงผลการเรียนของนักเรียน					
7.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองทราบว่านักเรียนใช้จ่ายในเรื่องอะไรบ้าง					
8.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เคยเข้มงวดในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของนักเรียน					

ตอนที่ 3.3 การสื่อสารเรื่องเพศในครอบครัว**คำชี้แจง** กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ปฏิบัติมากที่สุด เพียงข้อละ 1 คำตอบ

ประกอบด้วยตัวเลือก 3 ระดับ คือ

ปฏิบัติบ่อย หมายถึง ผู้ปกครองปฏิบัติกับนักเรียน 3 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง ผู้ปกครองปฏิบัติกับนักเรียน 1-2 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ผู้ปกครองไม่เคยปฏิบัติกับนักเรียนเลย

ลำดับ ที่	ข้อความ	ปฏิบัติบ่อย	ปฏิบัติ บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ
1.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึง วิธีจัดการกับ อารมณ์ทางเพศที่เหมาะสม			
2.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพูดคุย เกี่ยวกับเรื่องการปลุกเร้าอารมณ์เพศ			
3.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึงการหลีกเลี่ยง การไปเที่ยวตามลำพังกับเพื่อนชาย			
4.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึงการวางตัวเมื่อ คบเพื่อนต่างเพศ			
5.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยเกี่ยวกับการสังเกต อาการผิดปกติต่างๆ ที่อาจเกิดจากโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์			
6.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองหลีกเลี่ยงการพูดคุยถึง วิธีการป้องกันการเกิดโรคติดต่อทางเพศ			
7.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยกับ นักเรียนถึงวิธีป้องกันการตั้งครรภ์			
8.	พ่อแม่หรือผู้ปกครองพูดคุยถึงผลกระทบถ้ามี การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร			

ตอนที่ 3.4 อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนสนิท

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด เพียงข้อละ 1 คำตอบ

จริงมากที่สุด	หมายถึง	เกิดขึ้นเสมอทุกครั้ง
จริงมาก	หมายถึง	เกิดขึ้นแทบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	เกิดขึ้นในบางโอกาส
จริงเล็กน้อย	หมายถึง	เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

ลำดับ ที่	ข้อความ	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริงปาน กลาง	จริง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
1.	กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนไม่เห็นด้วย ถ้านักเรียนเปลี่ยนคู่วางบ่อ ๆ					
2.	กลุ่มเพื่อนสนิทชักชวนนักเรียนให้อ่าน หนังสือกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ					
3.	กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนปฏิเสธการ ดูวิดีโอ/ภาพยนตร์/Internet ที่ปลุกเร้า อารมณ์ทางเพศ					
4.	กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนชักชวนไป เที่ยวสถานบันเทิงเรีงรมย์					
5.	กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนเห็นด้วยกับ การมีเพศสัมพันธ์					
6.	กลุ่มเพื่อนสนิทแนะนำนักเรียนให้รู้จัก การป้องกันตนเองเมื่อมีเพศสัมพันธ์					
7.	กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนไม่เห็นด้วย กับการมีเพศสัมพันธ์หรือมีคู่นอน มากกว่า 1 คน					
8.	กลุ่มเพื่อนสนิทของนักเรียนเห็นด้วยกับ ที่มีการแลกเปลี่ยนคู่นอน เพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับสถาบัน ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ปฏิบัติมากที่สุด เพียงข้อละ 1 คำตอบ

ตอนที่ 4.1 การเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม

ปฏิบัติเป็นส่วนมาก หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น 3-4 ครั้ง/เดือน ที่มีการจัดกิจกรรม

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนั้น 1-2 ครั้ง/เดือน ที่มีการจัดกิจกรรม

ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย หมายถึง นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนาน ๆ ที่มีการจัดกิจกรรม

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง นักเรียนไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมนั้นเลย

ลำดับที่	ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน	เป็นประจำ	เป็นส่วนมาก	เป็นบางครั้ง	เป็นส่วนน้อย	ไม่เคย
1.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชนเกี่ยวกับการเฝ้าระวังพฤติกรรมของวัยรุ่น เช่น การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน					
2.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น กีฬา นันทนาการ วิชาการ					
3.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของโรงเรียน เช่น ผู้นำเยาวชน สาธารณสุข					
4.	นักเรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่โรงเรียนได้จัดขึ้น เช่น การทำ 5 ส. ของโรงเรียน					
5.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมของโรงเรียน เช่น วันไหว้ครู วันลอยกระทง เป็นต้น					

ลำดับ ที่	ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียน	เป็น ประจำ	เป็น ส่วนมาก	เป็น บางครั้ง	เป็นส่วน น้อย	ไม่เคย
6.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสันตนาการ เช่น กีฬา คนตรีไทย เป็นต้น					
7.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าค่ายของ โรงเรียน เช่น ค่ายจริยธรรม ค่าย วิชาการ เป็นต้น					

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับชุมชน ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ การมีเครือข่ายทางสังคม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ข้อที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

1. การมีเครือข่ายทางสังคม

คนที่นักเรียนไปมาหาสู่	จำนวน (คน)	ความถี่ที่ติดต่อ ใน 1 สัปดาห์	เรื่องที่น่าสนใจพูดคุย
☐ เพื่อน			☐ 1.สุขภาพ ☐ 2.กีฬา ☐ 3.เรื่องบันเทิง ☐ 4.ครอบครัว ☐ 5.เรื่องคู่รัก/แฟน ☐ 6.อื่น ๆ ระบุ
☐ อาจารย์			☐ 1.สุขภาพ ☐ 2.กีฬา ☐ 3.เรื่องบันเทิง ☐ 4.ครอบครัว ☐ 5.เรื่องคู่รัก/แฟน ☐ 6.อื่น ๆ ระบุ
☐ ผู้นำชุมชน			☐ 1.สุขภาพ ☐ 2.กีฬา ☐ 3.เรื่องบันเทิง ☐ 4.ครอบครัว ☐ 5.เรื่องคู่รัก/แฟน ☐ 6.อื่น ๆ ระบุ
☐ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข			☐ 1.สุขภาพ ☐ 2.กีฬา ☐ 3.เรื่องบันเทิง ☐ 4.ครอบครัว ☐ 5.เรื่องคู่รัก/แฟน ☐ 6.อื่น ๆ ระบุ
☐ อื่น ๆ.....			☐ 1.สุขภาพ ☐ 2.กีฬา ☐ 3.เรื่องบันเทิง ☐ 4.ครอบครัว ☐ 5.เรื่องคู่รัก/แฟน ☐ 6.อื่น ๆ ระบุ

2. นักเรียนคิดว่ามีใครสักคนที่นักเรียนสามารถพึ่งพาได้

☐ 1. ไม่มี

☐ 2. มีแต่ไม่ต้องการพึ่งใคร

☐ 3. มี คนที่พึ่งพิงได้คือ.....

3. นักเรียนคิดว่ามีใครสักคนใหม่ที่เขาสนิทกับนักเรียนมาก

☐ 1. ไม่มี

☐ 2. ไม่แน่ใจ

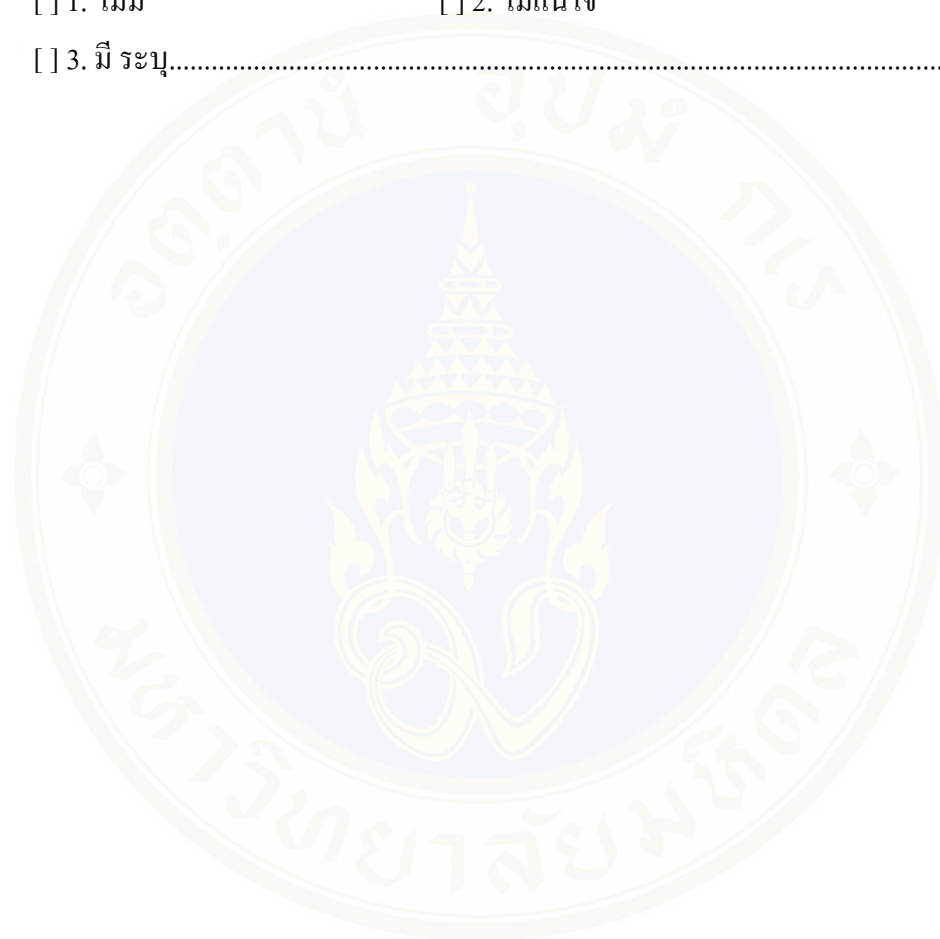
☐ 3. มี ระบุ.....

4. ปัจจุบันมีใครบ้างที่นักเรียนสามารถไว้วางใจและบอกความรู้สึกส่วนตัวของนักเรียนได้

☐ 1. ไม่มี

☐ 2. ไม่แน่ใจ

☐ 3. มี ระบุ.....

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับสังคม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ข้อที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

ตอนที่ 6.1 การเข้าถึงการรณรงค์เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

จริงมากที่สุด	หมายถึง	เกิดขึ้นเสมอทุกครั้ง
จริงมาก	หมายถึง	เกิดขึ้นแทบทุกครั้ง
จริงปานกลาง	หมายถึง	เกิดขึ้นในบางโอกาส
จริงเล็กน้อย	หมายถึง	เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

ลำดับ ที่	การเข้าถึงการรณรงค์ เรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริงปาน กลาง	จริง เล็กน้อย	ไม่จริง เลย
1.	นักเรียนเข้าถึงข้อมูลในการรณรงค์ผ่านสื่อในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้จาก วิทยุ โทรทัศน์ internet หนังสือ เป็นต้น					
2.	มีการรณรงค์ผ่านสื่อเรื่อง การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศโดยการใช้ถุงยางอนามัย					
3.	มีการรณรงค์ผ่านสื่อในเรื่องผลกระทบจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เช่น การทำแท้ง การเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นต้น					
4.	มีการรณรงค์ผ่านสื่อในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศผ่านทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเท่านั้น					
5.	การรณรงค์ผ่านสื่อในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ทำให้นักเรียนนำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตได้					

ส่วนที่ 7 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ปฏิบัติมากที่สุด เพียงข้อละ 1 คำตอบ ในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา

1. นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์หรือไม่
☐ 1. เคย ☐ 2. ไม่เคย (จบการตอบแบบสอบถาม)
2. อายุที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก.....ปี
3. นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับใคร
☐ 1. เพื่อนชาย ☐ 2. เพื่อนหญิง
☐ 3. แฟน/คนรัก ☐ 3. กับเพศตรงข้ามที่รู้จักกันผิวเผิน
☐ 4. อื่น ๆ.....
4. ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกนั้นนักเรียน ได้ใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่
☐ 1. ใช่ เพราะ.....
☐ 2. ไม่ใช่ เพราะ.....
5. นักเรียนมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคนใช่หรือไม่
☐ 1. ใช่ ระบุ.....คน ☐ 2. ไม่ใช่
6. ปัจจุบันนักเรียนยังคงมีเพศสัมพันธ์หรือไม่
☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี (จบการตอบแบบสอบถาม)
7. ในการมีเพศสัมพันธ์นักเรียน มีการใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่
☐ 1. ใช้ทุกครั้ง เพราะ.....
☐ 2. ใช้บางครั้ง เพราะ.....
☐ 3. ไม่เคยใช้ เพราะ.....
8. คู่นอนของนักเรียนเป็นใคร
☐ 1. เพื่อนชาย ☐ 2. เพื่อนหญิง
☐ 3. แฟน/คนรัก ☐ 3. กับเพศตรงข้ามที่รู้จักกันผิวเผิน
☐ 4. อื่น ๆ.....

ภาคผนวก จ

ประกาศนียบัตร

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสาวพรชนัดต์ บุญคง

ได้นำเสนอผลงานวิจัยด้วยวาจาเรื่อง

“ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในนักเรียนหญิงระดับอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร”

ในการประชุมวิชาการสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓

“ภาวะวิกฤตโลกและผลกระทบต่อสุขภาพ: ความท้าทายในงานสาธารณสุข”

ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร

Wan-ee Oon

(รองศาสตราจารย์พิทยา จารุพูนผล)
คณบดี

(รองศาสตราจารย์พัฒน์ ลักขมจิรกุล)
บรรณารักษ์จัดการงานการประชุม
วิชาการสาธารณสุขแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ- สกุล

นางสาวพรชนนต์ บุญคง

วัน เดือน ปีเกิด

1 กรกฎาคม 2527

สถานที่เกิด

จังหวัดนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

ประวัติการศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สงขลา, 2546

คณะ พยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)

สาขานามัยครอบครัว

ตำแหน่ง

พยาบาลวิชาชีพ

ที่อยู่

72/8 หมู่ 2 ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมือง

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร 087-6333809, 087-5933597, 075-340531